

KARLSTADS UNIVERSITETS

ÅRSREDOVISNING 2016

KAU.SE

Diarienummer: C2017/113

Redaktör: Magnus Byman

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rektor har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Sammanfattning	9

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Efterfrågan på program och kurser	12
Utbildningsvolym och studieresultat	15
Redovisning av utbildningsuppdraget	19
Examina på grundnivå och avancerad nivå	24
Bedömningar och avvägningar avseende utbildningsutbudet	27
Samhällets behov av utbildning	29
Läraryrket	30
Internationella studentutbyten	32
Intäkter och kostnader för utbildning	34

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Utbildning på forskarnivå	40
Examina på forskarnivå	42
Vetenskapliga publikationer	44
Starka och excellenta forskargrupper	47
Innovationskontoret Fyrklövern	48
Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning	50

PERSONAL OCH EKONOMI

Personalstruktur	56
Kompetensförsörjning	58
Ekonomisk redovisning	60
Resultaträkning	64
Balansräkning tillgångar	65
Balansräkning kapital och skulder	66
Anslagsredovisning	67
Noter till resultaträkning	68
Noter till balansräkning	71
Tilläggsupplysningar	75
Prestationsmätt	78
Redovisning av takbelopp	80

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

Intern styrning och kontroll	84
Väsentliga uppgifter	86
Styrelsens underskrifter	88

Året i korthet **2016**

11 266 studenter

...fanns registrerade vid Karlstads universitet vid den årliga studenträkningen den 6 november. Detta är 46 studenter fler än samma datum föregående år.

Musiker- utbildningen igång

Under hösten påbörjade de första studenterna sin kandidatutbildning till musiker på Musikhögskolan Ingesund. 2015 fick Karlstads universitet konstnärlig examensrätt beviljad. Utbildningen startade med fyra studenter.

Populära sommarkurser

Inför sommaren 2016 sökte fler än 4 200 personer någon av de sex sommarkurser som erbjöds vid lärosätet. Mest populär var distanskursen "Kreativt skrivande" som hade 518 förstahandssökande.

fler än **4 200** sökande

100 miljoner

Akademien för smart specialisering

50 miljoner kronor från Region Värmland och lika mycket från Karlstads universitet satsas under en femårsperiod i Akademien för smart specialisering. Avtalet undertecknades under 2016 och innebär forskningsprojekt som ska bidra med förnyelse av värmäländskt näringsliv och offentlig sektor.

Speciallärarutbildning avvecklas

Efter att Universitetskanslersämbetet funnit brister i speciallärarprogrammet med inriktning språk-, läs- och skrivutveckling, fattades beslut att lägga ned utbildningen. Detta innebär att utbildningen med 40 platser avvecklades från och med höstterminen 2016.

Årets alumner 2016 Anna Jonhed & Mats Larsson Gothe

Karlstads universitet utser varje år två tidigare studenter till årets alumner. 2016 var det Anna Jonhed, forsknings- och utvecklingsdirektör, Billerudkorsnäs och Mats Larsson Gothe, kompositör.

Snart juristexamen?

Under 2016 lämnade universitetet in ansökan om juristexamen med profiler mot humanjuridik, skatterätt, affärsjuridik och praktisk process och fick den bedömd av UKÄ. Beslutet innebar en möjlighet att komplettera ansökan när ytterligare rekryteringar genomförts. Planen är att kunna starta juristutbildning höstterminen 2017.

Akademisk högtid

Vid årets akademiska högtid installerades 12 nya professorer och 25 doktorander promoverades. Under högtiden välkomnades också Nina Lykke, Margareta Wahlström, Pema Dorjee och Per-Olof Nilsson som hedersdoktorer. Marcus Berg, docent i fysik och Marie-Therese Christiansson, lektor i informatik, belönades med pedagogiskt pris respektive samverkansstipendium.

Extern finansierad forskning

Under 2016 har universitetets externfinansierade forskning omfattat 140 miljoner kronor. Under året har också nya projekt beviljats såsom

- Forskargruppen Samot, The Service and Market Oriented Transport Research Group fick 1,5 miljoner kronor till projektet "Innovationskluster för energieffektivisering av svensk kollektivtrafik" från Energimyndigheten.
- Hur ekologiskt och samhällsekonomiskt hållbar vattenkraft kan uppnås ska undersökas i ett forskningsprojekt som Formas beviljat 3 miljoner kronor till under tre år.
- Forskargruppen Geomedia har fått en miljon kronor av Anne-Marie och Gustaf Anders stiftelse för mediaforskning, för forskningsprojektet "Mått på medialisering".
- Ellen Moons, professor i fysik, och hennes forskargrupp har under fem år tilldelats 28 miljoner kronor för att studera solceller. Anslaget kommer från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.
- Vetenskapsrådets stora utlysning 2016 resulterade i anslag till fyra forskningsprojekt i engelska, interkultur och naturvetenskapernas didaktik. Det samlade projektvärdet över tre år är 16,1 miljoner kronor.
- Centrum för tjänsteforskning har fått anslag till projektet "Patientinvolvering som idé och organisatorisk praktik" på 3 miljoner kronor från forskningsrådet Forte.
- 3,9 miljoner kronor har beviljats av Skolforskningsinstitutets vetenskapliga råd till forskning om undervisning i de samhällsorienterade ämnena.

Tre nya starka forskargrupper

Geomedia, The River Ecology and Management Research Group och Forskargruppen Ämnesdidaktik är nya starka forskargrupper vid lärosätet. Det beslutet fattades under 2016. Under fyra år kommer de årligen att stärkas och kunna utvecklas med upp till 5 miljoner kronor vardera.

Forskarutbildade blir lärare

Regeringen gav under 2016 fyra lärosäten, däribland Karlstads universitet, i uppdrag att under fem år anordna en kompletterande pedagogisk utbildning för 300 personer med forskarexamen.

Matematikbiennalen

2 500 deltagare på en enda konferens. 28-29 januari 2016 genomfördes, med Karlstads universitet som värd, Matematikbiennalen för verksamma lärare inom ämnet.

REKTOR HAR ORDET

Det gångna året har på många sätt varit ett bra år för Karlstads universitet. Vi har en ekonomi i balans, vilket innebär att vi har kunnat göra rejäla satsningar inom såväl forskning som utbildning. Det möjliggör prioriteringar och satsningar som är nödvändiga för att Karlstads universitet ska fortsätta att utvecklas, för att vi ska synas, attrahera duktiga medarbetare, rekrytera externa medel samt att våra utbildningar ska bygga på och knytas till forskning av riktigt hög kvalitet.

Vi gläds åt nya utbildningar – senare år har vi fått rätt att utfärda psykologexamen och examensrätt på konstnärlig grund där de första studenterna nu genomför sina utbildningar. Under 2016 ansökte vi till Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om rätt att utfärda juristexamen. Än har vi inte beviljats den sistnämnda examensrätten, men beslutet från UKÄ innebär att vi nu har tid på oss att förstärka utbildningsmiljön med ytterligare disputerad kompetens. Därefter kan samma ansökan vi skickade in 2016 kompletteras och beslut om examensrätt fattas. Vi räknar med att rekryteringar slutförs tidigt år 2017 och att juristprogrammet kan starta hösten 2017.

Samtidigt har vi under 2016 förlorat en examensrätt inom vår speciallärautbildning med inriktning mot språk-, läs- och skrivutveckling. UKÄ hade tidigare påtalat brister i utbildningen som vi inte klarade av att åtgärda inom utsatt tid. Vi inleder nu därför ett arbete för att förstärka utbildningsmiljön och för att åter kunna ansöka om examensrätten.

Vår profilering av forskningsverksamheten utvecklas väl. För tre år sedan utsåg universitetet två excellenta och tre starka forskargrupper som under fyra år får en ökad andel av universitetets forskningsanslag. Under 2016 passerade vi halvtid för satsningen och enligt plan genomfördes då en extern utvärdering av gruppernas arbete. Den visade att satsningen gett önskat resultat. Därför fortsatte vi också under året med att utse ytterligare tre starka grupper som under fyra år får chansen att utvecklas med extra medel mot de excellenskriterier vi har satt upp. Denna andra satsning finansieras delvis med myndighetskapt.

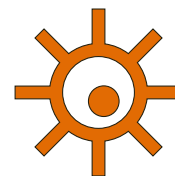
Med nya utbildningar och med en växande forskningsverksamhet följer också utmaningar. Vår största utmaning är att rekrytera nya medarbetare, särskilt inom kärnverksamheten. För att underlätta och stärka det arbetet följer vi vår rekryteringsstrategi, som antogs våren 2016. Dess genomför-

ande är väsentligt för hela vårt universitet. Arbetet har inletts väl och att vi fortsätter i den riktningen är en angelägen uppgift inför år 2017.

Åsa Bergenheim
Rektor vid Karlstads universitet

KARLSTAD STUDENTKÅR

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkårs huvudsakliga syfte är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna till studier vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges Förenade Studentkårer (SFS).

ÅRET SOM GÅTT

Karlstad Studentkår har växt under året och haft fortsatt stabil medlemsrekrytering med cirka 4 000 medlemmar. Studentkåren har länge haft resursbrist, likt andra studentkårer i Sverige. Under 2016 fick vi ett ökat bidrag från universitetet vilket var mycket välkommet. Med det kan vi nu bättre klara vårt uppdrag att bevaka och utveckla utbildningarna och förutsättningarna för studier.

UTBILDNINGSFRÅGOR

Att undervisningen på universitetet ska hålla hög kvalitet förblir en viktig fråga för Karlstad Studentkår. Efter 2016 kan vi glädjas åt att ett system för meritering inom undervisning och examination implementerats på universitetet, och att de första meriterade lärarna utnämns. Vi hoppas att följderna ska bli att fler lärare på universitetet får möjlighet att satsa på att utveckla sin pedagogiska skicklighet. Vi är även positiva till utvecklingen av blended learning och digitala verktyg i undervisning som kan höja kvaliteten på utbildningarna.

Under 2016 har det nya kvalitetssäkringssystemet börjat ta form. I det nya systemet är studentperspektivet särskilt framträdande, men ännu har vi lång väg kvar för att studenternas roll ska bli tydlig. Det är vår gemensamma utmaning under 2017 att främja en kvalitetskultur på universitetet, bland både personal och studenter.

STUDENTERS RÄTTIGHETER

Karlstad Studentkår arbetar löpande med att bevaka studenters rättigheter och belysa de områden där problem finns eller kan uppstå. Under hösten har studentkåren släppt "Studentfallsrapporten 2015/2016" som redogör för de studentfall som studentombudet har arbetat med. Ett av de största områden där problem har uppstått gäller komplettering. Det finns i dagsläget inga lokala regler för kompletteringar trots att det ofta förekommer på

universitetet. Detta är ett problem för rättsäkerheten vid examinationer och det är något som varit grund för studentfall under flera år. Andra stora problem har berört examensarbeten som skrivs i par samt problem med administration och information. Angående det senare handlar det främst om att kursplaner inte följts och att litteraturlistor samt scheman inte varit tillgängliga i tid.

Studentkåren har varit delaktig i revideringen av nya regler för utbildning både på grund- och avancerad nivå där vi bland annat framfört behovet av regler för kompletteringar. I vår fortsätter vi med de samtal på institutionerna som vi har inlett under hösten för att belysa de problem som identifierats med hjälp av studentfallsrapporten. Dessa samtal har varit mycket givande och ett bra sätt för institutionerna att höja sin kvalitet och rättsäkerhet.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STUDIER

Karlstads universitet har under 2016 arbetat med att stärka den fysiska studiemiljön både nu och på längre sikt. I biblioteket har det skapats fler och bättre anpassade studieplatser, något som uppskattas mycket av oss studenter. Dessutom har Karlstad Studentkår varit involverade och engagerade i universitetets och Akademiska hus utveckling av Campusplanen 2030. Det finns många bra förslag på hur universitetets lokaler kan utvecklas och även hur närområdet kan stärkas med fler bostäder samt ett kårhus.

Arbetet med kårhuset har utvecklats snabbt under 2016 där universitetet har varit ett stort stöd. Vi hoppas att kunna inleda verksamheten under 2017 vilket vore av stor vikt för studentlivet i Karlstad.

Amanda Green

Ordförande, Karlstad Studentkår, 2016/2017

ORGANISATION

Karlstads universitet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt Centrala stödfunktioner. Verksamheterna omfattar tillsammans drygt 1 200 anställda och under kalenderåret har universitetet mer än 18 000 registrerade studenter.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Karlstads universitets verksamhet regleras av lagar och förordningar samt uppdrag från riksdag och regering. Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöter från den akademiska världen, näringslivet och offentliga organisationer. I universitetsstyrelsen finns även ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarrepresentanter. Lärosätets personalorganisationer utser styrelserepresentanter med närvaro- och yttranderätt.

UNIVERSITETSLEDNING

Universitetsledningen består av rektor, prorektor, vicerektorer samt universitetsdirektör. De två vice-rektorerna har utsetts av rektor med särskilt ansvar för kvalitetsfrågor respektive näringslivssamverkan. Prorektor är ställföreträdande myndighetschef och utses av styrelsen. Fakulteterna och lärarutbildningsnämnden leds av dekaner som även är ordförande i respektive fakultetsnämnd. Dekanerna utses av rektor.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid Karlstads universitet organiseras i två fakulteter. Dessa ansvarar för utbildning, forskning och samverkan med omvärlden.

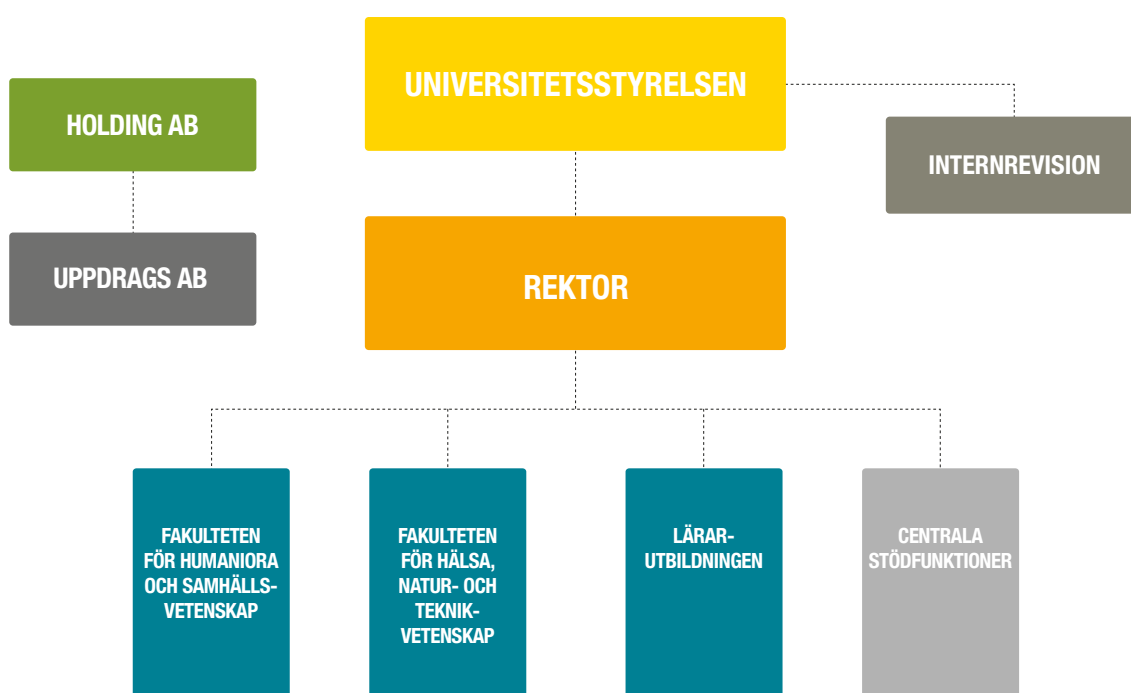
Vid lärosätet finns också en universitetsgemensam lärarutbildningsnämnd med motsvarande ansvarsområden för lärarutbildningen.

Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets fakulteter, ledning och styrelse. Stödfunktionerna arbetar även med uppdrag från och rapportering till departement samt andra externa instanser.

Universitetsbiblioteket är en del av Centrala stödfunktioner, med ett offentligt vetenskapligt bibliotek.

BOLAG

Karlstads universitets uppdrags AB förmedlar och administrerar uppdragsutbildning vid lärosätet. Bolaget är ett dotterbolag som ägs till fullo av lärosätets holdingbolag, Karlstads universitet Holding AB.

SAMMANFATTNING

Karlstads universitet kan för år 2016 redovisa en positiv kapitalförändring på 6,6 miljoner kronor. Av detta är 3,7 miljoner kronor resultatandelar från Karlstads universitets uppdrags AB. Universitetets ackumulerade överskott var vid årets slut 134 miljoner kronor, vilket motsvarar 13 procent av de totala kostnaderna.

Verksamhetens intäkter uppgick år 2016 till 1 074 miljoner kronor, medan kostnaderna var 1 071 miljoner kronor. Resultaten för universitetets områden var -7,3 miljoner kronor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive +10,2 miljoner kronor för forskning och utbildning på forskarnivå. Anledningarna till det ekonomiska överskottet är framförallt att anslagsintäkterna ökat samtidigt som kostnaderna inte stigit i samma utsträckning.

De senaste två åren har intresset för högre utbildning minskat något i Sverige. För år 2016 gällde detta även för Karlstads universitet. År 2016 minskade antal förstahandssökande till universitetets program med 5 procent jämfört med året innan, och antalet registrerade programnybörjare var också något färre.

Universitetets samlade utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå ökade under kalenderåret 2016. Totalt motsvarade registreringarna 8 642 helårsstudenter, varav det anslagsfinansierade uppdraget omfattade 8 309 helårsstudenter. Med ett takbelopp på drygt 614 miljoner kronor och ett totalt anslagsvärde på 639 miljoner kronor kunde universitetet redovisa en överproduktion motsvarande 25 miljoner kronor.

Den anslagsfinansierade utbildningen på grundnivå och avancerad nivå karakteriseras av programutbildningar av professionskaraktär. Andelen programstudenter har ökat över tid och uppgick år 2016 till fyra femtedelar av studentvolymen. Andelen studenter på fristående kurser har i motsvarande grad minskat. Sedan år 2002, då studentvolymen inom fristående kurs hittills varit som störst, har denna utbildningsform minskat med mer än 45 procent.

Samtidigt har också distributionsformerna för utbildningen förändrats, och en växande andel av undervisningen sker via distans. År 2016 uppgick andelen distansundervisning till 25 procent av studentvolymen.

Könsfördelningen bland universitetets studenter är ojämn då ungefär två tredjedelar av studenterna är

kvinnor. Avståndet till det spann om 40-60 procent som brukar anses vara jämnt fördelat har ökat marginellt sedan år 2015.

Karlstads universitets utbildningsutbud utvecklas kontinuerligt och har de senaste åren kompletterats med nya examensrätter för psykolog och på konstnärlig grund. Hösten 2016 lämnades en ansökan om juristexamen in till Universitetskanslersämbetet, och definitivt beslut väntas under år 2017.

Till forskarutbildningen vid Karlstads universitet antogs 37 personer år 2016. Totalt fanns knappt 300 forskarstuderande registrerade vid lärosätet, varav 260 aktivt bedrev forskarstudier. Deras samlade forskningsaktivitet under året motsvarade 138 helårspersoner, varav merparten finansierades av externa medel. Under kalenderåret 2016 avlades 25 doktorsexamina och 12 licentiatexamina.

En växande del av universitetets forskning bedrivs inom starka och excellenta forskargrupper. Dessa grupper utses och finansieras genom särskilda beslut. Sedan år 2014 finns två excellenta och två starka forskargrupper, och under år 2016 har ytterligare tre starka forskargrupper utsetts.

Intäkterna till forskning och forskarutbildning uppgick år 2016 till knappt 364 miljoner kronor, vilket var en ökning med mer än 9 procent jämfört med år 2015. Av forskningsintäkterna var 61 procent anslag och 39 procent bidrag eller övriga externa intäkter. Andelen externfinansiering är oförändrad jämfört med år 2015.

Antalet anställda vid Karlstads universitet var i medeltal under året 1 235 personer. Uttryckt i arbetskrafter uppgick personalstyrkan till 1 024, vilket är samma antal som året innan. Könsfördelningen bland universitetets personal är jämn på övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier är skillnaderna i vissa fall stora.

Meriteringsnivån bland universitetets lärare har fortsatt att stiga. År 2016 var 62 procent av universitetets lärare disputerade, vilket är en ökning på tre procentenheter jämfört med året innan. Antalet professorer och meriteringsanställda har ökat, medan adjunkter samt annan undervisande och forskande personal blivit färre. Förhållandet mellan å ena sidan undervisande och forskande personal, och å andra sidan administrativ och tekniska personal har inte ändrats under året.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAM OCH KURSER

De senaste två åren har intresset för högre utbildning minskat något i Sverige. I den nationella antagningsomgången inför höstterminen 2016 kunde Universitets- och högskolerådet (UHR) räkna in drygt 376 000 anmälningar, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med året innan och 4 procent färre än rekordåret 2014. Enligt UHR beror nedgången till stor del på att gruppen sökande som är högst 24 år gamla minskat samt på den rådande goda arbetsmarknaden.

FÖRSTAHANDSANSÖKNINGAR TILL PROGRAMUTBILDNINGAR

Till Karlstads universitets utbildningsprogram fanns totalt 7 278 förstahandsansökningar i de två nationella antagningsomgångarna för år 2016. Detta är 371 färre förstahandsansökningar än år 2015, motsvarande en nedgång på fem procent. Därmed har tillväxttrenden brutits efter åtta år med ökande antal förstahandssökande.

Efterfrågan på program framgår av nedanstående diagram som visar antalet inhemska förstahandssökande till utbildningsprogram vid Karlstads universitet under perioden 2000-2016. Samtliga

förstahandssökande med svensk personnummer är här inkluderade, oavsett om de tidigare bedrivit högskolestudier eller ej. Statistiken omfattar både vårtermins- och höstterminsstarter.

För utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare i högskolan uppgick antalet förstahandsansökningar för år 2016 till 5 219. Detta är 540, eller nio procent, färre förstahandsansökningar jämfört med år 2015. Nedgången har till viss del en administrativ förklaring, då universitetets musikutbildningar inte längre deltar i de nationella antagningsomgångarna. Minskningen i antalet förstahandsansökningar beror även på att civilekonomprogrammet inte hade

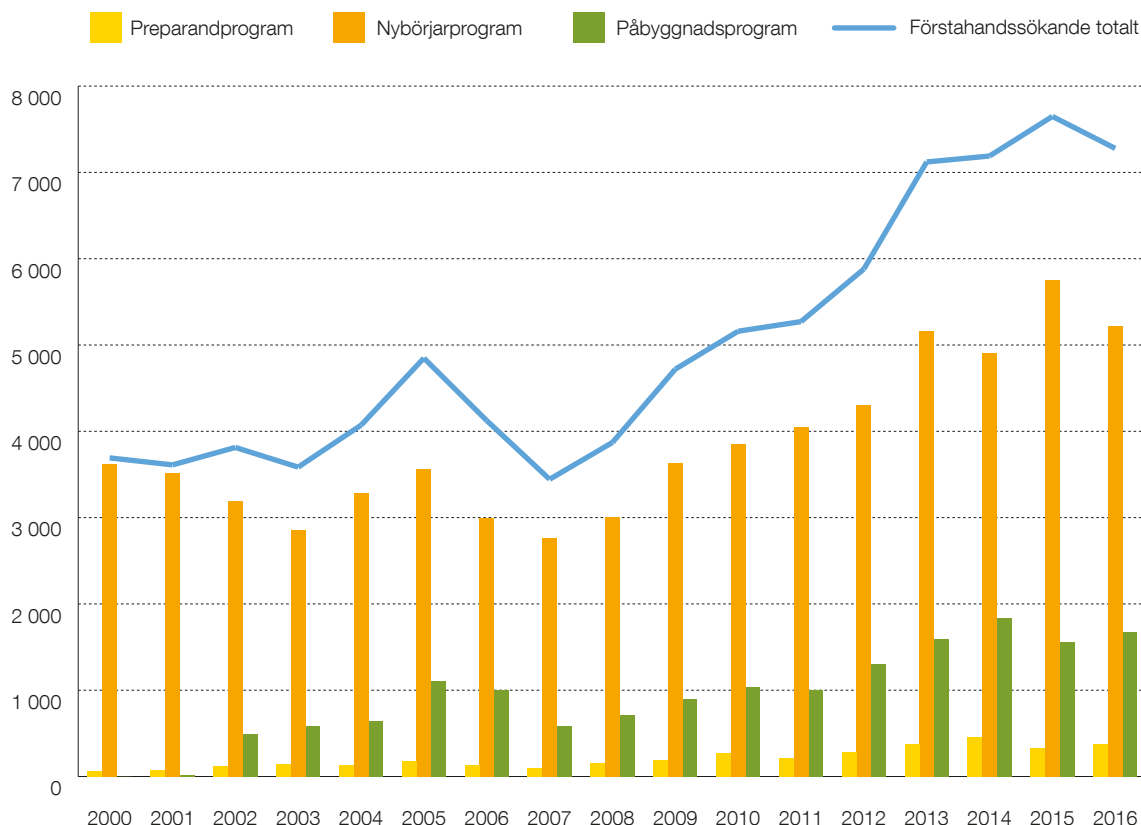

Diagram 1: Antalet förstahandsansökningar till universitetets programutbildningar, 2000-2016. (Källa: UHR)

någon vårterminsantagning under 2016, samt på att intresset för grundlära­rprogrammet och psykolog­programmet minskat.

Intresset för programutbildningar av påbyggnads­karaktär, vilka oftast förutsätter tidigare högskolestu­dier, ökade år 2016 med 118 förstahandsansökning­ar till totalt 1 678.

Universitetets preparandutbildningar består av naturvetenskaplig bastermin respektive teknisk-na­turvetenskapligt basår. För år 2016 fanns samman­lagt 381 förstahandsansökningar till denna typ av program, vilket är 51 fler än år 2015.

SÖKANDETRYCK PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Ett mått på utbildningars popularitet är sökande­trycket. Enligt Universitetskanslersämbetets NU-statistikdatabas definieras detta som antalet förstahandssökande per antagen student. I de två nationella antagningsomgångarna för år 2016 hade programmen vid Karlstads universitet ett samman­vägt sökandetryck på 2,1. Detta är lägre än det genomsnittliga värdet för landets samtliga utbild­ningsprogram som låg på 2,5 förstahandssökande per antagen student.

Rättvisande jämförelser mellan lärosäten kan endast göras för yrkesexamensprogram. Detta

eftersom sådana utbildningar fordrar särskilda examenstillstånd och därmed är mer likvärdiga än generella utbildningar.

I ett nationellt perspektiv hävdar sig Karlstads universitet särskilt väl när det gäller förskollära­rprogrammet. I de två nationella antagningsom­gångarna avseende år 2016 redovisades totalt 984 förstahandsansökningar och 235 antagningar, vilket innebar ett sökandetryck på 4,2. Detta var klart högre än genomsnittet för landets förskollära­rutbild­ningar som var 2,5.

För speciallära­rprogrammet hade Karlstads universitet ett sökandetryck på 2,4. Detta var det högsta sökandetrycket av de lärosäten i landet som ger denna utbildning. Bland dessa lärosäten kan variation i sökandetryck troligtvis förklaras med att programmen har olika inriktningar med olika attrak­tionskraft på presumtiva studenter.

För huvuddelen av övriga yrkesexamensprogram hade Karlstads universitet ett sökandetryck som låg i närheten av genomsnittet för riket. Utbildningarna till grundlära­re, högskoleingenjör, sjuksköterska, socionom, specialistsjuksköterska, yrkeslära­re och ämneslära­re hade samtliga ett sökandetryck som låg maximalt 25 procent högre eller lägre i för­hållande till respektive programs riksgenomsnitt.

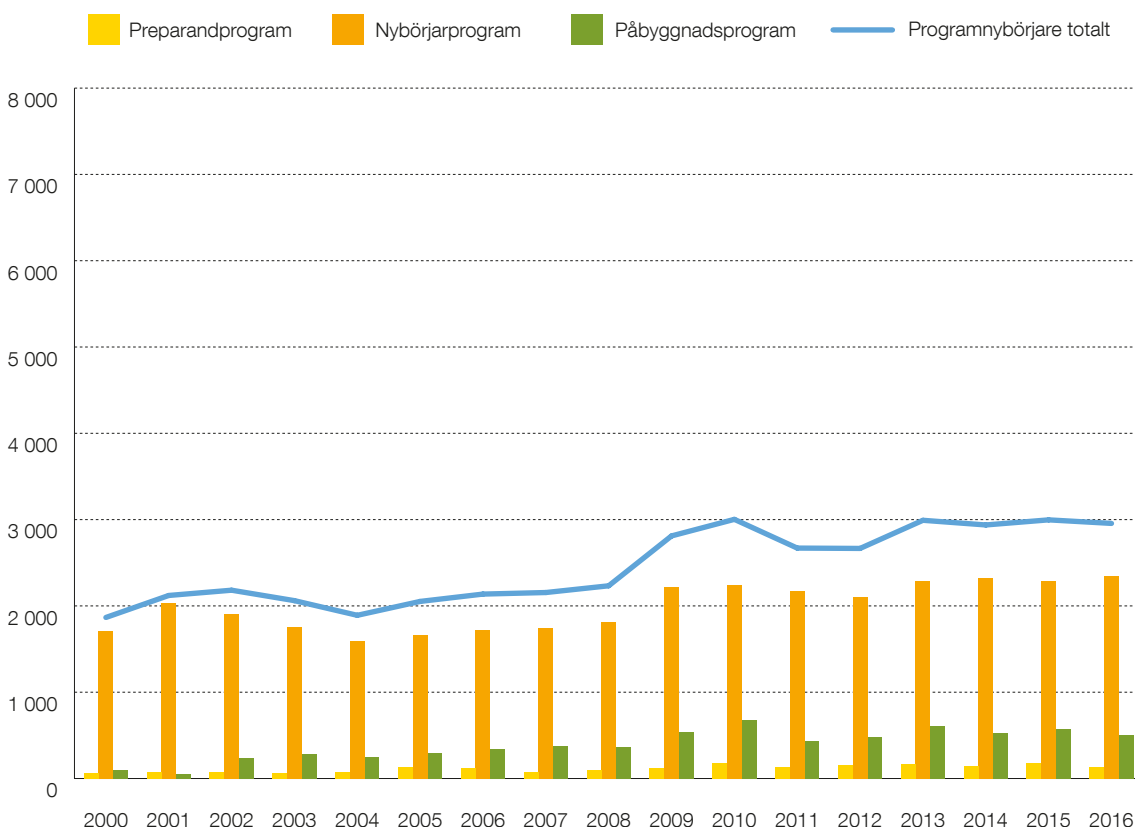

Diagram 2: Antal programnybörjare vid Karlstads universitet, 2000-2016. (Källa: Ladok)

När det gäller yrkesutbildningarna till civilekonom, civilingenjör och psykolog har Karlstads universitet ett sökandetryck som ligger mer än 25 procent lägre än riksgenomsnittet för respektive program.

Utbildningsprogram som leder till generella examina är svåra att jämföra, då programutbudet skiljer sig åt mellan olika lärosäten. Sökandetrycket bestäms därmed inte bara av hur attraktiva olika lärosäten är, utan olika profilskapande särdrag hos utbildningsprogrammen kan vara mera avgörande.

Väljer man ändå att jämföra generella utbildningar finner man att det genomsnittliga sökandetrycket för dessa program vid Karlstads universitet ligger på 1,8. Detta är lägre än motsvarande genomsnitt i riket som är 2,4.

NYBÖRJARE PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Antalet studenter som verkligen bestämmer sig för att börja sina studier, det vill säga de registrerade nybörjarna, är en annan värdemätare på lärosätets attraktionskraft. Under år 2016 påbörjade 2 956 studenter en anslagsfinansierad programutbildning vid Karlstads universitet, vilket är något färre än året innan.

Skillnaden mellan antal sökande och antal registrerade studenter hänger delvis samman med lärosätets så kallade takbelopp, som anger det maximala utrymmet för hur mycket utbildningsverksamhet som kan finansieras med det statliga utbildningsanslaget. Exempelvis syns under åren 2011-2012 en nedgång i antalet programnybörjare vid Karlstads universitet. Denna nedgång hänger samman med att en tillfällig anslagsförstärkning då upphörde.

Könsfördelningen är ojämn bland programnybörjarna. Generellt är kvinnor i majoritet på yrkesexamensprogram inom vård och omsorg samt på lärarprogram mot tidigare år, medan män är i tydlig majoritet på flertalet av ingenjörsutbildningarna. Mönstret är jämförbart med förhållandena på nationell nivå.

SÖKANDE VID INTERNATIONELLA ANTAGNINGSGOMGÅNGAR

Utöver sökande i de nationella antagningsomgångarna tillkommer även sökande i de separata antagningsomgångar som särskilt vänder sig till studenter från andra länder. Störst i detta avseende är den internationella antagningsomgången till masterutbildningar som UHR genomför inför varje hösttermin.

Sedan år 2011, då anmälnings- och studieavgifter infördes för sökande från länder utanför EU och EES, har antalet internationella sökande till Karlstads universitet varit relativt lågt.

Inför höstterminen 2016 hade 249 förstahandssökande anmält sig till någon av Karlstads universitets internationella masterutbildningar, vilket är 182 fler än inför höstterminen 2015. Efter att behörigheten blivit prövad kunde 83 internationella studenter

antas, och vid höstterminens start registrerades 12 betalande och 7 stipendiefinansierade internationella studenter.

NYA SÖKANDE TILL FRISTÅENDE KURSER

Det är inte helt enkelt att på ett övergripande plan följa den faktiska efterfrågan bland studenter på fristående kurs. Detta eftersom det av ansökan inte framgår hur många kurser studenten egentligen avser att läsa.

Antalet sökande utan tidigare högskolestudier är emellertid ett användbart mått för att mäta intresset för fristående kurser. Enligt Statistiska centralbyrån hade 2 694 inhemska sökande utan tidigare högskolestudier anmält sig till en fristående kurs vid Karlstads universitet inför höstterminen 2016. Detta var en ökning med 5 procent i jämförelse med 2015 års 2 568 sökande.

BEDÖMNING AV REELL KOMPETENS

Regeringen har givit landets universitet och högskolor i uppdrag att utveckla arbetet med bedömning av reell kompetens. Detta för att göra det möjligt för de som saknar formell behörighet till högskoleutbildning att kunna få sin reella kompetens prövad på ett korrekt sätt.

Karlstads universitet har under år 2016 genomfört en omvärldsanalys avseende behovet av validering av reell kompetens. I arbetet har ingått deltagande i det nätverk för validering inom högre utbildning som har tillkommit på initiativ av Malmö högskola, Högskolan i Borås och Linnéuniversitetet. Nätverket syftar till att möjliggöra en samsyn mellan lärosätena inom detta område.

Under år 2016 har Karlstads universitet beviljat 261 ansökningar och godkänt studentens behörighet.

Därtill görs validering och bedömning av reell kompetens till yrkeslärarprogrammet och vidareutbildning för obehöriga lärare. Under år 2016 har 28 respektive 199 ansökningar om bedömning av reell kompetens för att antas till dessa utbildningar genomförts.

Universitetet har också under året kartlagt de interna processerna för validering av reell kompetens i samband med antagning, tillgodoräknande och examen. Under år 2017 kommer ett förbättringsarbete att genomföras för att öka möjligheterna för studenter att få sin reella kompetens bedömd.

UTBILDNINGSVOLYMER OCH STUDIERESULTAT

Kalenderåret 2016 uppgick den samlade utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet till 8 642 helårsstudenter och 7 203 helårsstudenter. Av detta ingick 8 309 helårsstudenter och 6 972 helårsprestationer i det anslagsfinansierade uppdraget.

ANTAL HELÅRSSTUDENTER

Utbildningsvolymen 8 642 helårsstudenter innebär att antalet ökat med 52 i jämförelse med år 2015. Volymen kan också jämföras med år 2011, som är det år när utbildningen vid lärosätet hittills varit som störst, då den sammanlagda utbildningsvolymen uppgick till 9 244 helårsstudenter.

Ökningen år 2016 är i princip helt hänförlig till den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten, som växte med motsvarande 73 helårsstudenter.

Även den bidragsfinansierade utbildningen ökade något under år 2016. Detta inkluderar exempelvis vidareutbildning av lärare (VAL-projektet) samt verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram (Teach for Sweden).

Det särskilda uppdrag om 60 extra utbildningsplatser inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som universitetet tilldelades under år 2014 har helt löpt ut.

Omfattningen på universitetets studieavgiftsfinansierade verksamhet är liten. Under år 2016 har dock volymen mer än fördubblats, från 6 till 13 helårsstudenter.

Volymen poänggivande uppdragsutbildning uppgick till 199 helårsstudenter, vilket är en minskning med motsvarande 32 helårsstudenter jämfört med år 2015. Ungefär 70 procent av volymen uppdragsutbildning är kopplade till skolväsendet genom Rektorsutbildningen och Lärarlyftet, medan resterande 30 procent avser fristående kurser inom främst det samhällsvetenskapliga området.

Fyra femtedelar av utbildningsvolymerna vid Karlstads universitet härrör från utbildningsprogram. Detta hänger samman med växande volymer inom utbildningsprogrammen, men också med minskade volymer bland de fristående kurserna. Utvecklingen är en del av en flerårig trend, som bland annat beror på en ambition att anpassa utbildningsutbudet

Tabell 1: Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	2012	2013	2014	2015	2016
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 241	8 106	8 019	8 236	8 309
Vidareutbildning av lärare (VAL)	109	97	80	91	95
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram			17	21	27
Extra utbildningsplatser inom KPU			60	4	
Delsumma	8 349	8 204	8 176	8 353	8 431
Betalstudenter					
	12	6	2	6	13
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	59	78	70	59	43
Förskolelyftet	5	8	8	2	0
Rektorsutbildning	126	117	103	94	95
Uppdragsutbildning	85	91	68	77	61
Delsumma	275	295	249	231	199
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	8 636	8 506	8 426	8 590	8 642
Förändring jfr föregående år, procent	-6,6%	-1,5%	-0,9%	1,9%	0,6%

efter samhällets efterfrågan och behov. Ökningen inom utbildningsprogram hänger i viss mån också samman med det utökade uppdraget inom lärarutbildningarna.

Könsfördelningen bland helårsstudenterna vid Karlstads universitet är ojämn, då 63 procent av dessa är hänförliga till kvinnor och 37 procent är hänförliga till män. Avståndet till det spann på 40-60 procent som brukar anses vara förhållandevis jämnt fördelat har dock minskat något sedan föregående år.

ANTAL HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

Totalt omfattade studieresultaten för studenterna vid Karlstads universitet 7 203 helårsprestationer under år 2016, vilket är den högsta nivån sedan år 2011. Poängproduktionens ökning är högre än studentvolymens, vilket därmed resulterar i en ökad prestationsgrad (helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter) under året.

Prestationsgrad är ett måttvärde som tenderar att variera över tid, dels på grund av varierande prestationsförmåga mellan olika studentkullar, och dels på grund av fördelningen mellan studieämnen, kurstakter och undervisningsformer.

När utbildningarna grupperas efter finansieringsform varierar prestationsgraden, med ett spann som löper mellan 56 procent för betalstudenterna och 84

procent för det anslagsfinansierade uppdraget.

Den förstnämnda procentsatsen baseras på totalt 28 studenter.

Ett liknande spann syns om man delar upp utbildningarna efter undervisningsform, där campusutbildningar uppvisar en prestationsgrad på 87 procent gentemot distansutbildningarnas 74 procent.

En något större skillnad syns om man istället delar upp utbildningarna i program respektive fristående kurser, där de förstnämnda uppvisar en prestationsgrad på 88 procent och de sistnämndas motsvarande siffra uppgår till 64 procent. Skillnaderna i prestationsgrad beror troligtvis på studenternas motiv till studierna. Programstudenternas mål torde i högre utsträckning vara att erhålla en examen, medan studenter vid fristående kurs kan ha ett mer intresseorienterat bildningsperspektiv för sina studier och därför inte fokuserar på poängproduktion i samma utsträckning.

Det finns också en skillnad i prestationsgrad mellan kvinnor och män, där kvinnor har en högre prestationsgrad på 86 procent, medan männen har en lägre motsvarande 78 procent. Liksom för helårsstudenterna är de flesta av helårsprestationerna hänförliga till kvinnor, med 65 procent för kvinnorna och 35 procent för männen. På samma sätt som för helårsstudenterna har avståndet i fördelningen dock minskat något sedan föregående år.

Tabell 2: Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsprestationer. (Källa: Ladok)

	2012	2013	2014	2015	2016
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	6 871	6 803	6 621	6 873	6 972
Vidareutbildning av lärare (VAL)	66	62	46	63	64
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram			3	13	16
Extra utbildningsplatser inom KPU			21	24	2
Delsumma	6 937	6 865	6 691	6 974	7 055
Betalstudenter					
	10	6	2	4	7
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	39	59	66	57	44
Förskolelyftet	19	3	11	2	0
Rektorsutbildning	110	61	106	67	66
Uppdragsutbildning	79	75	59	56	31
Delsumma	247	199	242	181	141
TOTALT ANTAL HELÅRSPRESTATIONER	7 194	7 070	6 934	7 159	7 203
Prestationsgrad inom det anslagsfinansierade uppdraget	83,4%	83,9%	82,6%	83,4%	83,9%

ANTAL INDIVIDER

Under kalenderåret 2016 har 18 770 individer bidragit antingen till antalet helårsstudenter eller till antalet helårsprestationer, vilket är en liten minskning jämfört med kalenderåret 2015.

Med endast de studenter som har bidragit till antal helårsstudenter i beaktande blir antalet 18 210. Detta antal omfattar samtliga studenter som under kalenderåret 2016 har varit förstagångsregistrerade eller fortsättningsregistrerade vid någon av universitetets utbildningar. Om man istället räknar de studenter som har bidragit med helårsprestationer blir utfallet 14 203.

Fördelningen av individer mellan fristående kurser och utbildningsprogram är inte identisk med fördelningen av helårsstudenter mellan de två. Vad gäller helårsstudenterna finns 20 procent inom fristående kurser, men detsamma gäller 36 procent av individerna. Detta beror på att en betydligt större andel av de som läser fristående kurser är deltidsstudenter. En given helårsstudent inom fristående kurser är i genomsnitt uppbyggd av fler individer än en given helårsstudent inom program.

Av de totalt 18 770 studenter som har registrerats i någon form vid Karlstads universitet under kalenderåret 2016 var 12 142 kvinnor, och 6 628 män. Det innebär att antalet kvinnor har ökat med 132 sedan föregående år, medan männen har blivit 151 färre.

Ojämnheten i könsfördelningen bland studenterna har ökat, och sett till hela studentpopulationen var 65 procent kvinnor och 35 procent män.

UNDERVISNINGSFORMER

Universitetets volym av anslagsfinansierad utbildning har legat på en relativt stabil nivå sedan millennieskiftet. Däremot har fördelningen mellan program och fristående kurs respektive mellan campus- och distansundervisning förändrats över tiden.

År 2000 uppgick volymen anslagsfinansierad utbildning på grund- och avancerad nivå till knappt 7 600 helårsstudenter, varav 64 procent kunde hänföras till program. Sett till undervisningsform definierades 6 procent som distansundervisning. År 2016 var antalet helårsstudenter drygt 8 300, varav mer än 80 procent program och mer än 25 procent distansutbildning.

DISTANSUTBILDNING

Karlstads universitet erbjuder distansutbildningar i olika former, både bland programmen och bland de fristående kurserna. Detta inkluderar såväl helt nätbaserade utbildningar utan några sammankomster, utbildningar via lokala lärcentra som utbildningar där närträffar varvas med nätbaserade distansmoment.

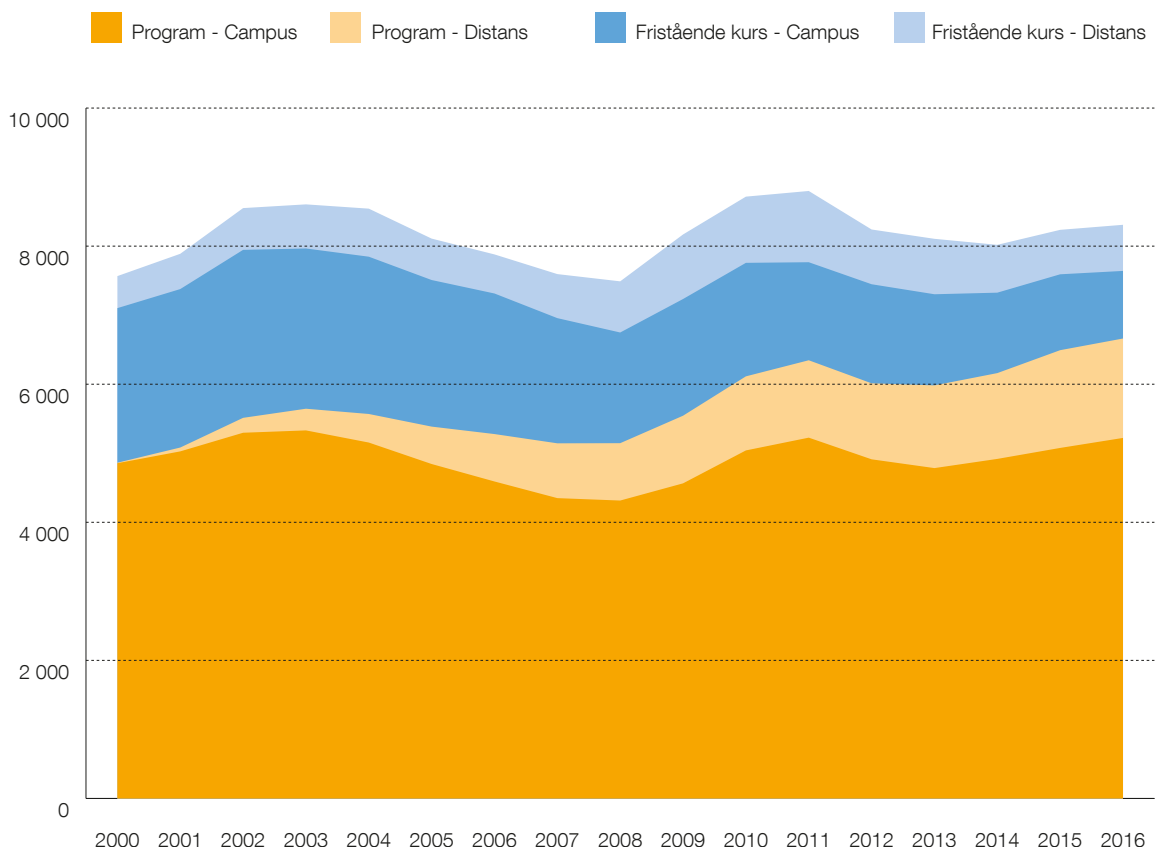

Diagram 3: Volym av anslagsfinansierad utbildning 2000-2016, helårsstudenter. (Källa: Ladok)

Den totala studentvolymen bland distansutbildningarna uppgick år 2016 till 2 400 helårsstudenter, som tillsammans bidrog med 1 787 helårsprestationer. Bakom dessa mått stod totalt 8 723 individer.

Den stora skillnaden mellan antalet helårsstudenter och antalet individer kan delvis förklaras med att en majoritet av lärosätets distansutbildningar bedrivs på delfart. Av de 2 400 helårsstudenterna kunde man finna 1 295 inom delfartsutbildningar, och bland dessa fanns 6 659 individer.

Av de 8 723 studenterna vid distansutbildningar var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Det

innebär en markant ojämna könsfördelning än för lärosätets campusutbildningar, och skillnaden har även ökat jämför med föregående år.

Den ojämna könsfördelningen inom distansutbildningarna hänger samman med att kvinnor i allmänhet är överrepresenterade inom de stora program som genomförs på distans.

Av de tio volymmässigt största distansprogrammen, som tillsammans svarar för mer än hälften av det totala antalet helårsstudenter inom distansutbildning, är nio riktade mot skolväsendet eller hälso- och sjukvårdsområdet.

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAGET

För kalenderåret 2016 kan Karlstads universitet redovisa helårsstudenter och helårsprestationer inom anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå till ett värde av 639 miljoner kronor. Detta belopp inkluderar ersättning för helårsprestationer från december 2015 som inte ingick i föregående års avräkning.

ANSLAGSAVRÄKNING

Med ett takbelopp på 614,2 miljoner kronor och ett totalt anslagsvärde på 639,0 miljoner kronor kan Karlstads universitet redovisa en överproduktion motsvarande 24,8 miljoner kronor för kalenderåret 2016. Detta innebär att universitetet nu har överproducerat inom utbildningsverksamheten åtta år i rad.

Enligt regelverket får lärosäten överföra såväl upparbetad överproduktion, som motsvarande underproduktion, till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår. För Karlstads universitet innebär detta ett totalt utrymme för överföringar på 61,4 miljoner kronor för år 2016.

Karlstads universitet hade vid årets början tidigare sparad överproduktion motsvarande ett värde om knappt 59,6 miljoner kronor. Därmed kan endast 1,9

miljoner kronor av 2016 års överproduktion om 24,8 kronor överföras till kommande år. Detta innebär att lärosätet därmed haft en ofinansierad överproduktion motsvarande 22,9 miljoner kronor under år 2016.

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMÅL

I regleringsbrevet avseende universitet och högskolor anges att Karlstads universitet högst får avräkna 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik och att eventuellt överskjutande antal får avräknas inom utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

Under år 2016 uppgick universitetets anslagsfinansierade produktion inom utbildningsområdet

Tabell 3: Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

	2012	2013	2014	2015	2016
Årets produktion					
Takbelopp enligt regleringsbrev	561 762	565 693	580 991	595 671	614 236
Värdet av helårsstudenter och helårsprestationer	594 851	598 787	597 272	618 841	639 012
Årets över- eller underproduktion	33 089	33 094	16 281	23 170	24 776
Sparad underproduktion (anslagssparande)					
Maximal storlek på outnyttjat takbelopp*	56 176	56 569	58 099	59 567	61 424
Anslagssparande från föregående år	0	0	0	0	0
Utnyttjat anslagssparande under innevarande år	0	0	0	0	0
Sparad överproduktion					
Maximal storlek på sparad överproduktion*	56 176	56 569	58 099	59 567	61 424
Sparad överproduktion från föregående år	16 095	49 184	56 569	58 099	59 567
Tillförsel till sparad överproduktion under innevarande år	33 089	7 385	1 530	1 468	1 857
Ofinansierad överproduktion		-25 709	-14 751	-21 702	-22 920
Överproduktion i procent av takbeloppet	5,9%	5,9%	2,8%	3,9%	4,0%

* Maximal storlek på den del av outnyttjat takbelopp respektive överproduktion som lärosätet får föra med sig till efterföljande budgetår uppgår till 10 procent av lärosätets takbelopp.

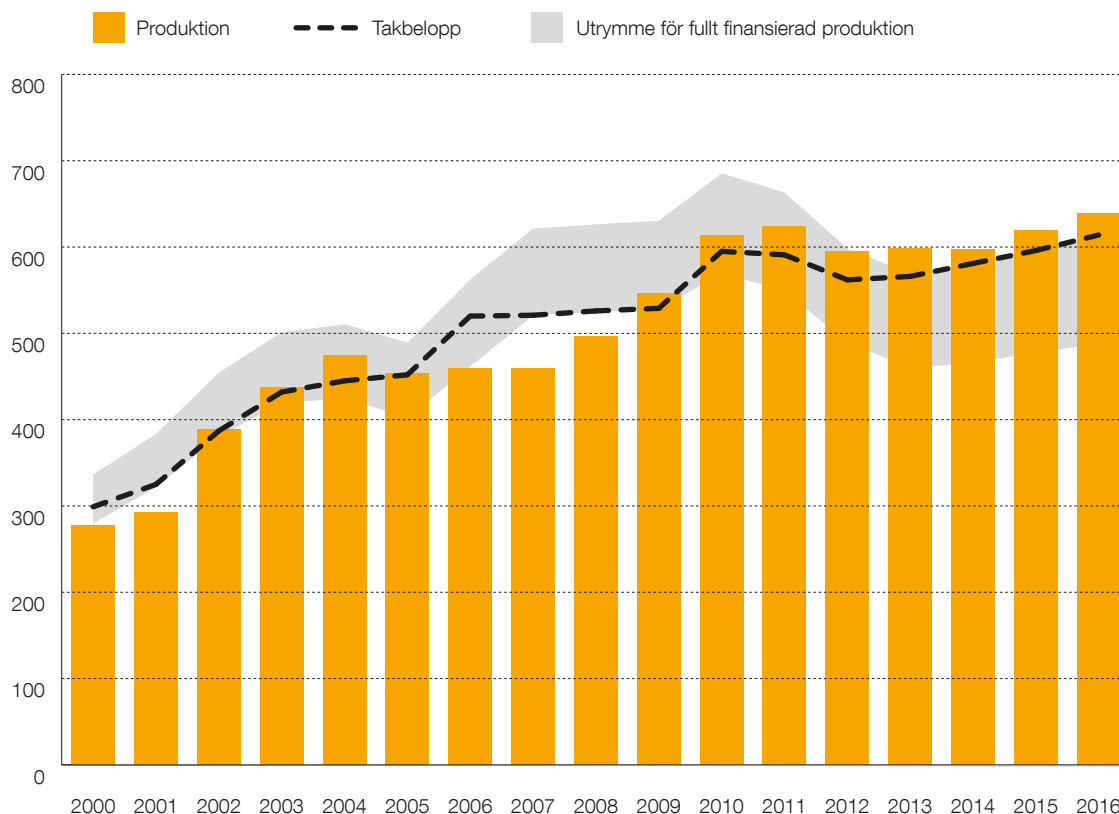

Diagram 4: Lärosätets utbildningsproduktion i förhållande till takbelopp och utrymme för fullt finansierad produktion med hänsyn till sparad överproduktion och anslagssparande, MNKR. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

musik till 244 helårsstudenter och 228 helårsprestationer. Detta innebär en överskjutande produktion motsvarande 104 helårsstudenter och 88 helårsprestationer, vilka lärosätet har avräknat inom det naturvetenskapliga utbildningsområdet.

UTBYGGNAD AV LÄRAR- OCH VÅRDUTBILDNINGAR

I vårändringsbudgeten för 2015 presenterade regeringen en särskild satsning på vissa lärar- och vårdutbildningar.

För Karlstads universitet del omfattade uppdraget en ökning med totalt 186 programnybörjare inom förskollärarytbildning, kompletterande pedagogisk utbildning, grundlärarytbildning med inriktning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, speciallärarytbildning, sjuksköterskeutbildning samt specialistsjuksköterskeutbildning.

Ökningen av antalet programnybörjare skulle enligt direktiven genomföras under åren 2015 och 2016. För sjuksköterskeutbildningen ska utbyggnad

Tabell 4: Programnybörjare¹ inom vissa lärar- och vårdutbildningar, anslags- och bidragsfinansierad utbildning, 2014 och 2016. (Källa: Ladok)

	UPPDRAG	2014			2016			FÖRÄNDRING 2014-2016
		KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	
Förskollärare	45	96	4	100	191	9	200	100
Kompletterande ped. utb	34	84	64	148	50	61	111	-37
Grundlärare med inr. f-3 ²	33	95	8	103	102	10	112	9
Speciallärare	18	45	5	50	15	2	17	-33
Sjuksköterska	32	156	31	187	174	21	195	8
Specialistsjuksköterska	24	108	14	122	74	20	94	-28
SUMMA	186	584	126	710	606	123	729	19

¹ Programnybörjare har sökts ut via Ladoks uppföljningstjänst LW03.

² Programnybörjare för grundlärare inr. f-3 och år 2016 har tagits fram via särskild utsökning i Ladok via Kuli.

den ske stegvis till och med år 2017. Utbyggnaden ska göras i förhållande till antalet programnybörjare år 2014.

Mellan åren 2014 och 2016 har antalet programnybörjare vid berörda utbildningar ökat med sammanlagt 19, vilket innebär att endast 10 procent av lärosätets uppdrag är genomfört. Anledningarna till att utökningen inte skett i avsedd takt varierar mellan de olika programmen. Jämfört med år 2015 är den stora förändringen att speciallärarytbildningen minskat antalet programnybörjare kraftigt.

För berörda lärarutbildningar har antalet programnybörjare mellan åren 2014 och 2016 sammanlagt ökat med 39, vilket är 91 färre än det tilldelade uppdraget. En delförklaring är att Karlstads universitet avvecklat en inriktning inom speciallärarytprogrammet som en följd av Universitetskanslersämbetets beslut om indragen examensrätt. Inför år 2017 har regeringens anslag till lärosätet även minskats med anledning av den indragna examensrätten.

Störst ökning av programnybörjare återfinns inom förskollärarytprogrammet. Ökningen kan förklaras av att från och med år 2015 genomför Karlstads universitet ett vårterminsintag på programmet i form av distansutbildning via lärcentra. Antalet registrerade programnybörjare har därmed ökat med 100 jämfört med år 2014.

Till den kompletterande pedagogiska utbildningen antogs år 2016 färre nybörjare än år 2014. Minskningen med 37 programnybörjare hänger samman med att lärosätet hade ett extra uppdrag om 60 helårsstudenter inom KPU-utbildningen under år 2014. Ambitionen är dock att antalet programnybörjare ska öka under åren 2017 och 2018.

Intresset för att utbilda sig till grundlärare har över tid vuxit sett till antalet förstahandssökande. Att programnybörjarna inte ökat med fler än 9 mellan åren 2014 och 2016 beror på en begränsad tillgång på platser inom den verksamhetsförlagda utbildningen.

Vad gäller vårdutbildningarna har antalet programnybörjare vid lärosätet sammanlagt minskat med 20 under perioden 2014-2016. Detta ska jämföras med uppdraget om en utökning med 56 programnybörjare.

Antalet programnybörjare i sjuksköterskeutbildningen har ökat med 8. Utfallet dras ned av att tidigare anslag för en tillfällig utökning fasades ut inför år 2015. Därför minskade lärosätet då antalet nybörjarplatser för utbildningen. Efter beslut våren 2015 om en ny satsning har lärosätet investerat i ett kliniskt testcentrum och genomfört rekryteringar för att möjliggöra en utbyggnad. För år 2017 är bedömningen att antalet nybörjarplatser kommer motsvara 2016 års antal.

Inom specialistsjuksköterskeutbildningarna noteras en generell nedgång av antalet programnybörjare på de olika inriktningarna. Sammantaget har

antalet programnybörjare minskat med 28 under perioden 2014-2016. Det är inte klarlagt vad denna nedgång beror på, men det finns indikationer på att studenter har svårt att från sin arbetsgivare få de ekonomiska villkor de anser vara nödvändiga för att kunna genomföra vidareutbildningen.

KOMPLETTERANDE UTBILDNING FÖR UTLÄNDSKA INGENJÖRER

Karlstads universitet har i regleringsbrevet för år 2016 fått i uppdrag att planera för och bygga upp kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk ingenjörutbildning.

En intern arbetsgrupp bildades under hösten 2016 för att planera utbildningen. Gruppen har bland annat haft möten med representanter för de värm-ländska näringslivsklustren inom skogs-, pappers-, stål- och verkstadsindustri samt IT för att diskutera utbildningens innehåll.

Universitetets arbetsgrupp har också deltagit i det gemensamma arbete som Kungliga Tekniska högskolan samordnar för de lärosäten som fått samma uppdrag.

Internt har arbetsgruppen påbörjat arbetet med att involvera studievägledare, studenthälsan och samverkanskoordinatorer i processen samt att arbeta fram nya kurser och kursmoment som kan ingå i utbildningen. Utgångspunkten är en kombination av specifika moment som troligen inte ingår i studenternas examen, befintliga kurser från lärosätets civil- och högskoleingenjörutbildningar samt projektarbete på något företag i regionen med koppling till ingenjörens bakgrund.

Karlstads universitet bedömer att den kompletterande utbildningen är möjlig att genomföra under fyra terminer med första start hösten 2017, alternativt våren 2018. Den första terminen baseras på lärosätets tidigare erfarenheter att genomföra arbetsmarknadsprojektet "Korta vägen". Övriga terminer har fokus på anställningsbarhet på en svensk arbetsmarknad, ingenjörskurser och ett individuellt projektarbete där handledare finns på företag eller myndighet.

HÖJDA ERSÄTTNINGSBLOPP, AKTIVITETER OCH EFFEKTER

Under år 2015 introducerade regeringen en särskild kvalitetssatsning i form av höjda ersättningsbelopp för bland annat utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, undervisning samt verksamhetsförlagd utbildning.

Inför år 2016 tilldelades Karlstads universitet anslagsutrymme motsvarande 8,9 miljoner kronor för detta ändamål. Medlen har använts till särskilda aktiviteter för höjd kvalitet inom dessa områden.

Fakulteterna har fått disponera medlen för de höjda ersättningsbloppen i proportion till hur stor utbildningsvolym de har inom respektive utbildnings-

område. Fakulteterna har infört att medlen fördelats fått redogöra för de aktiviteter som de planerar att genomföra.

Under år 2016 har medlen använts till rekryteringar för att förstärka undervisningen med lärarledd tid inom bland annat lärarprogrammen, mer tid för handledning av uppsatser på framförallt kandidatnivå och en särskild satsning på så kallade studentinstructors. Andra exempel är att medlen använts för att möjliggöra att fler föreläsningar filmas och finns tillgängliga för studenter via webb, vilket i förlängningen kan ge utrymme för mer lärarledd undervisningstid.

Utan de höjda ersättningsbeloppen hade de aktiviteter som genomförts år 2016 inte varit möjliga. Den samlade bedömningen är att detta varit angelägna aktiviteter som på sikt leder till förstärkt kvalitet. På motsvarande sätt kan konstateras att om ersättningsnivån inte kvarstår efter år 2018 kommer dessa kvalitetsstärkande aktiviteter utebli.

Att i nuläget vidare analysera vilka effekter insatserna haft på undervisningen och studenternas möjligheter är svårt. Att avgöra vilka studenter som tagit del av åtgärder, och hur deras förutsättningar och resultat hade varit utan de extra satsningarna, är ett arbete av större omfattning. Samtidigt är det troligt att effekter först kan ses på längre sikt med ett bibehållet högre ersättningsbelopp.

Ett sätt att analysera effekten av de höjda ersättningsbeloppen är att se på prestationsgraden för respektive utbildningsområde. Jämfört med år 2014,

då höjningen av ersättningsbeloppen inleddes, har prestationsgraden för det samhällsvetenskapliga utbildningsområdet ökat, men minskat för övriga tre områden. Jämfört med år 2015 har dock prestationsgraden ökat för samtliga fyra områden. Karlstads universitet avser att vidareutveckla dessa analyser inför kommande återsrapporteringar.

VISSA UTBILDNINGAR MOT YRKESEXAMINA

Enligt regleringsbrevet för universitet och högskolor ska elva olika programutbildningar som leder mot yrkesexamina särredovisas. Det gäller då uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter respektive examinerade.

För Karlstads universitet ska redovisningen inbegripa de åtta utbildningar som leder mot civilingenjörsexamen, förskollärarexamen, grundläraresexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, högskoleingenjörsexamen, ämnesläraresexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning, sjuksköterskeexamen, specialläraresexamen samt specialistsjuksköterskeexamen.

För att få en enhetlig redovisning av lärarprogrammen har Karlstads universitet valt att göra denna utifrån den examensordning för lärare och förskollärare som infördes år 2011. De nya lärar- och förskolläraryrkesprogrammen ersatte då den tidigare sammanhållna lärarutbildningen som introducerades år 2001.

Tabell 5: Prestationsgrad (HPRK/HSTK) per utbildningsområde som omfattas av höjda ersättningsbelopp. (Källa: Ladok)

UTBILDNINGSMOMRÅDE	PRESTATIONSGRAD		
	2014	2015	2016
Humanistiska området	68,3%	67,5%	67,8%
Samhällsvetenskapliga området	81,8%	82,3%	83,4%
Undervisningsområdet	92,9%	85,9%	88,4%
Verksamhetsförlagd utbildning	94,0%	86,6%	87,9%

Tabell 6: Programnybörjare¹, helårsstudenter och examinerade² för vissa yrkesexamensutbildningar, oavsett finansieringsform, 2014-2016. (Källa: Ladok)

	2014			2015			2016		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjörsexamen									
Programnybörjare	45	119	164	43	134	177	48	142	190
Helårsstudenter	138,3	332,2	470,4	145,2	363,7	508,9	149,6	388,1	537,7
Examinerade	15	29	44	24	30	54	20	35	55
Förskolläraryxamen									
Programnybörjare	96	4	100	194	13	207	191	9	200
Helårsstudenter	444,3	17,5	461,8	495,3	21,2	516,5	545,9	20,0	565,9
Examinerade	0	0	0	109	3	112	112	5	117
Grundläraresexamen, inr. f-3									
Programnybörjare ³	95	8	103	105	9	114	102	10	112
Helårsstudenter	231,3	9,8	241,1	285,7	15,4	301,1	309,0	19,6	328,6
Examinerade	0	0	0	35	0	35	52	2	54
Högskoleingenjörsexamen									
Programnybörjare	36	160	196	41	163	204	34	151	185
Helårsstudenter	103,4	348,1	451,5	110,4	335,0	445,4	102,6	345,4	448,0
Examinerade	22	84	106	23	71	94	33	57	90
Ämnesläraresexamen efter KPU⁴									
Programnybörjare	87	70	157	56	49	105	50	61	111
Helårsstudenter	78,8	47,8	126,6	92,3	68,2	160,5	72,9	60,5	133,4
Examinerade	14	10	24	51	16	67	40	19	59
Sjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	156	31	187	160	20	180	174	21	195
Helårsstudenter	397,7	65,3	463,0	425,1	62,7	487,8	446,8	65,7	512,5
Examinerade	110	13	123	106	20	126	137	14	151
Specialläraresexamen									
Programnybörjare	59	11	70	61	4	65	15	2	17
Helårsstudenter	82,8	8,8	91,6	84,8	8,6	93,4	64,4	5,4	69,8
Examinerade	12	0	12	48	4	52	56	8	64
Specialistsjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	108	14	122	82	20	102	74	20	94
Helårsstudenter	79,2	12,0	91,2	96,1	15,1	111,2	92,9	17,7	110,6
Examinerade	67	8	75	56	11	67	88	12	100

¹ Programnybörjare har sökts ut via Ladoks uppföljningstjänst LW03.

² Examinerade bestäms utifrån avsedd examen i kombination med motsvarande utbildningsprogram.

³ Programnybörjare för grundlärares inr. f-3 och år 2016 har tagits fram via särskild utskökning i Ladok via Kuli.

⁴ Avser programmen "Kompletterande pedagogisk utbildning" och "Verksamhetsintegrerat ämnesläraresprogram, inriktning 7-9".

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Kalenderåret 2016 utfärdade Karlstads universitet 1 951 examina på grundnivå och avancerad nivå. Jämfört med år 2015 är detta en minskning med en examen. Av de utfärdade examensbevisen avsåg 770 en generell examen och 1 181 en yrkesexamen. Sett över den senaste femårsperioden har andelen yrkesexamina ökat.

EXAMINA ÖVER TID

Jämfört med år 2000 har antalet examensbevis utfärdade vid Karlstads universitet ökat med 70 procent, vilket är klart mer än studentpopulationens tillväxt under samma period. Det ökade antalet examina beror inte enbart på fler registrerade studenter, utan snarare på andra faktorer.

Den främsta förklaringen till det ökade antalet examina är sannolikt att universitetets utbildningsutbud har förändrats över tiden. Sedan år 2000 har exempelvis andelen programstudenter ökat från 64 till 80 procent av studentpopulationen, och då examensfrekvensen är högre för programutbildningar jämfört med fristående kurser ökar antalet utfärdade examina.

En annan förklarande omständighet är de ändrade behörighetskraven för studier på magister- och masternivå som infördes år 2007. Enligt dessa fordras det en examen på grundnivå för att kunna bli antagen till programstudier på avancerad nivå.

Ytterligare förklaringsfaktorer kan vara att det har blivit alltmer vanligt att studenter tar ut dubbla examina, samt att införandet av lärarlegitimation har ökat lärarstudenternas benägenhet att ansöka om examen efter avslutad utbildning.

GENERELLA EXAMINA

De generella examina inbegriper högskole- och kandidatexamina på grundnivå samt magister- och masterexamina på avancerad nivå. Under kalender-

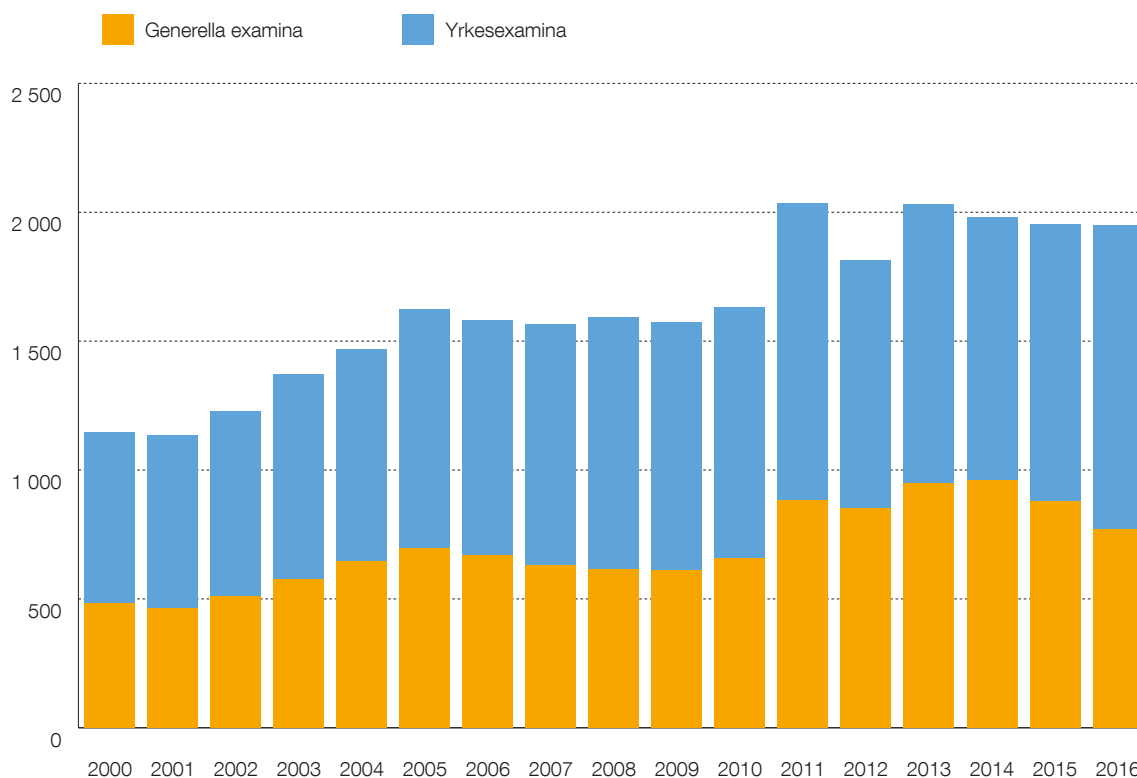

Diagram 5: Examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå år 2000-2016. (Källa: Ladok)

året 2016 utfärdade Karlstads universitet sammanlagt 770 generella examina, vilket är 107 examina färre än år 2015. Kvinnor stod för 517 av de utfärdade generella examina, vilket motsvarar en andel om 67 procent.

Högskoleexamen är sedan flera år tillbaka den minst sökta av de generella examina. Under år 2016 utfärdades 21 högskoleexamina, vilket är en minskning med 12 examina jämfört med år 2015.

Kandidatexamen är den vanligaste av de generella examina. Under år 2016 utfärdade universitetet sammanlagt 497 kandidatexamina, vilket är 74 färre än år 2015. Precis som tidigare år dominerar de samhällsvetenskapliga ämnena statistiken för kandidatexamen. De populäraste huvudområdena var företagsekonomi (77 examina), medie- och kommunikationsvetenskap (70 examina) och arbetsvetenskap (64 examina).

Antalet utfärdade magisterexamina uppgick år 2016 till totalt 201. Detta är 10 färre än under år 2015. Det mest frekventa huvudområdet för magisterexamen var omvårdnad (69 examina) följt av specialpedagogik (54 examina) och projektledning (29 examina).

Masterexamen infördes i det svenska examenssystemet år 2007 och Karlstads universitet examinerade de första masterstudenterna året därefter. Under år 2016 utfärdades 51 masterexamina, vilket är en minskning med 11 examina jämfört med året

innan. Det vanligaste huvudområdet var företagsekonomi (16 examina), medan övriga masterexamina var fördelade på 15 olika huvudområden.

YRKESEXAMINA

En yrkesexamen avser utbildning inom en viss profession och för att kunna ansöka om en sådan måste studenten i normalfallet slutfört motsvarande utbildningsprogram. Avsikten med yrkesexamina är att svara mot yrkesområden med väl definierade utbildningsbehov, däribland yrken med legitimeringskrav.

Under kalenderåret 2016 utfärdade Karlstads universitet 1 181 yrkesexamina, vilket är en ökning med 106 jämfört med året innan. Kvinnor stod för 880 av de utfärdade generella examina, vilket motsvarar en andel om 75 procent.

Av de yrkesexamina som universitetet utfärdade år 2016 var knappt hälften olika typer av lärarexamina. Jämfört med år 2015 har antalet lärarexamina minskat med 10, från 572 till 562. Antalet lärarexamina med inriktning mot tidigare år har ökat, medan antalet lärarexamina med inriktning mot senare år, liksom antalet musiklärarexamina, har minskat.

Inom vårdområdet utfärdades sammanlagt 402 yrkesexamina under år 2016, vilket var 67 fler än år 2015. Förändringen är ett resultat av ett ökat antal utfärdade examina till framförallt sjuksköterska och specialistsjuksköterska.

Tabell 7: Examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå, 2012-2016. (Källa: Ladok)

EXAMINA	2012	2013	2014	2015	2016
Generella examina					
Högskoleexamen	37	36	37	33	21
Kandidatexamen	513	617	626	571	497
Magisterexamen	221	233	241	211	201
Masterexamen	81	63	56	62	51
Summa generella examina	852	949	960	877	770
Yrkesexamina					
Biomedicinsk analytikerexamen	11	26	17	14	15
Civilekonomexamen	0	0	4	1	67
Civilingenjörsexamen	27	46	48	58	59
Högskoleingenjörsexamen	91	113	124	109	91
Lärarexamina	507	528	497	572	562
Receptarieexamen	4	7	20	22	22
Sjuksköterskeexamen	115	151	125	127	152
Social omsorgsexamen	1	2	0	3	0
Socionomexamen	99	96	64	79	87
Specialistsjuksköterskeexamen	57	85	75	67	100
Tandhygienistexamen	51	27	47	23	26
Summa yrkesexamina	963	1 081	1 021	1 075	1 181
EXAMINA TOTALT	1 815	2 030	1 981	1 952	1 951

Antalet utfärdade socionomexamina uppgick år 2016 till 87. Jämfört med år 2015 är detta en ökning med 8 examina.

Under år 2016 utfärdades sammanlagt 150 ingenjörsexamina, vilket är 17 färre än under år 2015. Antalet civilingenjörsexamina ökade från 58 till 59, samtidigt som antalet högskoleingenjörsexamina minskade från 109 till 91. Precis som föregående år var industriell ekonomi den vanligaste examensinriktningen för civilingenjörsexamina, och byggteknik den vanligaste inriktningen för högskoleingenjörsexamina.

Karlstads universitet fick rätt att utfärda civilekonomexamen år 2011. Det nya civilekonomprogrammet startades hösten 2012, och denna första studentkull examinerades under år 2016. Detta resulterade i att 67 civilekonomexamina utfärdades under året.

EXAMINERADE STUDENTER

Av de totalt 1 951 utfärdade examensbevisen svarade kvinnor för 1 397 och män för 554. Andelen examina som utfärdades till kvinnor utgjorde på total nivå därmed 72 procent, vilket är högre än år 2015. Med undantag av civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen är kvinnor i majoritet inom samtliga examens kategorier.

De 1 951 utfärdade examina under år 2016 var fördelade bland 1 802 individer. Det är alltså inte ovanligt att samma individ tar ut mer än en examen under ett kalenderår. Detta kan bero på att en student tar ut flera examina på olika nivåer samtidigt, exempelvis genom att ta ut en magisterexamen och en masterexamen inom samma huvudområde. Det är också relativt vanligt förekommande att en och samma person tar ut en generell examen och en yrkesexamen med bas i samma utbildning.

BEDÖMNINGAR OCH AVVÄGNINGAR AVSEENDE UTBILDNINGSBUDGET

Innehållsmässigt dominerar programutbildningar med professionskaraktär Karlstads universitets utbildningsutbud. Det är i linje med en långsiktig bedömning att utbudet till 80 procent bör bestå av programutbildningar. Därmed har utbudet av fristående kurser minskat under senare år på såväl campus som distans, medan programutbildningar tillkommit inom båda distributionsformerna.

PROGRAMUTBILDNINGAR MED PROFESSIONSKARAKTÄR

Karlstads universitet har valt att prioritera programutbildningar av professionskaraktär. Denna bedömning grundar sig dels på studenternas efterfrågan, dels arbetsmarknadens behov men även på hur stabila långsiktiga ekonomiska förutsättningar ska ges till utbildningsverksamheten.

Storleksmässigt utgör lärarprogrammen den största av lärosätets utbildningar. Kalenderåret 2016 omfattade verksamheten strax över 2 000 helårsstudenter, vilket innebär att den motsvarar nästan en fjärdedel av universitetets samlade utbildningsvolym inom anslagsfinansierad verksamhet på grundnivå och avancerad nivå. Programmen tillhandahålls vid campus, på distans och i samarbete med ett antal lärcentra i landet. Att erbjuda flera olika distributionsformer är ett val i syfte att öka antalet studerande, inte minst inom ämneslärarprogrammet.

Även andra programutbildningar med tydlig professionskaraktär är mätt i studentvolymerna stora. Exempel är ekonomutbildningar, ingenjörutbildningar och utbildningar inom vård och omsorgsområdet.

Utifrån statistik över ansökningar och arbetsmarknad är bedömningen att dessa utbildningar kommer att vara fortsatt eftertraktade av studenterna liksom behovet på arbetsmarknaden stort. Framförallt lärarprogrammets och civilingenjörprogrammets volymer bedöms öka den närmaste fyraårsperioden till följd av utbyggnader och omstrukturering av utbudet.

UTVECKLING AV UTBILDNINGSBUDGET

Utbildningsutbudet vid Karlstads universitet har de senaste åren kompletterats med nya examensrätter för psykolog och på konstnärlig grund. Detta har inneburit att en psykologutbildning startat och därmed fasas kandidatutbildningen vård- och stödsamordnarprogrammet ut. Vid Musikhögskolan Ingesund erbjuds från och med höstterminen 2016 ett nytt kandidatprogram i musik.

Ingenjörutbildningarna har omarbetats under år 2016 och kommer att erbjudas i ny form, och med fler platser, från och med höstterminen 2017.

AVVECKLING AV PROGRAM OCH NEDDRAGNING AV PLATSER

Under år 2016 har Karlstads universitet avvecklat speciallärarutbildningen med inriktning mot språk-, läs- och skrivutveckling. Det innebär att inga nya studenter antogs till programmet under året. Bakgrunden är att Universitetskanslersämbetet efter utvärdering fråntagit Karlstads universitet examensrätten för utbildningen. Ett utvecklingsarbete har påbörjats för att kunna ansöka om en förnyad examensrätt.

Inom forskollärarprogrammet har universitetet under år 2016 minskat antalet nybörjarplatser något jämfört med år 2015. Minskningen är tillfällig för att möjliggöra en långsiktig kvalitetsstärkning av utbildningen genom nyrekrytering av lärare. Bedömningen är att antalet antagna nybörjare kommer att återställas under år 2017.

Sedan tidigare har universitetet beslutat att avveckla ämnena oral hälsa och biomedicin med tillhörande programutbildningar. Beslutet fattades hösten 2014 som en följd av ekonomiska prioriteringar. Nedläggningen innebär att samtliga utbildningar inom dessa två områden avvecklas till och med år 2018 genom att programmen inte längre finns att söka i någon antagningsomgång.

AVVÄGNING MELLAN PROGRAM OCH KURSER

Över tid har en allt större del av Karlstads universitets utbildningsutbud flyttats från fristående kurser till utbildningsprogram. Vid millennieskiftet utgjorde de fristående kurserna 36 procent av helårsstudentvolymen och år 2016 var andelen 20 procent. Utvecklingen är i linje med lärosätets långsiktiga bedömning, men kan delvis också förklaras av utbyggnader av vissa utbildningsprogram i enlighet med

statliga satsningar och direktiv. Allt större delar av Karlstads universitets studentvolym återfinns inom de områden som har prioriterats i dessa satsningar.

AVVÄGNING MELLAN CAMPUS OCH DISTANS

Karlstads universitet har under många år satsat på att stärka distansutbildningen, bland annat genom undervisning som bedrivs som så kallad blended learning och ett större utbildningsutbud med sådan distributionsform.

Under det senaste decenniet har andelen distansutbildning ökat, även om utvecklingen har avstannat något på senare år. Under år 2016 fanns 25 procent av universitetets totala utbildningsvolym inom distansutbildning. De senaste åren har en utbyggnad skett av framförallt lärarutbildningens program via distans.

SAMHÄLLET'S BEHOV AV UTBILDNING

Karlstads universitet arbetar för att säkerställa att lärosätets utbildningsverksamhet ligger i linje med samhällets behov. I detta arbete tar lärosätet hänsyn till såväl arbetsmarknadens behov som mer allmänna bildningsbehov, med utgångspunkt i dels egna bedömningar och dels bedömningar från externa aktörer.

RAPPORTER OM PROGRAMUTBUD

Överväganden om både arbetsmarknadens behov och samhällets bildningsbehov ingår i Karlstads universitets gemensamma modell för kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. Denna modell innehåller bland annat terminsvisa rapporter om programutbud med detaljerade behovs- och förutsättningsanalyser för varje utbildningsprogram.

En av punkterna i dessa rapporter handlar om samhällets behov. Denna består i sin tur av tre delpunkter: vanligaste yrkesgrupper bland alumner, etableringsgrad på arbetsmarknaden bland alumner respektive andra samhällsbehov än arbetsmarknad.

De två förstnämnda punkterna baseras på arbetsmarknadsstatistik från Statistiska centralbyrån, och tar sikte på såväl frågan om alumnerna finner en plats på arbetsmarknaden som frågan om i vilken utstäckning denna plats ligger i linje med den genomförda utbildningen. Den sistnämnda punkten baseras på programledarens och fakultets- eller lärarutbildningskansliets bedömning om särskilda samhällsbehov, och tar hänsyn till behov som faller utanför arbetsmarknadshänsyn.

Rapporterna där dessa uppgifter ingår utgör underlag för universitetets återkommande verksamhetsdialoger, och är därmed en styrande komponent i arbetet med att säkerställa ett hållbart och ändamålsenligt utbildningsutbud.

BILDAT!

För att säkerställa att universitetets kursutbud tillfredsställer samhällets bildningsbehov finns även "Bildat!-konceptet", som sedan 2013 vägleds av en särskild referensgrupp med uppdrag att identifiera, utveckla, samordna och marknadsföra fristående kurser av bildningskaraktär. I utvecklingsprocessen ingår även en granskning av kursernas vetenskapliga och pedagogiska kvalitet.

Bildat!-kurserna är avsedda att skapa möjlighet för studenter att läsa fristående kurser av bred och bildande karaktär vid universitetet, och undervisningens upplägg är utformat såväl för att utveckla tanken om hur man når bildning som för att möjliggöra bred tillgänglighet. Detta tar sig uttryck i att kurserna exempelvis kan bedrivas på delfart, på kvällstid och via webbaserade lärplattformar.

Konceptet omfattade under år 2016 de två kurserna "Europas framtid" och "Hormonstörande kemikalier och barns hälsa". Kurserna har mött varierande efterfrågan. Den först nämnda lockade 3 förstahandssökande medan den sist nämnda hade 68 förstahandssökande. Totalt genererade detta sedan 15 respektive 99 antagna.

EXTERNA BEHOVSANALYSER

Utöver det egna arbetet med att identifiera samhällets behov stödjer sig Karlstads universitet även på externa analyser, såsom Statistiska centralbyråns "Trender och prognoser", Arbetsförmedlingens lokala och rikstäckande arbetsmarknadsprognoser, Universitets- och högskolerådets analyser av antagningsstatistik, samt Universitetskanslersämbetets etableringsrapporter. Den sistnämnda rapportserien ger också en viss indikation om hur utbildningsutbudet vid Karlstads universitet lyckas matcha arbetsmarknaden.

I Universitetskanslersämbetets senaste etableringsrapport från december 2015 anges att drygt 82 procent av de examinerade från Karlstads universitet under läsåret 2011/2012 hade etablerat sig på arbetsmarknaden cirka ett år efter examen. Satt i relation till lärosätets utbildningsutbud utgör detta en något bättre andel än förväntat.

LÄRARUTBILDNING

Arbetsmarknadens behov av lärare är stort. Enligt Universitetskanslersämbetet täcker storleken av den nuvarande svenska lärarutbildningen bara cirka 60 procent av det prognostiserade examinationsbehovet. Regeringen har gett lärosätena i uppdrag att genomföra en utbyggnad av förskolläraryrket, grundläraryrket och speciallärarutbildningarna samt av den kompletterande pedagogiska utbildningen.

DIMENSIONERING AV INRIKTNINGAR OCH ÄMNESKOMBINATIONER INOM LÄRARUTBILDNINGEN

Vid Karlstads universitet sker dimensionering av lärarutbildningarna med hänsyn till arbetsmarknadens behov, förväntat antal sökande samt förutsättningar att genomföra utbildningen med hög kvalitet. En avgörande kvalitetskriterium är lärarkompetensen, alltså de befintliga lärarresurserna och möjligheten att utöka dessa genom intern kompetensförsörjning och rekrytering. Andra faktorer, såsom möjlighet till placering under verksamhetsförlagd utbildning, kan även de vara gränssättande.

Sökandetrycket till förskolläraryrket har ökat sedan programmet startade hösten 2011, samtidigt som antalet utbildningsplatser byggts ut. Sedan år 2015 har Karlstads universitet programstart varje termin, med höstterminsintag till campusutbildning och vårterminsintag till distansutbildning. Undervisningen som ges i distansform är förlagd till ett antal kommunala lärcentra. Antalet registrerade nybörjarstudenter år 2016 var totalt 200.

Grundläraryrket har fler registrerade nybörjare år 2016 jämfört med år 2015. Detta hänger samman med ett ökat studentintresse för inriktningen mot årskurs 4-6. När det gäller inriktningen mot förskoleklass och årskurs 1-3 har antalet förstahandssökande minskat.

Inför ansökningsomgången höstterminen 2016 annonserades den lärcenterförlagda utbildningen som förlagd till campus lärcentrum istället för distans. Detta för att förtydliga att utbildningen kräver fysisk närvaro vid ett lärcentrum. Som följd minskade antalet förstahandssökande, särskilt sådana bosatta långt från lärcenterorterna. Av allt att döma har dock åtgärden lett till färre tidiga programavbrott.

Sedan höstterminen 2014 erbjuder Karlstads universitet endast ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolan. Detta i väntan på statsmakternas beslut angående inriktningar för årskurs 7-9. I jämförelse med andra läraryrken är intresset för ämneslärarprogrammet svagare och huvuddelen av de behöriga sökande bereds tillträde till programmet. Antalet förstahandssökande och antalet registrerade studenter har dock ökat de senaste åren. Ökningen av ämneslärarstudenter med matematik som första-

ämne gjorde att antalet programnybörjare med denna inriktning var högst i landet. Hälften av nybörjarstudenterna på ämneslärarprogrammet studerar via distans.

Antalet programnybörjare inom den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) ökade år 2016 jämfört med år 2015. I urvalet av studenter prioriterades de naturvetenskapliga och tekniska ämnena.

Det råder brist på yrkeslärare i gymnasieskolan. För att möta arbetsmarknadens och studenternas behov genomför Karlstads universitet antagning till yrkeslärarprogrammet både till vår- och höstterminer och då både till hel- och halvfartsstudier. Såväl antalet förstahandssökande som antalet registrerade programnybörjare låg år 2016 på samma nivå som föregående år.

För både den kompletterande pedagogiska utbildningen och yrkeslärarprogrammet gäller att antalet sökande är stort, men att många sökande bedöms sakna behörighet. För KPU gäller detta särskilt studenter med utländsk examen.

VÄGLEDNING INOM LÄRARUTBILDNINGEN

Karlstads universitet har fem studie- och karriärvägledare som huvudsakligen arbetar med lärarutbildning. Information och vägledning ges både till presumtiva och befintliga studenter.

Majoriteten av lärarstudenterna vid Karlstads universitet läser utbildningen på distans. För att underlätta distansstudenternas kontakter med studie- och karriärvägledare används en webbtjänst för bokning av individuell vägledning via telefon. Via lärarutbildningens webbsida finns även tillgång till en uppsättning frågor och svar om utbildningarna.

Informationsinsatser mot presumtiva studenter görs framförallt i samband med de årliga gymnasiedagarna, då elever från regionens gymnasieskolor bjuds in för att ta del av utbildningsutbudet som erbjuds av Karlstads universitet. Då informeras också om arbetsmarknadsläget regionalt och nationellt.

Projektet PROPU (Professionell och personlig utveckling), speciellt riktat mot ämneslärarstudenter med inriktning mot matematik eller naturvetenskap, genomfördes en andra gång under år 2016. Projektet erbjuder föreläsningar med teman såsom grupp-

dynamik, studieteknik, elevstöd och yrkesetik. Studenterna får även träffa yrkesverksamma lärare för gruppdiskussioner kring lärarprofessionen. Studie- och karriärvägledare medverkar i projektet vars syfte är att stärka professionsanknytningen i utbildningen.

Studie- och karriärvägledarna ger också service till före detta studenter som gjort avbrott på ett lärarprogram. De får stöd i att planera förnyad studiegång med examen som målsättning, exempelvis inom det så kallade VAL-projektet.

ERFARENHETER FRÅN TEACH FOR SWEDEN

Karlstads universitet och Högskolan i Halmstad genomför i samarbete med stiftelsen Teach for Sweden en särskilt anpassad kompletterande pedagogisk utbildning om 90 högskolepoäng. Utbildningen benämns "Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram, inriktning 7-9", och är främst riktad till de som har ämneskunskaper inom det naturvetenskapliga och tekniska området.

Studenterna inom verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram läser kurser vid båda lärosätena. Under

kalenderåret 2016 har verksamheten vid Karlstads universitet uppgått till motsvarande 26,8 helårsstudenter och 15,5 helårsprestationer. Av helårsstudenterna är 11,4 hänförliga till kvinnor och 15,4 hänförliga till män.

Under år 2016 har ett utvecklingsarbete bedrivits utifrån tidigare genomförda utvärderingar. Samarbetet mellan lärosätena har också utvecklats genom att programansvariga och lärare sett över utbildningen för att undvika överlappningar samt att säkerställa kontinuitet och progression.

Samarbetet mellan Karlstads universitet, Högskolan i Halmstad och Teach for Sweden fortlöper utifrån ett samarbetsavtal.

Två gånger under året har de tre parterna haft mer omfattande avstämningsmöten. Det löpande samarbetet sker via en särskild digital samarbetsyta, där parterna kan följa studenternas studiegång och måluppfyllelse.

INTERNATIONELLA STUDENTUTBYTEN

Vid Karlstads universitet organiseras majoriteten av internationella studentutbyten inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal. Därutöver finns också ett mindre antal så kallade free movers, det vill säga studenter som själva har ordnat en vistelse vid ett utländskt lärosäte.

STUDENTUTBYTEN VIA PROGRAM OCH AVTAL

Karlstads universitet medverkar i ett antal olika nätverk och program för internationella studentutbyten. Det handlar dels om organiserade utbytesprogram såsom Erasmus, Nordplus, ISEP och Linnaeus-Palme, dels om bilaterala utbytesavtal som Karlstads universitet ingått direkt med utländska lärosäten.

Universitetet har under verksamhetsåret 2016 registrerat 310 inresande utbytesstudenter via program eller avtal, vilket är 4 studenter färre än år 2015. Av de inresande utbytesstudenterna var 187 kvinnor och 123 män, vilket avspeglar könsfördelningen vid universitetet i stort.

Erasmus är det utbytesprogram som flest av de inresande studenterna använder. Karlstads universitet har under år 2016 kunnat registrera ett ökat antal inresande erasmusstudenter jämfört med år 2015.

Liksom tidigare år kommer de flesta utbytesstudenter inom Erasmus-programmet från Tyskland och Frankrike.

När det gäller utresande utbytesstudenter minskade verksamheten under år 2016. Totalt reste 95 studenter, 58 kvinnor och 37 män, från Karlstads universitet till ett utländskt lärosäte via ett utbytesprogram eller utbytesavtal. Av de utresande studenterna var det 37 som reste via Erasmus-programmet.

STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS OMFATTNING

Under kalenderåret 2016 har totalt 28 avgiftsfinansierade studenter, 7 kvinnor och 21 män, varit registrerade vid Karlstads universitet. Deras samlade aktivitet motsvarande 12,5 helårsstudenter, vilket är en ökning med 6,7 helårsstudenter jämfört med kalenderåret 2015.

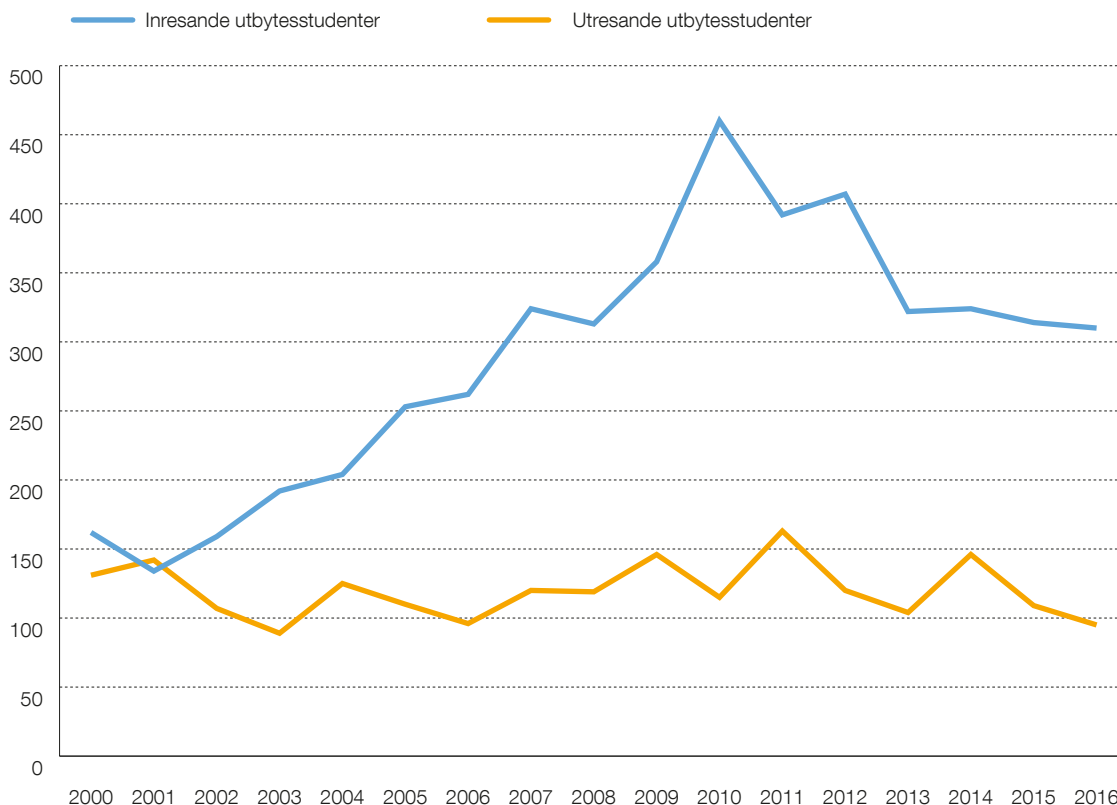

Diagram 6: Antal inresande och utresande utbytesstudenter 2000-2016. (Källa: Ladok).

Sedan anmälnings- och studieavgifter infördes för så kallade tredjelandsstudenter (studenter med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz) har Karlstads universitet tagit emot få sådana studenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter som påbörjade studier höstterminen 2016 var 19. Av dessa var 5 studenter finansierade via stipendiet KAU Global Scholarship och 2 studenter finansierade via stipendier från Svenska Institutet.

De avgiftsskyldiga studenterna är i huvudsak registrerade på engelskspråkiga magister- eller masterprogram. Karlstads universitet för ingen statistik avseende studenters medborgarskap, men huvudparten av avgiftsskyldiga tredjelandsstudenterna förefaller komma från länder i Asien.

Karlstads universitet har under år 2016 inte använt sig av möjligheten till separat antagning av studieavgiftsskyldiga internationella studenter.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

Studieavgiftsreformen har påverkat Karlstads universitet på flera sätt. Reformen har medfört att väsentligt färre tredjelandsstudenter börjat vid Karlstads universitet. Detta medför minskade möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar sannolikt även utbildningsutbudets inriktning och dimensionering. Detta berör i första hand de engelskspråkiga programmen på avancerad nivå, där utländska studenter tidigare varit en viktig målgrupp.

Karlstads universitet har valt att inte göra särskilda satsningar på internationell rekrytering av betalande studenter. Nya arbetssätt som rör antagning, fakturahantering och registrering för den här gruppen studenter har universitetet sedan tidigare redan anpassat sig till.

TREDJELANDSSTUDENTER INOM UTBYTESAVTAL

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för ett utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte avgiftsskyldiga. Verksamhetsåret 2016 har inte inneburit några större förändringar vad gäller volymen tredjelandsstudenter inom utbytesavtal och utbytesprogram.

Universitetet har haft 57 inresande utbytesstudenter inom de bilaterala samarbetsavtalen utanför EU och EES och 52 studenter från Karlstads universitet har studerat utomlands inom de specifika avtalen och programmen.

SAMARBETE MED MYNDIGHETER

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd.

Migrationsverket har under år 2016 haft en mycket hög arbetsbelastning. Detta har påverkat handläggningstiderna för studenter som ansöker om uppehållstillstånd för studier och för de studenter som ansöker om förlängning av uppehållstillstånd. För Karlstads universitet har detta medfört att ett antal studenter som antagits till programstudier inte kunnat ta sin plats i anspråk då de inte hunnit få sitt beslut om uppehållstillstånd i tid för att påbörja studierna. I de fall då Karlstads universitet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande dessa frågor, har samarbetet fungerat tillfredsställande.

Karlstads universitet har under hösten 2016 deltagit i seminarier om hantering av studieavgiftsstudenter tillsammans med ett femtontal lärosäten där diskussioner förts om gemensamma frågeställningar.

Ett gott samarbete har även präglat universitetets kontakter med Universitets- och högskolerådet (UHR) liksom med övriga statliga myndigheter som berörs av studieavgiftsreformen.

ANDRA INTERNATIONELLA AKTIVITETER INOM UTBILDNING

Karlstads universitet har för avsikt att vara ett internationellt universitet i en global kontext, och i takt med ökade krav från omvärlden intensifieras det internationella engagemanget. De övergripande målen för internationalisering finns representerade i universitetets strategiska plan.

Universitetet har under år 2016 varit involverat i flera internationella aktiviteter som rör utbildning och utbildningsadministration.

I juni 2016 öppnade Karlstad University Study Point Cape Town i Sydafrika. Konceptet är en form av internationellt samarbete på en plats i världen som är särskilt intressant för universitetets verksamhet, relaterat till forskning och utbildning. Universitetet har sedan tidigare en Study Point i Dharamsala, Indien.

Karlstads universitet har för andra gången genomfört "International week" för administratörer från utländska lärosäten. Nästan 50 ansökningar från administrativ personal togs emot och 16 deltagare valdes ut för att besöka Karlstad under en vecka i juni. Besökarna kom huvudsakligen från lärosäten i Europa.

Karlstads universitet deltar i flera internationella universitetssamarbeten. Sanord har deltagare från lärosäten i de nordiska länderna samt lärosäten i södra Afrika. Compostelanätverket har deltagare främst från Europa, men även från Syd- och Nordamerika. Det internationella engagemanget skapar förutsättningar för student- och personalutbyte med andra länder.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING

Verksamhetsutfallet år 2016 för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, var ett underskott på 7,1 miljoner kronor.

Underskottet beror till stor del på kostnader för särskilda kvalitetssatsningar samt kostnader i samband med inrättande av nya utbildningar och utfasning av gamla.

Resultatförsämringen jämfört med år 2015 är 14,6 miljoner kronor.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Karlstads universitets intäkter till utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick år 2016 till totalt 659,2 miljoner kronor. Detta är en ökning med 11,1 miljoner kronor jämfört med år 2015 och beror främst på att anslagsintäkterna har ökat.

Ökningen av anslagsintäkterna består i huvudsak av kompensation för pris- och löneomräkning med 8,5 miljoner kronor samt helårseffekt av regeringens satsning på höjda ersättningsbelopp för vissa utbildningsområden. Den senare satsningen motsvarade år 2016 en anslagsökning om cirka 4,5 miljoner kronor. Anslagsintäkten påverkas också av förändringar i transfereringsavsnittet.

Tabell 8: Resultaträkning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raintance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter					
Anslag	560 351	564 157	580 247	600 213	612 642
Avgifter	21 216	17 816	17 108	16 445	18 595
Bidrag	27 244	24 666	30 355	30 230	27 376
Finansiella intäkter	2 143	1 714	850	1 229	629
SUMMA INTÄKTER	610 954	608 353	628 560	648 117	659 242
Kostnader					
Personal	417 858	408 465	421 217	438 257	458 715
Lokaler	91 206	92 743	92 574	88 676	88 459
Övrig drift	98 753	91 964	92 904	93 809	98 930
Finansiella kostnader	1 463	988	610	702	925
Avskrivningar	22 176	20 262	19 899	19 171	19 319
SUMMA KOSTNADER	631 456	614 421	627 204	640 615	666 348
VERKSAMHETSUTFALL	-20 502	-6 068	1 356	7 502	-7 106
Transfereringar					
Erhållna medel	6 084	5 594	5 456	5 948	5 775
Lämnade bidrag	-6 084	-5 594	-5 456	-5 948	-5 775
KAPITALFÖRÄNDRING	-20 502	-6 068	1 356	7 502	-7 106

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

Utbildningens övriga finansiering utgörs av bidrag, avgifter och finansiella intäkter om sammanlagt 46,6 miljoner kronor, vilket jämfört med år 2015 är en minskning med 1,3 miljoner kronor. De finansiella intäkterna har sammantaget minskat med 0,6 miljoner kronor. Ränteutgifter från Riksgäldskontoret har ökat med 0,2 miljoner kronor. Den övriga förändringen beror främst på att värdeförändringen i två donationsfonder är 0,7 miljoner kronor lägre år 2016.

De sammanlagda kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 666,3 miljoner kronor. Jämfört med år 2015 är detta en ökning om 25,7 miljoner kronor. Ökningen är till största delen hänförlig till personalkostnader och driftkostnader. Även finansiella kostnader och avskrivningskostnader har ökat något, medan lokalkostnaderna har minskat till följd av lägre lokalhyror.

Ökningen av personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är följder av löneresultatet samt fler anställda helårspersoner. Ökningen av övrig drift fördelas på en mängd olika kostnads-konton, där de största ökningarna finns på delposter för IT-tjänster, licenser samt förbrukningsmaterial.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNINGSVERKSAMHET

Karlstads universitet har under år 2016 använt knappt 1,8 miljoner kronor av anslagsmedel för

samfinansiering av bidragsfinansierad utbildningsverksamhet, vilket nästan är en fördubbling jämfört med år 2015.

Behovet av samfinansiering varierar beroende på typ av projekt och vilka finansörerna är. Under 2016 har inslaget av EU-finansiering varit större än under 2015, vilket har inneburit ett ökat behov av samfinansiering.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning, som särredovisas på egen verksamhetsgren, uppvisar ett underskott på 0,2 miljoner kronor år 2016. Intäkterna uppgår till 51,2 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,2 miljoner kronor jämfört med år 2015.

Den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk, som svarade för sammanlagt 28 miljoner kronor, en ökning med 1 miljon kronor jämfört med föregående år. Det största projektet är Rektorsutbildningen, med en omsättning på 15 miljoner kronor. Personalkostnaderna, som är den största kostnads-posten, uppgår till 35,7 miljoner kronor.

Resultatandelar från dotterbolag, Karlstads universitets uppdrags AB samt Karlstads universitet Holding AB, uppgick år 2016 till 3,7 miljoner kronor. Det positiva resultatet beror främst på att stora projekt som löpt över flera år har avslutats och resultatavräknats under år 2016.

Tabell 9: Resultaträkning för uppdragsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	32 614	40 039	39 454	47 925	51 166
Bidrag	0	158	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	32 614	40 197	39 454	47 925	51 166
Kostnader					
Personal	24 918	29 156	28 563	32 799	35 733
Lokaler	2 433	2 456	2 364	2 580	2 665
Övrig drift	5 184	8 172	8 288	12 161	12 696
Finansiella kostnader	0	0	-9	5	0
Avskrivningar	232	332	380	326	253
SUMMA KOSTNADER	32 767	40 115	39 586	47 871	51 347
VERKSAMHETSUTFALL	-153	81	-132	54	-181
Resultat, andelar i dotterbolag	680	-1 440	3 185	210	3 692
KAPITALFÖRÄNDRING	527	-1 359	3 053	264	3 511

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

INTÄKTER AV ALLA UPPDRAG INOM UTBILDNING

År 2016 var Karlstads universitets totala intäkter för uppdrag inom utbildningsområdet 53,8 miljoner kronor. Förutom ordinarie uppdragsutbildningar inkluderas här även ersättningar för exempelvis kortare föredrag, studiedagar samt konsultuppdrag. Jämfört med år 2015 har uppdragsintäkterna ökat med 2,2 miljoner kronor. Ökningen har begränsats beroende på minskade avgiftsintäkter utanför ordinarie uppdragsutbildning. På grund av omklassificering av intäkter för resurssamordning år 2015 blir jämförelsesiffror bakåt i tiden missvisande och därför redovisas ingen tidsserie.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

För år 2016 redovisar Karlstads universitet en genomsnittlig kostnad på 77 tusen kronor per helårsstudent och 92 tusen kronor per helårsprestation. Jämfört med år 2015 har kostnaden per helårsstudent och per helårsprestation ökat. De främsta orsakerna är kvalitetsförstärkningar i form av att mer resurser använts till undervisning samt kostnader knutna till förändringar av utbildningsutbudet.

Den faktiska kostnaden per student varierar kraftigt mellan olika fakulteter och ämnen. Det gör även ersättningsbeloppen, som skiljer sig åt för de olika utbildningsområdena. Anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent vid Karlstads universitet ligger mellan 50 941 och 209 870 kronor.

Kostnaden per helårsstudent vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap har ökat under år 2016, från att under ett antal år legat på en jämn nivå. Kvalitetsförstärkningar i form av att mer resurser använts för undervisning samt kostnader för inrättande av nya utbildningar, respektive utfasning av gamla, är förklaringar till förändringen det senaste året.

Vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap har kostnaden per helårsstudent minskat något jämfört med år 2015. Fakulteten har omstrukturerat utbildningsutbudet och minskat personalkostnaderna. Antalet helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter har minskat något vilket förklarar den ökade kostnaden per helårsprestation för fakulteten.

Tabell 10: Samfinansiering utbildning på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Samfinansiering (TKR)	2 670	3 231	2 945	927	1 762
Andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	9%	12%	9%	3%	6%

Tabell 11: Kostnad per helårsstudent och helårsprestation, TKR. (Källor: Raindance, Ladok)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kostnad per helårsstudent					
Universitetet totalt	74	74	75	75	77
Fak. för humaniora och samhällsvetenskap		66	65	65	69
Fak. för hälsa, natur- och teknikvetenskap		88	97	95	94
Kostnad per helårsprestation					
Universitetet totalt	89	88	91	89	92
Fak. för humaniora och samhällsvetenskap		80	80	79	83
Fak. för hälsa, natur- och teknikvetenskap		102	113	110	111

* Inför år 2013 genomförde universitetet en omorganisation, vilket gör att redovisning av år 2012 inte görs på fakultetsnivå.

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Sedan universitetsblivandet år 1999 har totalt 821 personer antagits till forskarutbildning vid Karlstads universitet. Beroende på tillfälliga satsningar har antalet nyantagna till forskarutbildning, liksom de forskarstuderandes aktivitet och finansiering, varierat relativt mycket mellan olika år.

ANTAGNING TILL FORSKARUTBILDNING

Under verksamhetsåret 2016 antogs 37 personer till forskarutbildning vid Karlstads universitet. Detta är en minskning med 13 personer jämfört med de 50 som antogs verksamhetsåret 2015. Könsfördelningen bland de antagna till forskarutbildning är jämn, med 19 kvinnor och 18 män. Antalet nyantagna med inriktning mot en licentiatexamen uppgick till 9, medan 28 antogs med inriktning mot en doktorsexamen (inklusive antagning till senare del).

ANTAL FORSKARSTUDERANDE

Vid slutet av år 2016 fanns 293 personer registrerade som forskarstuderande vid Karlstads universitet. Jämfört med år 2015 är detta en minskning med 3 personer. Av de forskarstuderande är 148 kvinnor och 145 män.

En majoritet av de forskarstuderande finns inom det humanistiska och samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. De forskarutbildningsämnen med flest studerande under år 2016 var pedagogiskt arbete (39 forskarstuderande), företagsekonomi (34 forskarstuderande) och psykologi (23 forskarstuderande).

Av de 293 forskarstuderande vid universitetet var det 260 som under år 2016 aktivt bedrev forskarstudier, om man i likhet med Universitetskanslersämbetet med aktiv avser dem som har rapporterats studera minst 1 procent av heltid. Jämfört med år 2015 har antalet aktiva forskarstuderande minskat med 15 personer.

Könsfördelningen bland universitetets aktiva forskarstuderande är i det närmaste helt jämn med 131 kvinnor och 129 män.

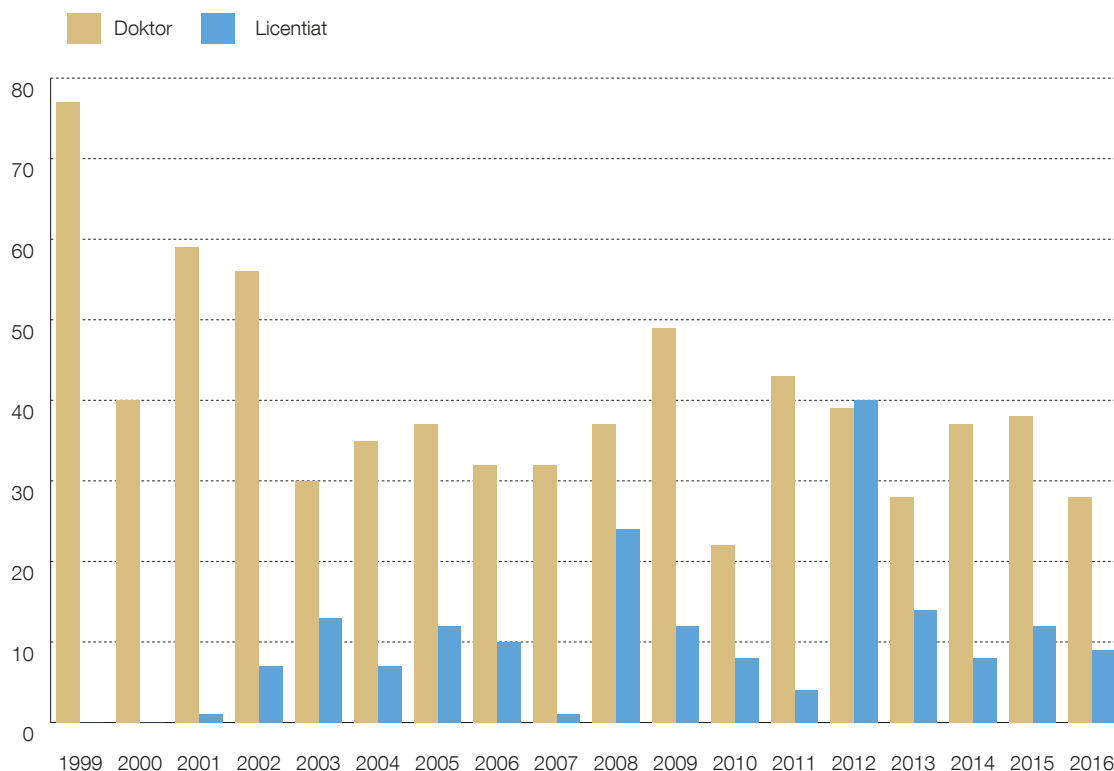

Diagram 7: Antal antagna till utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet 1999-2016. (Källa: Ladok)

FORSKARUTBILDNINGENS OMFATTNING OCH FINANSIERING

När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten under år 2016 till 138 helårspersoner. Jämfört med år 2015 är detta en minskning motsvarande 4 helårspersoner.

Av de aktiva forskarstuderande hade majoriteten en anställning som doktorand eller lärare vid Karlstads universitet. Totalt uppgick deras arbetsinsatser till 103 helårspersoner, vilket motsvarar nästan tre

fjärdedelar av all rapporterad aktivitet inom forskarutbildningen. Övriga forskarstuderande hade sin anställning vid andra lärosäten, vid företag eller hade annan form av anställning.

Utbildning på forskarnivå kan finansieras på flera sätt. Under år 2016 var 42 procent av aktiviteten inom forskarutbildningen finansierad av statliga anslagsmedel, medan resterande 58 procent finansierades av externa medel. Detta är samma andel anslagsmedel som år 2015.

Tabell 12: Forskarutbildning 2016 fördelad på anställnings- och finansieringsformer, antal helårspersoner. (Källa: Ladok)

ANSTÄLLNINGSFORM	FINANSIERING 2016			TOTALT 2015
	ANSLAGSMEDEL	EXTERNA MEDEL	TOTALT	
Doktorand Kau	52,79	39,39	92,17	93,35
Lärare Kau	4,88	5,57	10,46	10,43
Doktorand UoH		4,55	4,55	5,18
Annan anställning UoH		0,91	0,91	1,93
Företagsdoktorand		10,49	10,49	13,19
Annan anställning		14,36	14,36	14,30
Stipendium		1,81	1,81	1,77
Övrigt		3,74	3,74	2,32
TOTALT	57,67	80,81	138,49	142,47
Förändring mot 2015	-1,46	-2,53	-3,99	
Andel anslagsmedel			42%	42%

EXAMINA PÅ FORSKARNIVÅ

År 2016 utfärdades 37 forskarexamina vid Karlstads universitet, vilket är en minskning med 10 examina jämfört med år 2015. Av de utfärdade examenensbevisen avsåg 25 doktorsexamen och 12 licentiatexamen.

Av de 37 forskarexamina som utfärdades under år 2016 hör 20 till det humanistiska och samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet, 12 till det naturvetenskapliga vetenskapsområdet, 3 till det tekniska vetenskapsområdet och 2 till det medicinska vetenskapsområdet.

De utfärdade forskarexamina var fördelade på 17 olika ämnen. De vanligaste ämnena för doktorsexamen var biologi och arbetsvetenskap (4 respektive 3 examina), medan 13 andra forskarutbildningsämnen hade en eller två doktorsexamina. För licentiatexamen hade de fyra ämnena historia, psykologi, risk- och miljöstudier respektive biologi två examina vardera, medan fyra andra ämnen redovisar en examen.

Av de 37 utfärdade forskarexamina stod kvinnor för 17 och män för 20. För licentiatexamen var köns-

fördelningen helt jämn, med 6 utfärdade examina vardera för kvinnor respektive män. När det gäller doktorsexamen stod kvinnor för 11 examina och män för 14.

Sedan universitetsstarten år 1999 har totalt 583 forskarexamina utfärdats vid Karlstads universitet. Av dessa är 398 doktorsexamina och 185 licentiatexamen.

Av de utfärdade doktorsexamina har 101 föregåtts av en licentiatexamen från Karlstads universitet, vilket innebär att totalt 482 personer genomgått forskarutbildning vid lärosätet.

Sett över tid är könsfördelningen vid examination på forskarnivå i det närmaste helt jämn. Av de 583 examina har 287 tagits ut av kvinnor och 296 tagits ut av män.

Tabell 13: Antal forskarexamina per vetenskapsområde 2014-2016. (Källa: Ladok)

	2014			2015			2016		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Doktorsexamina									
Humaniora-samhällsvetenskap	17	6	23	8	7	15	6	7	13
Naturvetenskap	0	6	6	1	2	3	3	5	8
Teknik	1	4	5	2	3	5	0	2	2
Medicin	6	1	7	4	3	7	2	0	2
Delsumma doktorsexamina	24	17	41	15	15	30	11	14	25
Licentiatexamen									
Humaniora-samhällsvetenskap	3	2	5	5	1	6	4	3	7
Naturvetenskap	0	2	2	4	4	8	2	2	4
Teknik	0	2	2	1	2	3	0	1	1
Medicin	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Delsumma licentiatexamen	4	6	10	10	7	17	6	6	12
TOTALT									
KARLSTADS UNIVERSITET	28	23	51	25	22	47	17	20	37

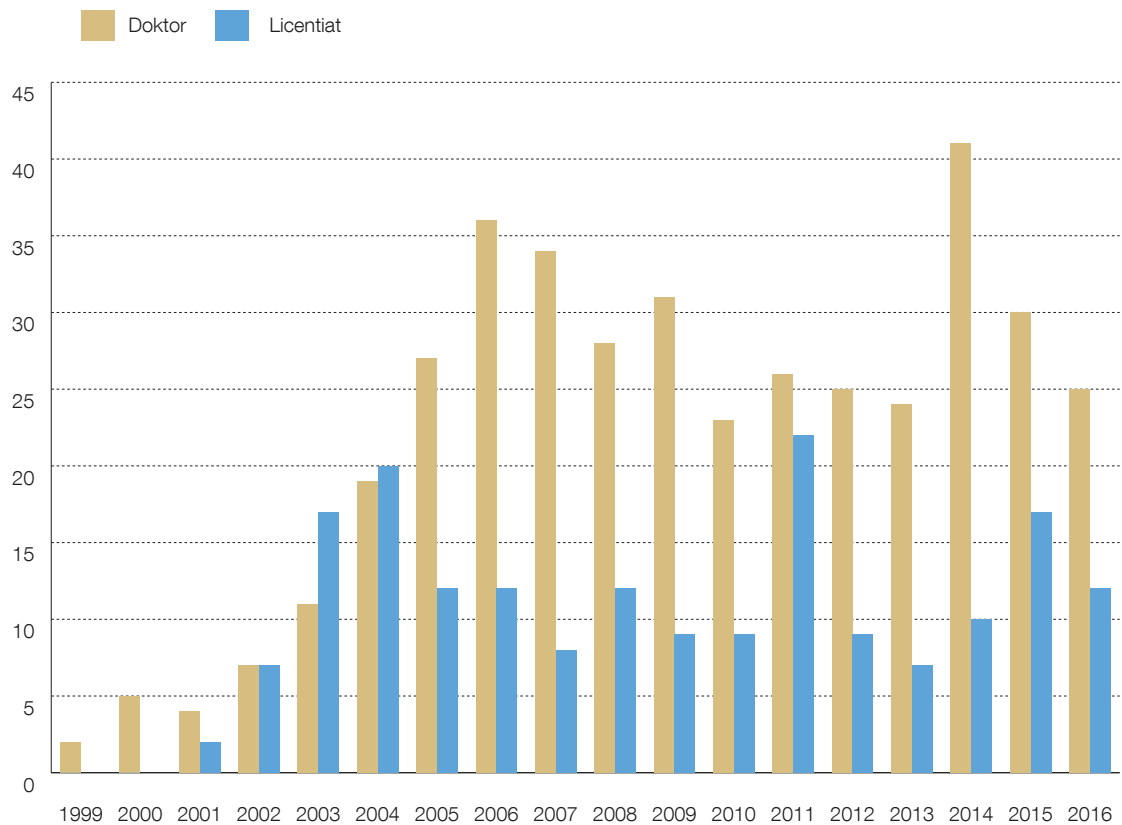

Diagram 8: Forskarexamina 1999-2016. (Källa: Ladok)

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Forskningsaktiviteten vid Karlstads universitet tar sig bland annat uttryck i olika former av publiceringar med syftet att sprida resultaten. Ett mått på forskningens resultat är mängden vetenskapliga publiceringar, vilket mäts med olika bibliometriska metoder.

DATAINSAMLING

För Karlstads universitet finns framförallt tre databaser som kan vara av intresse för att bilda sig en uppfattning om publikationsvolymernas omfattning och fördelning.

Den ena databasen är Diva (Digitala vetenskapliga arkivet) som är universitetets egen publiceringsdatabas där forskare, lärare och studenter registrerar sina forskningspublikationer och uppsatser. Diva är heltäckande med hänsyn till Karlstads universitets forskningsämnen, men andelen inrapporterade publikationer varierar över tid. Registreringarna tenderar också att ske med viss eftersläpning. Därför har universitetet valt att inte redovisa registreringar av publikationer för det senaste året, utan med ett års fördröjning.

Den andra databasen är Scopus som indexerar fler än 16 000 vetenskapliga tidskrifter inom olika fält. Fördelen med Scopus är en mer kontinuerlig registrering i samband med publikation än i Diva, vilket möjliggör en inblick i hur publiceringstrenden gestaltar sig över tid. Nackdelen är att Scopus inte täcker alla forskningspublikationer från Karlstads universitet.

Den tredje databasen är Web of Science, som används bland annat av regeringen för utvärdering av svenska universitet och högskolor. Web of Science täcker i första hand tidskrifter inom naturvetenskap och teknik, och ger endast begränsad information om publikationer inom humaniora och samhällsvetenskap.

PUBLIKATIONER I DIVA

I Diva finns för år 2015 sammanlagt 601 vetenskapliga publikationer registrerade med affiliering till Karlstads universitet. Detta antal inkluderar endast vetenskapliga publikationer i traditionell bemärkelse. Publikationer klassade som editorials, letters, abstracts, poster, presentationer och liknande räknas inte in.

Antalet registrerade vetenskapliga publikationer i Diva har minskat från 618 år 2014 till 601 år 2015. Antalet publicerade rapporter har sjunkit, medan antalet vetenskapliga artiklar ökat. Mellan åren 2014 och 2015 har det också skett en skiftning bland doktorsavhandlingar från monografier till sammanläggningsavhandlingar.

Tabell 14: Antal unika vetenskapliga publikationer år 2015 per publikations- och innehållstyp. (Källa: Diva)

PUBLIKATIONSTYP	REFEREER-GRANSKADE	ÖVRIGA VETENSKAPLIGA	ÖVRIGA (POPULÄRVET., DEBATT, MM)	TOTALSUMMA ÅR 2015	FÖRÄNDRING JFR MED ÅR 2014
Artikel i tidskrift	299	20	7	326	11
Artikel, forskningsöversikt	2			2	0
Artikel, recension	4	8		12	-2
Bok	3	4	1	8	-3
Doktorsavhandling, monografi		9		9	-9
Doktorsavhandling, sammanläggning		23		23	8
Kapitel i bok, del av antologi	22	60	3	85	-2
Konferensbidrag	78	6		84	-1
Licentiatavhandling, monografi		5		5	-2
Licentiatavhandling, sammanläggning		12		12	0
Rapport	3	18	3	24	-19
Proceedings (redaktörskap)	1	1		2	-2
Samlingsverk (redaktörskap)	2	6	1	9	4
TOTALSUMMA	414	172	15	601	-17

Not. Antal publikationer för år 2014 har uppdaterats.

Tabell 15: Antal övriga publikationer år 2015 per publikations- och innehållstyp. (Källa: Diva)

PUBLIKATIONSTYP	REFEREER-GRANSKADE	ÖVRIGA VETENSKAPLIGA	ÖVRIGA(POPU-LÄRVET., DEBATT, MM)	TOTALSUMMA
Artikel i tidskrift				
Editorial Material	6	2	18	26
Letter	2		1	3
Meeting Abstract	1		7	8
News Item		1		1
Konferensbidrag				
Abstracts	142	1	35	178
Posters	21		5	26
Prestenation	31	5	35	71
TOTALSUMMA	203	9	101	313

Merparten av publikationerna, 462 av de 601 posterna, är författade på engelska. Av de övriga posterna är 129 författade på svenska, medan resterande är skrivna på franska, italienska, koreanska, spanska, norska och tyska.

Varje publikation i Diva är klassificerad enligt "Standard för svensk indelning av forskningsämnen", som anvisar att kategorisering kan ske till ett eller flera ämnen per publikation. Standarden innehåller tre ämnesnivåer, där den översta nivån utgörs av forskningsämnesområden, den mellersta nivån av forskningsämnesgrupp och den lägsta nivån av forskningsämnet.

Mer än hälften av publikationerna, 338 poster, är klassificerade som samhällsvetenskapliga. Övriga ämnesområden ligger relativt långt från denna mängd, och den närmast efterföljande är naturvetenskap med 126 poster.

Utöver traditionellt vetenskapliga publikationer innehåller Diva även andra publikationstyper. Det handlar exempelvis om olika former av artiklar och konferensbidrag som är vetenskapliga, men som vanligen inte ingår i bibliometriska analyser. Utöver de 601 publikationer som redovisas i tabell 14, fanns 313 sådana registrerade för år 2015.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

För år 2015 kan Karlstads universitet redovisa en genomsnittlig kostnad per vetenskaplig publikation på 1 099 tusen kronor. Detta är en kostnadsminskning med 453 tusen kronor, motsvarande 29 procent, jämfört med år 2014.

Kostnad per publikation beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar. Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer ökade med närmare 45 procent mellan år 2014 och 2015, vilket förklarar att den genomsnittliga kostnaden per publikation har minskat.

Under år 2016 har en kvalitetssäkring av registreringarna i Diva genomförts, vilket kan förklara delar av den stora ökningen av antalet vetenskapliga publikationer. Publikationen och arbetskostnaden för densamma kan dock inträffa under olika kalenderår, varför man inte kan dra slutsatser av förändringar under ett enskilt år.

Tabell 16: Kostnad per publikation 2013-2015, TKR. (Källor: Raindance, Diva)

	2013	2014	2015
Antal refereegranskade publikationer	234	214	310
Kostnad per publikation, TKR	1 442	1 552	1 099

PUBLIKATIONER I SCOPUS OCH WEB OF SCIENCE

För att få en närmare indikation om publikationsmönstret över tid kan det vara lämpligt att använda databaserna Scopus respektive Web of Science.

I redogörelsen för publiceringar i Scopus ingår tidskriftsartiklar som har Karlstads universitet som affiliering. Mönstret följer publiceringsutvecklingen

i Diva. Under perioden 2011 till 2014 ökade antalet artiklar knutna till Karlstads universitet stadigt för att minska något år 2015.

Antalet artiklar i tidskrifter i Web of Science fortsätter att öka. Detta är i linje med universitetets strategi att öka publiceringar i internationella tidskrifter som indexeras i Web of Science.

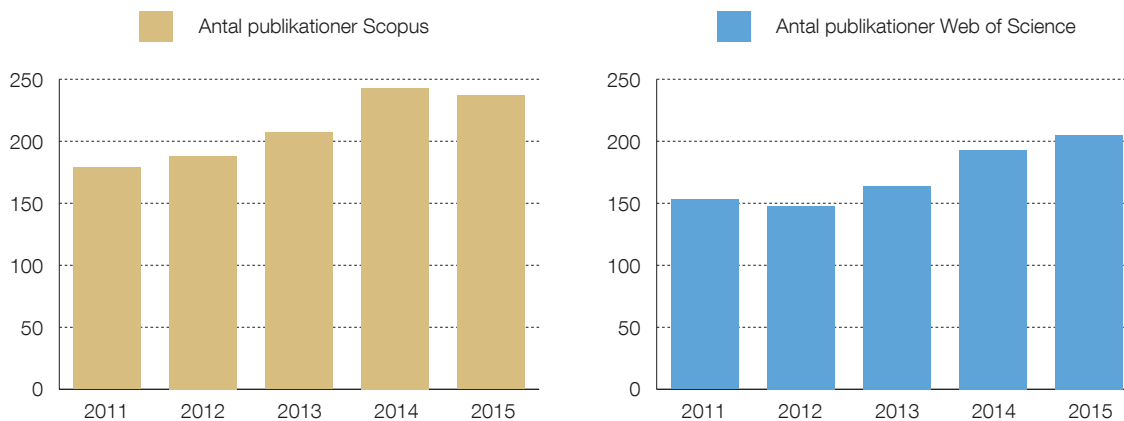

Diagram 9A och 9B: Antal publikationer i Scopus respektive Web of Science. (Källor: Scopus, Web of Science)

DIMIDIUM FACTI QUI COEPIT HABET: SAPERE AUDE
INCIPE! VIVENDI QUI RECTE PROROGAT HORAM,
RUSTICUS EXPECTAT DUM DEFLUAT AMNIS AT ILLE
LABITUR ET LABETUR IN OMNE VOLUBILIS AEVUM.

Halva verket är gjort, när början är gjord. Därför börja!
VÅGA BLI VIS! Uppskjuter du stunden för bättring av livet,
är du som bonden som väntar att floden skall flyta förbi sig,
men den rinner och rinner och fortsätter rinna för evigt.

STARKA OCH EXCELLENTA FORSKARGRUPPER

Enligt Karlstads universitets strategiska plan ska den interna forskningsfinansieringsmodellen möjliggöra satsningar på starka och excellenta forskargrupper. År 2016 fanns två excellenta grupper och fem starka grupper som utsetts att under en fyraårsperiod få särskilda medel. De excellenta forskargrupperna får upp till 15 miljoner kronor per år upp till fem år. De starka forskargrupperna får upp till 5 miljoner kronor per år i upp till fyra år.

NYA STARKA FORSKARGRUPPER

I februari 2016 utsågs tre nya starka forskargrupper vid Karlstads universitet. De är Geomedia, The River Ecology and Management Research Group och Forskargruppen Ämnesdidaktik.

För att utses till en stark forskargrupp måste en rad kriterier uppfyllas. En stark forskargrupp har ett sammanhållet forskningsprogram som grund. Gruppen bedöms kunna uppnå excellens, enligt samma kriterier som för en excellent forskargrupp vid Karlstads universitet, efter fyra år med särskilt ekonomiskt stöd.

Urvalet gjordes utifrån en sammantagen bedömning av de i utlysningen fastställda bedömningskriterierna, utlåtande från externa granskare samt universitetets strategiska plan. Respektive fakultetsnämnd och lärarutbildningsnämnden ansvarade för prioriteringprocessen och vetenskaplig granskning av inkomna ansökningar. Inför beslut av rektor i samråd med vicerektor och dekaner genomfördes en särskild utfrågning i samarbete med externa bedömare.

UTVÄRDERING AV STARKA OCH EXCELLENTA GRUPPER

Sedan år 2014 finns två starka och två excellenta forskargrupper vid universitetet. De starka grupperna är den Kulturvetenskapliga forskargruppen och Forskargruppen Materialvetenskap. De excellenta forskargrupper är Datavetenskap och Centrum för tjänsteforskning.

Under år 2016 utvärderades forskargrupperna mot hur väl de visar en tydlig progression i förhållande till kriterierna för excellens vid universitetet. Utvärderingen har genomförts av externa sakkunniga där den vetenskapliga kvaliteten och progressionen för respektive grupp bedömts i två steg. Först redovisade grupperna den vetenskapliga utvecklingen, genomförda aktiviteter och hur strategiska medel använts i en rapport som bedömdes av sakkunniga. Vidare intervjuades representanter från grupperna av en panel med externa bedömare som återkopplade till rektor, vicerektor och dekaner.

Utvärderingen visade att samtliga starka och excellenta forskargrupper håller hög kvalitet. Det finns goda förutsättningar för att utveckla forskarmiljöerna ännu mer och panelen bidrog med att identifiera vilka prioriteringar som bör göras framöver.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet driver tillsammans Fyrklövern, ett av landets tolv innovationskontor. Innovationskontoret Fyrklövern är på Karlstads universitet en del av Grants and Innovation Office (GIO).

VERKSAMHETENS INRIKTNING OCH MÅL

Innovationskontorets uppdrag är att stimulera till en innovationsdrivande verksamhet inom forskning och utbildning samt att individuellt stödja de forskare och studenter som vill utveckla forskningsbaserade och kunskapsintensiva idéer. Genom verksamheten får studenter och forskare stöd i frågor om exempelvis affärsmodellering, immaterialrätt, omvärldskontakter, presentationsteknik, affärsjuridik och bolagsbildning.

Innovationskontoret Fyrklövern har genom de innovationsfrämjande funktionerna vid respektive lärosäte en tydlig lokal förankring. Samtidigt drar verksamheten stor nytta av det samarbete som sker över lärosätesgränserna inom innovationskontoret.

Anslagsmedlen, totalt 8,5 miljoner kronor, fördelas genom Mittuniversitetet till de lokala verksamheterna och gemensamma projekten. De medel som används för den lokala verksamheten i Karlstad utgör till största del personalkostnader för rådgivning till studenter och forskare inom innovationsverksamhet. Därutöver används medlen även för kompetensutvecklings- och inspirationsaktiviteter för forskare och studenter.

Ledningsgruppen består av de fyra samverkanscheferna. Styrgruppen utgörs av lärosätenas rektorer som har ett roterande ordförandeskap. Såväl styr- som ledningsgrupp har kontinuerligt återkommande möten samt avstämningar. Under år 2016 har styrgruppen haft fem möten och ledningsgruppen elva.

Den operativa verksamheten organiseras inom arbets- och projektgrupper som kopplar mot innovationskontorets verksamhetsplan och de gemensamma projekt som drivs. Genom grupperna har alla noder inom innovationskontoret tät kontakt.

Innovationskontoret Fyrklövern jobbar systematiskt med verksamhetsplan och indikatorer. Under det senaste året har dessutom en del tid och kraft lagts på arbete med innovationskontorets strategidokument. I det arbetet behandlas bland annat frågan om hur kontoret kan få en roll gentemot andra lärosäten, särskilt högskolor.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN I NATIONELLA SAMMANHANG

De senaste åren syns en minskning både av antalet och av andelen idéer som går från akademi till inkubatorer. För att förklara denna utveckling gav Innovationskontoret Fyrklövern ett uppdrag till Entreprenörskapsforum att utreda frågan. Frågan har även genomsyrat innovationskontorets medverkan i nationella sammanhang under året.

Rapporten från Entreprenörskapsforum offentliggjordes i samband med Almedalsveckan i Visby under rubriken "Har inkubatorerna spelat ut sin roll?". Rapporten slutsats är att inkubatorerna väljer idéer med snabbare tillväxtpotential vilket ofta innebär att de väljer bort idéer från akademien. Detta kan delvis förklaras av inkubationsprogrammets utformning, men också av att akademins incitamentssystem inte stöttar forskarens involvering i innovationsprocessen.

INNOVATIONSKONTORETS ÖVRIGA ARBETE

Under år 2016 genomfördes den sjätte omgången av doktorandkursen "Att nyttiggöra forskning och vetenskap". Totalt deltog 25 doktorander, varav 7 kvinnor och 18 män. Doktoranderna representerade en bredd av ämnesdiscipliner från lärosäten och studerande från 13 länder.

Vid årsskiftet slutfördes det Vinnova-finansierade projektet "Mobilitet och nytta för tillväxt" (MINT) som inkluderar samtliga fyrklöverlärosäten. Projektet har byggt på strukturerat erfarenhetsutbyte och bidragit till att stärka alumnverksamheten, utvecklat arbetet för att systematiskt involvera studenter som utvecklingsresurser i innovationsprocesser, samt professionalisera lärosätenas personalmobilitet.

Licensbanken.se är Innovationskontoret Fyrklöverns gemensamma marknadsplats för spridning av licenserbjudanden från akademien. Flera nya erbjudanden har publicerats i banken under året och två licenser har förmedlats. Arbetsgruppen har haft i uppdrag av innovationskontorets ledningsgrupp att utreda möjligheten att öppna licensbanken även för erbjudanden från andra lärosäten. Beslut väntas under år 2017.

FLÖDESTAL

Enligt förordning (2015:139) om fördelning av statliga medel för innovationskontor vid universitet och högskolor, ska ett antal flödestal redovisas. Vid Karlstads universitet rapporteras dessa tillsammans med övriga innovationsindikatorer.

Tabell 17: Innovationsindikatorer för Karlstads universitet, 2012-2016. (Källor: Fyrklövern, GIO)

	2012	2013	2014	2015	2016
Antal inspirationstillfällen, anställda	-	-	-	52	45
Antal deltagare på inspirationstillfällen, anställda	-	-	-	561	418
Antal inspirationstillfällen, studenter *	-	-	-	120	196
Antal deltagare på inspirationstillfällen, studenter	-	-	-	1 920	2 514
Antal utvärderade idéer, från anställda	54	55	25	31	22
Antal utvärderade idéer, från studenter	240	203	135	68	130
Antal som sökt verifieringsmedel (externa medel)	20	21	12	13	9
Antal som erhållit verifieringsmedel (externa medel)	14	13	5	9	7
Antal sökta IPR	6	15	3	6	4
Antal beviljade IPR	2	6	6	8	3
Inflöde till licensbanken (nya innovationer)	-	-	-	6	1
Tecknade licensavtal via licensbanken	-	-	-	2	0
Antal idéer överlämnade till inkubatorer	3	3	3	2	2
Case överlämnade till holdingbolag	-	-	-	1	3
Antal nystartade bolag (via anställda)	9	8	6	5	6
Antal nystartade bolag (via studenter)	87	100	64	69	128

* Värdena för år 2015 har uppdaterats.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Området forskning och forskarutbildning, exklusive uppdragsforskning, uppvisar år 2016 ett överskott på 10,1 miljoner kronor. Överskottet förklaras av ökade anslagsintäkter samt att rekrytering till strategiska satsningar har försenats. År 2015 var utfallet ett underskott motsvarande 7,8 miljoner kronor.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Universitetets totala intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå, exklusive uppdragsforskning, uppgick år 2016 till 350,0 miljoner kronor. Jämfört med år 2015 är detta en ökning med 31,9 miljoner kronor, vilket motsvarar 10 procent. Anslagsintäkterna ökade med 19,5 miljoner kronor och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag ökade med 12,4 miljoner kronor.

Kostnaderna för forskning och forskarutbildning har under år 2016 ökat med 13,9 miljoner kronor, från 325,9 miljoner kronor år 2015 till 339,8 miljoner kronor år 2016. Av ökningen är 7,1 miljoner kronor personalkostnader, som har ökat med 2,8 procent. Ökningen är i paritet med kostnaden för årlig löneresvision.

Lokalkostnaderna har ökat med 0,5 miljoner kronor, vilket beror på ett större lokalbehov för den bidragsfinansierade forskningsverksamheten.

Tabell 18: Resultaträkning för forskning och utbildning på forskarnivå, exkl. uppdragsforskning, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter					
Anslag	193 505	194 657	200 355	204 136	223 616
Avgifter	2 252	3 154	2 136	2 039	3 496
Bidrag	112 805	122 420	115 693	111 903	122 871
Finansiella intäkter	1 516	844	426	0	0
SUMMA INTÄKTER	310 078	321 075	318 610	318 078	349 983
Kostnader					
Personal	232 499	241 221	237 848	253 651	260 754
Lokaler	32 835	31 372	29 876	29 626	30 172
Övrig drift	34 861	37 063	38 532	38 616	44 941
Finansiella kostnader	1	1	1	235	423
Avskrivningar	7 728	7 685	6 378	3 766	3 544
SUMMA KOSTNADER	307 925	317 342	312 635	325 894	339 834
VERKSAMHETSUTFALL	2 153	3 733	5 975	-7 816	10 149
Transfereringar					
Erhållna medel	12 149	10 247	8 697	8 422	4 757
Lämnade bidrag	-12 149	-10 247	-8 697	-8 422	-4 757
KAPITALFÖRÄNDRING	2 153	3 733	5 975	-7 816	10 149

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

Driftkostnaderna har ökat med 6,3 miljoner kronor. Merparten av driftkostnaderna avser extern kompetens, resor och logi samt konferenser. Kostnader för avskrivningar har minskat något jämfört med år 2015.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERKSAMHET

Under år 2016 använde universitetet 42,3 miljoner kronor av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning. Detta är 8 miljoner kronor mer än år 2015.

Ökningen hänger samman med ökad externfinansierad verksamhet i allmänhet och en större andel projekt som är finansierade med EU-medel. Både andelen samfinansiering, och andelen av anslag som används i samarbete med externa finansiärer, har ökat jämfört med år 2015.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskningen redovisar år 2016 ett ekonomiskt överskott på 0,1 miljoner kronor. Detta resultat ligger på samma nivå som år 2015.

Intäkterna av uppdragsforskning uppgick år 2016 till 13,6 miljoner kronor. Detta är 1,2 miljoner kronor lägre än år 2015.

Kostnaderna för uppdragsforskning har minskat med totalt 1,2 miljoner kronor. Minskningen utgörs främst av personalkostnader. Driftkostnaderna har ökat med 0,2 miljoner kronor och övriga poster har minskat med sammantaget 0,2 miljoner kronor jämfört med år 2015.

Uppdragsforskningens ackumulerade överskott är 0,5 miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren år 2016 var, liksom de fyra senaste åren, Statens skolverk.

Tabell 19: Samfinansiering forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Samfinansiering	43 017	46 375	41 097	34 300	42 312
Bidragsintäkt (VG 6)	112 855	122 385	115 693	111 901	122 871
Andel av total finansiering (bidrag+samfinansiering)	28%	27%	26%	23%	26%
Samfinansieringens andel av anslag	22%	24%	20%	17%	19%

Tabell 20: Resultaträkning för uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	20 330	19 795	19 202	14 851	13 633
Bidrag	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	9	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	20 338	19 795	19 202	14 851	13 633
Kostnader					
Personal	14 339	14 924	14 144	12 001	10 760
Lokaler	1 715	1 549	1 531	1 216	1 050
Övrig drift	3 611	3 336	3 604	1 437	1 636
Finansiella kostnader	0	0	1	0	0
Avskrivningar	296	210	171	123	112
SUMMA KOSTNADER	19 962	20 019	19 451	14 777	13 558
VERKSAMHETSUTFALL	377	-224	-249	73	75
KAPITALFÖRÄNDRING	377	-224	-249	73	75

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

FORSKNINGENS FINANSIERINGSKÄLLOR

Forskningsfinansieringen skiljer sig från grundutbildningens finansiering genom den betydligt större andelen externa medel. Trots att forskningsanslaget ökade med 19,5 miljoner kronor år 2016 låg andelen externfinansiering på 39 procent, det vill säga samma nivå som år 2015. Orsaken är framförallt ökade bidragsintäkter med 11,0 miljoner kronor.

EXTERNA FORSKNINGSFINANSIÄRER

Under år 2016 har totalt 124,4 miljoner kronor betalats in till Karlstads universitet av externa forskningsfinansiärer. Detta är en minskning med 7,8 miljoner kronor jämfört med år 2015. Inbetalningar sker i allt större utsträckning efter redovisning av upparbetade kostnader, vilket innebär att en fördröjning uppstår beroende på när redovisningen sker.

De största enskilda forskningsfinansiärerna år 2016 var i nämnd ordning KK-stiftelsen, EU, Landstinget i Värmland och Region Värmland (Liv/RV), Vetenskapsrådet samt Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning (Anderstiftelsen).

Vad gäller de regionala aktörerna redovisas Landstinget i Värmland och Region Värmland tillsammans. Detta eftersom delar av forskningsfinansieringen har tagits över av Region Värmland, från att tidigare hanterats av landstinget.

Universitetet har haft lägre inbetalningar från samtliga av dessa finansiärer under år 2016 jämfört med föregående år, undantaget Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning. Denna stiftelse har under flera år betalat in medel till Karlstads universitet för olika ändamål, och år 2016 mer än fördubblades inbetalningarna till universitetet.

Tabell 21: Finansieringskällor, all forskning inkl. uppdragsforskning, TKR. (Källa: Raindance)

	2014		2015		2016	
	BELOPP	ANDEL	BELOPP	ANDEL	BELOPP	ANDEL
Intäkter av anslag	200 355	59%	204 136	61%	223 616	61%
Övrig extern intäkt	21 338	6%	16 890	5%	17 129	5%
Bidrag	115 693	34%	111 903	34%	122 871	34%
Finansiella intäkter	426	0%	0	0%	0	0%
SUMMA INTÄKTER	337 812	100%	332 928	100%	363 616	100%

Tabell 22: Större forskningsfinansiärer 2012-2016, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
KK-Stiftelsen	17 368	10 650	13 248	24 125	22 792
EU-medel	15 390	12 542	10 417	14 651	12 626
Liv/RV	14 454	20 407	14 954	12 763	11 647
Vetenskapsrådet	21 165	19 379	18 165	11 494	10 970
Anderstiftelsen	467	1 092	4 112	3 167	8 421
Svenska företag	7 825	7 573	8 049	9 392	7 956

Tabell 23: Inbetalade forskningsbidrag 2012-2016, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Inbetalade forskningsbidrag	121 331	119 468	120 110	115 773	107 298

INBETALADE FORSKNINGSBIDRAG

Av inbetalningarna år 2016 utgör 107,3 miljoner kronor bidrag för forskning, vilket är en minskning med 8,5 miljoner kronor jämfört med år 2015. Den största förklaringen till den högre nivån under åren 2012 till 2014 var inbetalade bidrag från Vetenskapsrådet till ett antal olika projekt, bland annat finansiering av en forskarskola.

KOSTNAD FÖR FORSKARUTBILDNING

Kostnader för utbildning på forskarnivå bokförs tillsammans med kostnader för forskning. För att urskilja forskarutbildningen från övrig forskningsverksamhet i den ekonomiska redovisningen används en särskild beräkningsmodell (se avsnittet Prestationsmått).

Omräknat till heltider uppgick de forskarstuderandes samlade aktivitet under år 2016 till 138 helårspersoner. Av dessa utgjorde 103 helårspersoner forskarstuderande som hade anställning vid Karlstads universitet.

Den genomsnittliga årskostnaden för en forskarstudent uppskattas för år 2016 till 818 tusen kronor.

Detta är en ökning på cirka 54 tusen kronor i jämförelse med år 2015. Förklaringen är en ökning av driftkostnader för forskningen, bland annat ökade inköp av forskningstjänster samt medverkan vid konferenser.

För forskarstuderande med anställning vid Karlstads universitet var den genomsnittliga årskostnaden cirka 196 tusen kronor högre, bland annat till följd av tillkommande löne- och lokalkostnader.

Bland de forskarstuderande finns flera olika anställnings- och finansieringsformer. De forskarstuderande som finansierades med anslagsmedel hade under år 2016 en samlad aktivitet motsvarande knappt 58 helårspersoner. Detta är en minskning med 1,5 helårspersoner jämfört med år 2015.

Utifrån genomsnittskostnad per forskarstuderande och anställningsform kan kostnaden för den anslagsfinansierade forskarutbildningen uppskattas till 59,2 miljoner kronor år 2016. Det innebär att andelen av universitetets forskningsanslag som direkt används till forskarutbildning uppgick till 26 procent år 2016, vilket är 2 procentenheter lägre än år 2015.

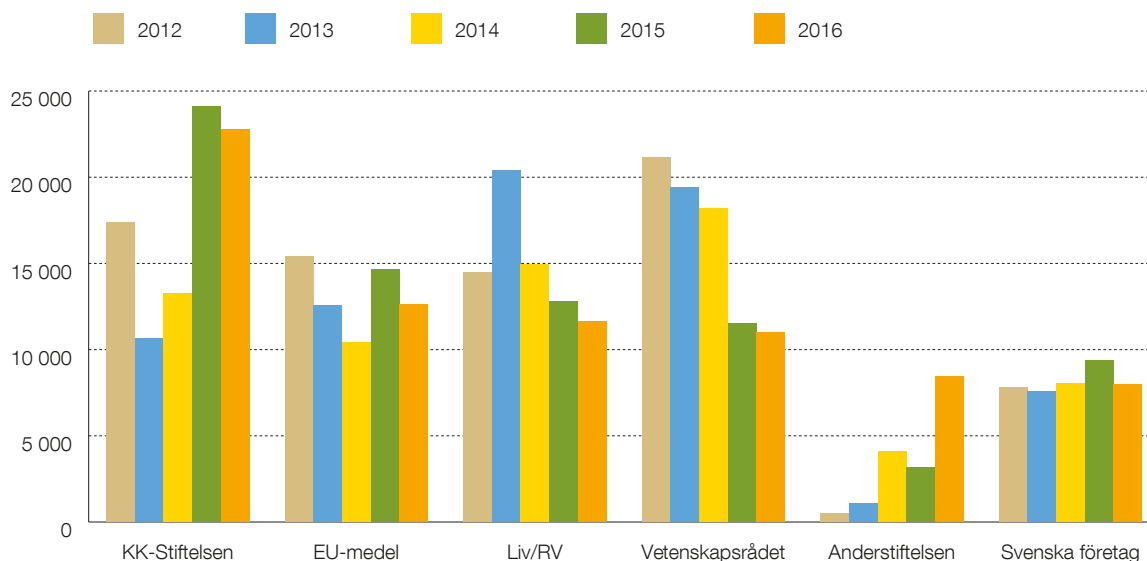

Diagram 10: Större forskningsfinansiärer 2012-2016, TKR. (Källa: Raindance)

Tabell 24: Genomsnittskostnad per forskarstuderande, TKR/år. (Källor: Raindance, Ladok, egna bearbetningar)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kostnad per forskarstuderande	677	702	725	764	818
Kostnad per forskarstuderande med anställning vid KAU	949	972	977	965	1 014

Not. Värdena för 2015 har korrigerats.

Nobody puts

Baby in a corner

PERSONAL OCH EKONOMI

PERSONALSTRUKTUR

Medeltalet anställda vid Karlstads universitet under år 2016 var 1 235 personer, motsvarande 1 024 årsarbetskrafter. Den undervisande och forskande personalen utgjorde 67 procent av årsarbetskrafterna, medan stödfunktionerna stod för 33 procent av årsarbetskrafterna.

PERSONALKATEGORIER

Universitetets personalstyrka uppgick år 2016 till 1 024 årsarbetskrafter, vilket är samma antal årsarbetskrafter som föregående år. Jämfört med år 2015 är det främst personalkategorierna professor och meriteringsanställning som ökat i antal, medan kategorierna doktorand respektive annan undervisande och forskande personal minskat i antal. För övriga personalkategorier är förändringen liten.

KÖNSFÖRDELNING

På övergripande nivå råder en relativt jämn könsfördelning, det vill säga att kvinnor och män finns representerade inom intervallet 40-60 procent. Inom de olika personalkategorierna finns det dock tydliga

könsskillnader. Bland professorer, meriteringsanställningar och teknisk personal är männen i klar majoritet, medan det omvända gäller bland administrativ personal, bibliotekspersonal och universitetsadjunkter.

Inom Karlstads universitets chefs- och ledningsfunktioner råder fortsatt jämn fördelning mellan antalet kvinnor och män, liksom bland chefer med personalansvar och universitetets högsta ledningsgrupp.

MERITERINGSNIVÅ BLAND ANSTÄLLDA

Andelen disputerade bland universitetets lärare uppgick under år 2016 till 62 procent. Det är en ökning med tre procentenheter jämfört med före-

Tabell 25: Personal per personalkategori år 2016, årsarbetskrafter. (Källor: Primula, Palasso)

PERSONALKATEGORI	KVINNOR	MÄN	TOTALT	DIFF. JFR 2015
Administrativ personal	192	38	230	0
Annan undervisande och forskande personal	4	6	10	-4
Bibliotekspersonal	19	3	22	2
Doktorand	40	57	97	-7
Meriteringsanställning	6	12	18	6
Professor	25	56	81	9
Teknisk personal	28	55	83	-3
Universitetsadjunkt	133	84	217	-3
Universitetslektor	125	141	266	0
TOTALSUMMA	572	452	1 024	0

Not. I tidigare årsredovisningar har universitetet presenterat personalstatistik utifrån antal heltidsekvivalenter under november månad. Från och med årsredovisningen 2016 redovisas antal årsarbetskrafter.

gående år. För lärare som är kvinnor har andelen disputerade ökat från 51 procent år 2015 till 54 procent år 2016. För lärare som är män har andelen disputerade ökat med tre procentenheter, från 66 procent till 69 procent.

Andelen docenter bland universitetslektorer låg år 2016 på 26 procent, vilket är samma nivå som år 2015.

ANDEL KVINNOR AV NYANSTÄLLDA PROFESSORER

Under år 2016 anställdes femton professorer vid universitetet, dels genom extern rekrytering och dels genom befordran från lektor till professor. Av dessa femton var fem kvinnor, vilket ger en andel om 33 procent.

ANSTÄLLNINGSFORMER

Av alla månadsavlönade anställningar vid Karlstads universitet år 2016 var 87 procent tillsvidareanställningar och 13 procent tidsbegränsade anställningar. För undervisande och forskande personal är andelen

tillsvidareanställda 85 procent och för stödpersonal 92 procent. I underlaget ingår inte doktorandanställningar. Andelen tillsvidareanställningar har ökat med två procentenheter jämfört med år 2015.

SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron år 2016 var 2,90 procent av de anställdas totala ordinarie arbetstid. Det innebär att sjukfrånvaron ökat med 0,18 procentenheter jämfört med år 2015.

Sjukfrånvaron är väsentligt högre bland kvinnor än bland män. Medan männens sjukfrånvaro minskat med 0,16 procentenheter i jämförelse med år 2015, har kvinnornas ökat med 0,46 procentenheter.

Den åldersgrupp som har högst andel sjukfrånvaro är gruppen 50 år och äldre, följt av åldersgruppen 30-49 år. Åldersgruppen 30-49 år är den grupp som haft den högsta ökningen i jämförelse med år 2015.

Andelen långtidssjukfrånvaro, sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer, har ökat från 55 procent år 2015 till 72 procent år 2016.

Tabell 26: Meriteringsnivåer lärare, andel av årsarbetskrafter. (Källor: Primula, Palasso)

	2014			2015			2016		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	54%	65%	60%	51%	66%	59%	54%	69%	62%
Andel docenter bland lektorer	19%	28%	24%	19%	32%	26%	19%	32%	26%

Tabell 27: Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade. (Källor: Primula, Palasso)

	2014			2015			2016		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande och forskande personal	83%	85%	84%	80%	84%	82%	84%	85%	85%
Stödpersonal	90%	92%	90%	89%	92%	90%	92%	91%	92%
TOTALT (EXKL. DOKTORANDER)	86%	87%	86%	84%	86%	85%	88%	86%	87%

Tabell 28: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig tid samt andel långtidssjukfrånvaro. (Källor: Primula, Palasso)

	2014	2015	2016
Totalt	2,00	2,72	2,90
Kvinnor	2,80	3,46	3,92
Män	1,00	1,76	1,60
Anställda -29 år	0,80	1,07	1,14
Anställda 30 - 49 år	2,10	2,46	2,66
Anställda 50 - år	2,00	3,21	3,36
Andel långtidssjukfrånvaro *	60%	55%	72%

* Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro.

Not. Uppgifterna för 2014 och 2015 är korrekterade utifrån Arbetsgivarverkets sammanställningar.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

En av universitetets framgångsfaktorer är tillgången till rätt kompetens. Alla kompetensförsörjningsåtgärder, inkluderat ledarutveckling, arbetsmiljö och jämställdhet, syftar till att lärosätet ska ha den kompetens som behövs för att nå verksamhetens mål.

REKRYTERA, ATTRAHERA OCH UTVECKLA KOMPETENS

Karlstads universitet har ett fortsatt behov av att rekrytera nya medarbetare. Under år 2016 utformades en strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare, med fokus på att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens för verksamhetens behov.

I strategin och handlingsplanen för rekrytering av lärare och forskare anges målen för rekryteringsarbetet i form av tre prioriterade strategiska mål: kompetens, rekryteringsprocess och attraktivitet.

Kompetenskraven för vetenskaplig, konstnärlig och pedagogisk skicklighet har under året tydliggjorts och preciserats, såväl vid nyrekrytering som vid meritering och befordran.

Rekryteringsprocessen är många gånger tidskrävande och under år 2016 har ett arbete påbörjats med att utveckla en effektivare rekryteringsprocess med kortare ledtider.

Attraktivitet handlar, förutom om att erbjuda en god arbetsmiljö, intressanta forsknings- och utbildningsuppgifter, utvecklingsmöjligheter och anpassade anställningsvillkor, också om att nyanställda blir väl omhändertagna. Dessutom ska lärosätet ha ett attraktivt och tydligt arbetsgivarvarumärke. Under hösten 2016 har ett arbete genomförts i syfte att stärka Karlstads universitets varumärke och öka attraktiviteten.

I universitetets strategiska plan anges att internationell rekrytering ska öka. För de som rekryteras från andra länder erbjuds stöd i samband med flytten och etableringen i Sverige, vilket även inkluderar medföljande familj. Ett tydligare och mer uttalat stöd planeras inför 2017. Parallellt pågår ett gemensamt projekt tillsammans med Karlstads kommun, Region Värmland och Landstinget i Värmland med syfte att öka attraktionskraften för arbetsgivare inom regionen.

Som ett led i universitetets strategi för att skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för forskning- en erbjuds universitetets forskare ett kompetensutvecklingsprogram i samarbete med Grants and Innovation Office (GIO).

KOMPETENSPLANERING

Systematiska analyser av kompetensbehovet är nödvändiga för en strategisk kompetensförsörjning. En sammanställning av framtida pensionsavgångar vid lärosätet visar att de är förhållandevis många, inte minst i kategorierna docenter och professorer. Samtidigt utvecklas verksamheten och olika kompetenser behöver tillföras, alternativt omställas, för att möta verksamhetens behov. Universitetet har exempelvis utsett excellenta respektive starka forskargrupper, vilket har inneburit ett rekryterings- och kompetensförstärkningsbehov vid dessa miljöer. Rekryteringar har i flera fall då skett internationellt.

Universitetets utbildningsutbud utvecklas, vilket inneburit såväl satsningar som avvecklingar. Hösten 2015 startades psykologprogrammet, med en satsning på lärare och forskare inom det psykologiska fältet. I juni 2015 beslutades att Karlstads universitet får rätt att utfärda konstnärlig examen på högskole- och kandidatnivå. En professur har inrättats och rekrytering av meriterade lärare och forskare har genomförts. I december 2016 meddelades att Karlstads universitet kan få rätt att utfärda juristexamen under förutsättning att ytterligare två forskarutbildade lärare inom ämnet juridik rekryteras. Rekryteringsarbetet pågår med ambitionen att kunna starta ett juristprogram höstterminen 2017.

Ett område som är särskilt konkurrensutsatt vid rekrytering av disputerad personal är lärarutbildningsområdet. Nationella satsningar med utökade programplatser har inneburit en påtaglig brist på disputerade lärare. Karlstads universitet har fattat beslut om särskilda satsningar för att säkra den vetenskapliga kvaliteten inom lärarutbildningsområdet. Satsningarna innefattar bland annat inrättade av professurer, gästprofessurer samt postdoktors- och doktorandanställningar. Därtill har särskilda kombinationsanställningar skapats, där ej disputerade lärare undervisar på 50 procent och bedriver forskarstudier på 50 procent. Satsningarna genomförs till och med år 2019.

PEDAGOGISK MERITERING

Enligt Karlstads universitets strategiska plan ska lärarna vara goda pedagoger och ha god tillgång till pedagogisk kompetensutveckling. Engagerade och

pedagogiskt skickliga lärare är viktiga för att förbättra universitetets konkurrenskraft och för att kunna attrahera och behålla studenter. I den strategiska planen betonas vikten av tydliga karriärvägar för skickliga lärare med hög pedagogisk kompetens.

I syfte att uppmärksamma pedagogiskt skickliga lärare och stimulera kvalitetsutveckling av undervisning och examination, har en modell för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination utvecklats och ett för universitetet gemensamt pilotprojekt genomförts under år 2016. Femton kompletta ansökningar inkom och sex personer, fyra kvinnor och två män, utsågs efter sakkunnigbedömning till meriterad lärare. Meriteringen medför en löneökning med 1 500 kronor för den enskilde läraren och en engångssumma på 250 000 kronor, att använda till utvecklingsarbete vid den institution där läraren är verksam.

LEDARSKAP, ARBETSMILJÖ, LIKA VILLKOR OCH JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Ett gott ledarskap är en förutsättning för en god arbetsmiljö och vice versa. I en god arbetsmiljö ingår också lika villkor och jämställdhet. Karlstads universitet har som övriga lärosäten i landet i uppdrag att jämställdhetsintegrera i alla delar i organisationen och verksamheten. Som ett led i detta arbete var samtliga chefer vid universitetet på gemensamma utbildningsdagar i november 2016 med fokus på genus och jämställdhet. Därefter har en jämställdhetsintegreringsgrupp tillsatts som ska driva arbetet framåt. Samtliga chefer har också deltagit i utbildningsinsatser med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Som ett led i den strategiska kompetensförsörjningen av chefer och ledare har utbildningen "Nyfiken på ledarskap" genomförts under året. Programmet har genomförts tre gånger under året med totalt 72 deltagare.

Universitetets arbetsmiljökommitté, bestående av ledamöter med bred representation i verksamheten, har under året haft fyra ordinarie sammanträden samt två planeringsdagar. Under dessa har fyra teman diskuterats djupare: stress i organisationen, studenternas studiemiljö, fysisk arbetsmiljö samt lika villkor, likabehandling, jämställdhetsintegrering och tillgänglighet.

Den ledar- och medarbetarundersökning som genomfördes hösten 2016 visade ett resultat som var bättre än resultatet år 2014, som i sin tur var bättre än resultatet år 2012. Efter varje undersökning har handlingsplaner vid samtliga institutioner och avdelningar tagits fram och implementerats. Svarsfrekvensen har ökat för varje omgång och för undersökningen år 2016 var den 85 procent.

Under året har en ny ledar- och medarbetarpolicy samt arbetsmiljöpolicy tagits fram efter en bred förankringsprocess i syfte att stärka en god arbetsmiljö, främja lika villkor och vara en attraktiv arbetsgivare.

LÖNESÄTTANDE SAMTAL

Enligt universitetets strategiska plan ska samtliga medarbetare vid lärosätet ha individuella kompetensutvecklingsplaner och individuella mål utifrån verksamhetens mål. De individuella målen och prestationerna är sedan underlag inför lönerevisionen.

Under år 2015 introducerades lönesättande samtal vid tre avdelningar inom Centrala stödfunktioner. Totalt genomfördes 54 lönesättande samtal, och en utvärdering visade att metoden tagits emot positivt av både medarbetare och lönesättande chefer. I lönerevisionen år 2016 utvidgades modellen om lönesättande samtal till att omfatta hela Centrala stödfunktioner (för SACO-anslutna samt de icke fackligt anslutna) samt samtliga chefer inom universitetet. Totalt genomfördes 199 lönesättande samtal under år 2016, varav 130 för kvinnor och 69 för män. Uppföljningen indikerar att metoden upplevts positivt även denna gång.

UTVECKLING AV GEMENSAMMA STÖDFUNKTIONER

Ett administrativt och tekniskt stöd med hög kvalitet är en förutsättning för utbildnings- och forskningsverksamheterna. Under år 2016 har aktiviteter genomförts i syfte att utveckla, stärka och effektivisera det administrativa och tekniska stödet. Bland annat genomfördes en utvecklingsdag för all administrativ och teknisk personal i maj, där fokus var att inspireras och lära av varandra genom föreläsningar och diskussioner.

I universitetets strategiska plan ingår att skapa hållbara förutsättningar för forskningen som bland annat ska leda till ökad internationell publicering och ökad grad av beviljade forskningsansökningar. Som ett led i detta arbete har en digital handbok för verksamma inom forskningen tagits fram. Handboken ger stöd och information till forskaren genom hela processen, från utveckling av idé till forskningsmedelsansökan, projektadministration och publicering. Under året har även en förstudie genomförts med syfte att inventera behov och förutsättningar att införa ett systemstöd för forskningsinformation.

I det kontinuerliga arbetet med att förbättra, kvalitetssäkra och effektivisera det administrativa stödet har ett flertal utvecklingsprojekt genomförts under ett antal år. Dessa sammanställdes år 2016 i rapporten "Uppföljning av utbildningsadministration", vilken ligger till grund för det fortsatta arbetet med att effektivisera och kvalitetssäkra de administrativa processerna.

EKONOMISK REDOVISNING

Karlstads universitet uppvisar en kapitalförändring på 6,6 miljoner kronor för kalenderåret 2016. I resultatet ingår resultatandelar från Karlstads universitets uppdrags AB med 3,7 miljoner kronor.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Universitetets verksamhet redovisar ett överskott på drygt 2,9 miljoner kronor år 2016, att jämföra med år 2015 då verksamhetens utfall uppgick till -0,2 miljoner kronor. Skillnaden i utfall mellan åren förklaras med ökade intäkter av anslag, avgifter och bidrag som inte följts av kostnadsökningar i samma utsträckning.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

Karlstads universitets totala intäkter för år 2016 uppgick till 1 074,0 miljoner kronor. Detta är en ökning med 45,1 miljoner kronor jämfört med år 2015. Anslagsintäkterna har ökat med 31,9 miljoner kronor, medan övriga intäktsposter har ökat med sammanlagt 13,1 miljoner kronor. De ökade bidrags- och avgiftsintäkterna är till största delen kopplade till forskningsverksamheten, vars externa intäkter har ökat med 12,4 miljoner kronor till följd av flera nya stora projekt.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader år 2016 uppgick till 1 071,1 miljoner kronor, vilket är en ökning med 41,9 miljoner kronor jämfört med år 2015.

Personalkostnaderna ökade med 29,3 miljoner kronor. Detta beror på ökad andel professorer och meriteringsanställda bland personalen samt på effekter av lönerevision. Förändringen av semesterlöneskulden innebar ökade kostnader med 0,7 miljoner kronor.

Under år 2016 ökade driftkostnaderna med 12,2 miljoner kronor, från 146,0 miljoner kronor år 2015 till 158,2 miljoner kronor år 2016.

Universitetets avskrivningskostnader och lokal-kostnader uppgick till en nivå som är jämförbar med år 2015, medan finansiella kostnader ökat.

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå utgör cirka två tredjedelar av universitetets totala verksamhet. År 2016 var kapitalförändringen för utbildningsverksamheterna ett sammantaget underskott på 3,6 miljoner kronor. I kapitalförändringen inkluderas ett överskott motsvarande 3,7 miljoner kronor från andelar i dotterbolag. Underskottet beror i första hand på beslutade satsningar som genomförts under år 2016, med ökade kostnader till följd.

Tabell 29: Resultaträkning, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter					
Anslag	753 856	758 814	780 602	804 349	836 258
Avgifter	76 412	80 803	77 900	81 260	86 890
Bidrag	140 049	147 244	146 048	142 133	150 247
Finansiella intäkter	3 668	2 558	1 276	1 229	629
SUMMA INTÄKTER	973 985	989 419	1 005 826	1 028 971	1 074 024
Kostnader					
Personal	689 614	693 765	701 772	736 707	765 962
Lokaler	128 189	128 120	126 345	122 099	122 346
Övrig drift	142 409	140 535	143 328	146 023	158 203
Finansiella kostnader	1 465	989	603	942	1 348
Avskrivningar	30 433	28 488	26 828	23 386	23 228
SUMMA KOSTNADER	992 110	991 897	998 876	1 029 157	1 071 087
Verksamhetsutfall	-18 125	-2 478	6 950	-186	2 937
Resultat från andelar i dotterbolag	680	-1 440	3 185	210	3 692
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-17 445	-3 918	10 135	24	6 629

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisar ett överskott på 10,2 miljoner kronor år 2016. Överskottet har uppkommit dels till följd av att anslagsintäkterna för området ökat relativt mycket under år 2016, dels att strategiska satsningar på rekryteringar blivit fördröjda.

TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER

För att få jämförbarhet mellan lärosäten, samt fånga den totala kostnaden för lokaler, har Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) enats om att enhetligt redovisa alla kostnader och intäkter kopplat till lokaler. I uppgifterna inkluderas poster som bokförs under andra rubriker i resultaträkningen, exempelvis lokalvård i egen regi, kostnader för ombyggnationer samt intäkter från externa hyresgäster.

Karlstads universitets totala kostnader för lokaler uppgick enligt denna definition till 140,9 miljoner kronor år 2016, vilket är samma kostnadsnivå som år 2015.

Omförhandlade avtal medförde minskade hyreskostnader med 1,8 miljoner kronor jämfört med år 2015, medan kostnaden för de flesta övriga delposter har ökat. Den enskilt största ökningen avser mediakostnader för el och fjärrvärme, som ökade med 1,2 miljoner kronor.

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL

Karlstads universitets samlade myndighetskaper uppgår år 2016 till 134,1 miljoner kronor, vilket är en ökning med 6,6 miljoner kronor jämfört med år 2015. I relation till universitetets omslutning utgör myndighetskapitalet 13 procent.

Överskotten från tidigare år kommer de närmaste åren att återinvesteras i verksamheten genom satsningar på strategiskt viktiga områden, bland annat finansiering av starka och excellenta grupper inom forskningen samt kompetensutvecklingsinsatser inom lärarutbildningen.

Tabell 30: Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per området år 2016, TKR. (Källa: Raindance)

	UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	UPP- DRAGS- UTBILD- NING	SUMMA UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORSK- KARNIVÅ	UPP- DRAGS- FORSK- NING	SUMMA FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORSK- KARNIVÅ	SUMMA TOTALT
Intäkter	659 242	51 166	710 408	349 983	13 633	363 616	1 074 024
Kostnader	666 348	51 347	717 695	339 834	13 558	353 392	1 071 087
Verksamhetsutfall	-7 106	-181	-7 287	10 149	75	10 224	2 937
Resultatandelar i dotterbolag		3 692	3 692			0	3 692
Årets kapitalförändring	-7 106	3 511	-3 595	10 149	75	10 224	6 629

Tabell 31: Lokalkostnader enligt SUHF:s definition, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Lokalhyra	123 491	122 730	121 284	117 515	115 753
Mediakostnad (el och fjärrvärme)	5 449	4 504	4 776	3 718	4 944
Reparationer och underhåll	1 901	951	993	1 575	1 786
Avskrivningar	7 098	7 012	7 555	7 454	7 625
Lokalvård	9 728	9 789	10 568	10 977	11 370
Bevakning	1 769	1 456	1 338	1 359	1 429
Larm och skalskydd	73	223	543	484	455
Lokaltillbehör	731	304	599	307	442
Kostnad egna fastigheter	0	0	0	0	0
Intäkter extern hyresgäst	-4 037	-2 754	-2 642	-2 731	-2 949
TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER	146 204	144 215	145 014	140 657	140 855

Not. Värdena för åren 2013-2015 har justerats avseende boende för internationellt studentutbyte.

KAPITALFÖRÄNDRING PER OMRÅDE

Kapitalförändringen år 2016 innebär att verksamheten utbildning på grundnivå och avancerad nivå minskar sin andel av det totala myndighetskapitalet från 58 procent till 53 procent, medan verksamheten forskning och forskarutbildning ökar sin andel från 42 procent till 47 procent.

Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsutbildning utgör cirka 1,5 procent (exklusive andelar för dotterbolag) av omsättningen för verksamhetsgrenen. Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsforskning utgör drygt 3 procent av omsättningen för verksamhetsgrenen.

OFÖRBRUKADE BIDRAG

Karlstads universitets oförbrukade bidrag har under den senaste fyraårsperioden uppgått till cirka 100 miljoner kronor. Mellan åren 2015 och 2016 har de

oförbrukade bidragen minskat med 7,2 miljoner kronor, för att vid årets slut omfatta 94,9 miljoner kronor.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet.

I redovisningen ingår inte avgifter som tas ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, som exempelvis intäkter av lokalförhyrning, resurssamordning mellan myndigheter, konferenser och seminarier samt försäljning av kompendier.

Tabell 32: Redovisning av myndighetskapital, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
A. Ackumulerat över- eller underskott (årets och balanserad kapitalförändring)	121 458	117 339	127 474	127 498	134 065
B. Årets totala kostnader	992 110	991 897	998 876	1 029 157	1 071 087
A i procent av B	12%	12%	13%	12%	13%

Tabell 33: Kapitalförändring per område år 2016, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring (A) *	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	60 341	-7 106	53 235
Uppdragsverksamhet	13 725	3 511	17 236
SUMMA	74 066	-3 595	70 471
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	52 986	10 149	63 135
Uppdragsforskning	384	75	459
SUMMA	53 370	10 224	63 594

* Balanserad kapitalförändring för utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev har justerats med 62 TKR p.g.a. inköpt konst.

Tabell 34: Oförbrukade bidrag, TKR. (Källa: Raindance)

	2012	2013	2014	2015	2016
Oförbrukade bidrag	103 753	100 447	104 793	102 189	94 935

Tabell 35: Avgiftsbelagd verksamhet år 2016 där intäkterna disponeras, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	ÖVER-/ UNDER- SKOTT T.O.M 2014	ÖVER-/ UNDER- SKOTT 2015	INTÄKTER	KOSTNADER	ÖVER-/ UNDER- SKOTT 2016	ACK ÖVER-/ UNDERSKOTT UTGÅENDE 2016
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	703	0	0	0	0	703
Yrkeshögskolan, KY m.m.						
Uppdragsutbildning*	879	54	50 788	50 969	-181	752
Utbildning av studieavgifts- skyldiga studenter**			1 105	1 105	0	0
Övrigt			4 272	4 272	0	0
SUMMERING	1 582	54	56 164	56 345	-181	1 455
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	310	74	13 424	13 349	75	459
Övrigt			338	338	0	0
SUMMERING	310	74	13 762	13 687	75	459
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-874	-227	1 014	1 206	-192	-1 293
Upplåtande av bostadslägenhet - utbytesprogram och gästforskare						
Upplåtande av bostadslägenhet - regeringsbeslut (U2010/4277/UH)						
Övrigt				0	0	0
SUMMERING	-874	-227	1 014	1 206	-192	-1 293

* Exkl. resultatandelar dotterföretag.

** Antalet studieavgiftsskyldiga studenter är litet och de utgör en marginell del av undervisningsgrupperna. Kostnaderna för dessa beräknats enligt schablon och uppskattas uppgå till lika som intäkterna.

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	836 258	804 349
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	86 890	81 260
Intäkter av bidrag	3	150 247	142 133
Finansiella intäkter	4	629	1 229
Summa intäkter		1 074 024	1 028 971
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-765 962	-736 707
Kostnader för lokaler		-122 346	-122 099
Övriga driftkostnader	6	-158 203	-146 023
Finansiella kostnader	7	-1 348	-942
Avskrivningar		-23 228	-23 386
Summa kostnader		-1 071 087	-1 029 157
Verksamhetsutfall		2 937	-186
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		3 692	210
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	1	1 684	1 748
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		6 529	7 588
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	2 319	5 035
Lämnade bidrag	10	-10 532	-14 371
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	6 629	24

BALANSRÄKNING TILLGÅNGAR

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 16-12-31	UB 15-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		8 570	6 373
Summa immateriella anläggningstillgångar		8 570	6 373
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		36 932	33 298
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		45 559	46 390
Pågående nyanläggning		1 122	1 531
Summa materiella anläggningstillgångar		83 613	81 219
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	14	20 781	17 089
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	2 131	2 005
Summa finansiella anläggningstillgångar		22 912	19 094
Varulager m.m.	16		
Varulager och förråd		626	614
Summa varulager m.m.		626	614
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		6 811	6 550
Fordringar hos andra myndigheter	18	13 573	14 849
Övriga kortfristiga fordringar		183	163
Summa kortfristiga fordringar		20 567	21 562
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		34 391	36 996
Upplupna bidragsintäkter		15 131	9 459
Övriga upplupna intäkter		8 737	3 926
Summa periodavgränsningsposter		58 259	50 381
Avräkning med statsverket	20	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	261 341	278 113
Kassa, plusgiro, bank m.m.	22	834	18 777
Summa kassa och bank		262 175	296 890
SUMMA TILLGÅNGAR		456 722	476 133

BALANSRÄKNING KAPITAL OCH SKULDER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 16-12-31	UB 15-12-31
Myndighetskapital	23		
Statskapital	24	5 263	5 201
Resultatandelar i hel- och delägda företag		12 089	11 879
Balanserad kapitalförändring		115 347	115 595
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		6 629	24
Summa myndighetskapital		139 328	132 699
Avsättningar	25		
Avsättningar för pensioner och liknande		5 656	6 559
Summa avsättningar		5 656	6 559
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	82 904	81 371
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		25 557	24 763
Leverantörsskulder		23 486	21 567
Övriga kortfristiga skulder	27	17 075	35 327
Summa skulder m.m.		149 022	163 028
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	36 716	31 601
Oförbrukade bidrag	29, 30	94 935	102 189
Övriga förutbetalda intäkter	31	31 065	40 057
Summa periodavgränsningsposter		162 716	173 847
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		456 722	476 133

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	UB 16-12-31	UB 15-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	32	500	300
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		500	300

ANSLAGSREDOVISNING

ANSLAG (TUSEN KRONOR) UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	OM- DISPONERAT ANSLAG	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 16:02:021 Takbelopp (ram) 16:02:021:001		614 236		614 236	614 236	0
Forskning och utbildning på forskarnivå 16:02:022 Basresurs (ram) 16:02:022:004		223 706		223 706	223 706	0
SUMMA ANSLAG	0	837 942	0	837 942	837 942	0

En närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2016	2015
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	612 642	594 403
Forskning och utbildning på forskarnivå	223 616	204 136
Särskilda medel till universitet och högskolor, kvalitetsbaserad resursfördelning		1 337
Särskilda medel till universitet och högskolor, kvalitetsförstärkning		4 473
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	836 258	804 349
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	1 684	1 748
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	837 942	806 097
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.		

NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2016	2015
Uppdragsutbildning	53 790	51 546
Uppdragsforskning	13 489	14 508
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)	15 551	12 151
Fakturerade kostnader	1 542	1 270
Högskoleprovet	1 014	1 008
Studieavgifter studenter från tredje land	1 105	662
Sponsring	221	115
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	178	
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	86 890	81 260

Specifikation uppdragsutbildning

Statliga myndigheter	39 009	33 849
Kommuner, landsting	6 725	5 808
Näringsliv	3 234	5 326
Svenska organisationer	3 919	5 590
Utländska företag och organisationer	903	973
SUMMA	53 790	51 546

Specifikation uppdragsforskning

Statliga myndigheter	9 480	10 121
Kommuner, landsting	1 351	1 538
Näringsliv	1 783	1 829
Svenska organisationer	555	556
Utländska företag och organisationer	320	464
SUMMA	13 489	14 508

Specifikation intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen

Konferenser, seminarier	4 980	2 209
Försäljning tjänster	4 192	3 726
Offentlig inköps- och resurssamordning	2 848	3 026
Uthyrning lokaler	2 719	2 505
Kompendieförsäljning	811	684
Övrigt	1	1
SUMMA	15 551	12 151

Varav tjänsteexport *

Studieavgifter studenter från tredje land	1 105	662
Övrig tjänsteexport	2 003	1 759
SUMMA	3 108	2 421

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2016	2015
Statliga myndigheter	72 560	77 177
Kommuner, landsting	13 242	9 640
KK-stiftelsen	23 915	15 743
Övriga svenska organisationer	23 538	21 481
Näringsliv	6 691	6 687
Utländska företag och organisationer	10 301	11 405
SUMMA	150 247	142 133
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2016	2015
Ränteintäkter Riksgäldskontoret	414	210
Orealiserad värdeökning finansiella instrument utomstatliga	131	797
Övriga ränteintäkter	84	222
SUMMA	629	1 229
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Ränteintäkternas ökning beror på att räntesatsen under hela 2016 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Ränteintäkterna har beräknats på lånen till anläggningstillgångar under 2016.		

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2016	2015
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	507 913	486 378
Varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	538	366
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2016	2015
Övriga driftkostnader	158 203	146 023
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER	2016	2015
Räntekostnader Riksgäldskontoret	1 208	650
Kursdifferens	111	269
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument utomstatliga	4	7
Övriga finansiella kostnader	25	16
SUMMA	1 348	942
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntekostnadernas ökning beror på att räntesatsen under hela 2016 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Räntekostnaderna har beräknats på tillgodohavandet på räntekontot hos Riksgäldskontoret under 2016.		

NOT 8. TRANSFERERINGAR
Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier och resebidrag, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt och betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projekt.

NOT 9. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2016	2015
Kommuner	692	1 956
KK-stiftelsen	963	2 133
Övriga svenska organisationer	321	181
Privatpersoner	288	611
Övriga	55	154
SUMMA	2 319	5 035

NOT 10. LÄMNADE BIDRAG	2016	2015
Statliga myndigheter	-3 772	-5 289
Kommuner, landsting	-692	-955
Övriga svenska organisationer	-2 431	-2 063
Näringsliv	-1 461	-2 824
Privatpersoner	-2 176	-2 643
Utländska företag och organisationer		-597
SUMMA	-10 532	-14 371

NOT 11. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2016	2015
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3 595	7 766
Varav:		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-6 691	7 892
Bidragsfinansierad grundutbildning	-415	-390
Uppdragsutbildning	3 511	264
Forskning och utbildning på forskarnivå	10 224	-7 742
Varav:		
Forskning och utbildning på forskarnivå	10 254	-8 358
Bidragsfinansierad forskning	-105	542
Uppdragsforskning	75	74
SUMMA	6 629	24

NOTER TILL BALANSRÄKNING

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 12. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		2016	2015
IB anskaffningsvärde		13 328	11 753
Årets anskaffningar		4 201	3 094
Utrangeringar/försäljningar		-170	-1 519
SUMMA		17 359	13 328
IB ackumulerade avskrivningar		6 955	6 962
Årets avskrivningar		2 004	1 512
Utrangeringar/försäljningar		-170	-1 519
SUMMA		8 789	6 955
Restvärde		8 570	6 373

NOT 13. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/ inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
IB anskaffningsvärde	89 303	88 709	282 553	291 240	1 531	723
Årets anskaffningar	11 323	2 207	11 871	9 679	694	1 530
Årets aktiveringar, omklassificeringar			1 103	722	-1 103	-722
Utrangeringar/försäljningar	-6 814	-1 613	-36 791	-19 088		
SUMMA	93 812	89 303	258 736	282 553	1 122	1 531
IB ackumulerade avskrivningar	56 005	50 164	236 163	240 810		
Årets avskrivningar	7 625	7 454	13 598	14 420		
Utrangeringar/försäljningar	-6 750	-1 613	-36 584	-19 067		
SUMMA	56 880	56 005	213 177	236 163	0	0
Restvärde	36 932	33 298	45 559	46 390	1 122	1 531

Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.

NOT 14. ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG		
År 2003 bildades Karlstads universitet Holding AB. Bolaget ägs till 100 procent av Karlstads universitet. 1 000 aktier finns i Karlstads universitet Holding AB (556636-7164) à nominellt värde 100 kronor styck.		
	2016	2015
Anskaffningsvärde	5 000	5 000
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	20 781	17 089

NOT 15. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV		
	UB Verkligt värde	Varav realiserade värdeförändringar
Räntekonsortiet	291	-11
Svenska aktiekonsortiet	1 379	680
Utländska aktieindexkonsortiet	461	248
SUMMA	2 131	917

Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår.

NOT 16. VARULAGER	2016	2015
Varulager m.m.	626	614
Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.		

NOT 17. KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Posten "Kortfristiga fordringar" avser, förutom mervärdesskattfordran, främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.

NOT 18. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2016	2015
Kundfordringar	2 650	3 454
Mervärdesskattfordran	10 923	11 395
SUMMA	13 573	14 849

NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2016	2015
Förutbetalda kostnader	34 391	36 996
Hyrer	27 254	29 398
Övrigt	7 137	7 598
Upplupna bidragsintäkter	15 131	9 459
Övriga upplupna bidragsintäkter, statliga	3 297	1 901
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	11 834	7 558
Övriga upplupna intäkter	8 737	3 926
SUMMA	58 259	50 381

NOT 20. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET

Anslag i räntebärande flöde.

	2016	2015
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	837 942	806 097
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-837 942	-806 097
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	0	0

NOT 21. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2016	2015
Beviljad räntekontokredit	0	0
Lägst saldo under året	132 571	220 620

NOT 22. KASSA, PLUSGIRO, BANK M.M.	2016	2015
Bankmedel EU-medel		18 649
Bankmedel valutakonto	728	
Bankmedel donationsmedel	106	128
SUMMA	834	18 777

NOT 23. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET

	Stats- kapital	Resultat- andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkning	Summa
Utgående balans 2015	5 201	11 879	107 618	1 892	6 085	24	132 699
Ingående balans 2016	5 201	11 879	107 618	1 892	6 085	24	132 699
Föregående års kapitalförändring		210	-466	128	152	-24	0
Konstverk, del av glas-skulptur Kunskapens träd	62		-62				0
Årets kapitalförändring						6 629	6 629
Summa årets förändring	62	210	-528	128	152	6 605	6 629
UTGÅENDE BALANS 2016	5 263	12 089	107 090	2 020	6 237	6 629	139 328
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.							

NOT 24. STATSKAPITAL

	2016	2015
Karlstads universitet Holding AB	5 000	5 000
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
Konstverk, del av glasskulptur Kunskapens träd	62	
SUMMA	5 263	5 201
Universitetet erhöi i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet Holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet.		

NOT 25. AVSÄTTNINGAR

Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.

	2016	2015
Ingående avsättning	6 559	7 123
Årets pensionskostnad	2 098	2 211
Årets pensionsutbetalningar	-3 001	-2 775
UTGÅENDE AVSÄTTNING	5 656	6 559

NOT 26. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET

	2016	2015
IB skuld Riksgäldskontoret	81 371	89 149
Nya lån under året	22 983	13 976
Årets amorteringar	-21 450	-21 754
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	82 904	81 371
Beviljad låneram	110 000	110 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 27. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

	2016	2015
EU koordinatorsmedel		18 649
Innehållen skatt personal	13 622	13 617
Övriga kortfristiga skulder	3 453	3 061
SUMMA	17 075	35 327

NOT 28. UPPLUPNA KOSTNADER	2016	2015
Upplupen semesterlöneskuld	17 308	16 608
Upplupna lönekostnader	6 916	4 718
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	6 414	6 035
Övriga upplupna kostnader	6 078	4 240
SUMMA	36 716	31 601

NOT 29. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2016	2015
Statliga myndigheter	46 379	47 273
Övriga	48 556	54 916
SUMMA	94 935	102 189

NOT 30. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER					
	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	15 151	31 228			46 379
SUMMA	15 151	31 228	0	0	46 379

Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation.
Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten.
Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.

NOT 31. ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2016	2015
Statliga myndigheter	15 654	24 360
Övriga	15 411	15 697
SUMMA	31 065	40 057

NOT 32. ANSVARSFÖRBINDELSER	2016	2015
Blockhyresavtal Karlstads Bostads AB	500	300
SUMMA	500	300

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder, eller gästforskare vid Karlstads universitet, tillhandahålla och hyra ut 190 rum.
De rum som inte hyrs ut till studenter eller gästforskare ska Karlstads universitet betala hyran för.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordningen (2011:223) samt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av persondatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes persondatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 20 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var år 2009 och tidigare 10 000 kronor.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 20 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet år 2009 och tidigare 10 000 kronor.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Det samma gäller för licenser och programvaror och egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personals framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från bidragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag/ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler, som har ett bestående värde för verksamheten, ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras.

UNDANTAG I REGLERINGSBREVET FRÅN VISSA BESTÄMMELSER I FÖRORDNINGAR

I regleringsbrevet medges undantag från bestämmelser i förordningar enligt nedan;

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för

Tabell 36: Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Persondatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

- Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslags-sparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt *bilaga 6 Väsentliga uppgifter*.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra

stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.

- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disponering av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet enligt följande. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

STYRELSELEDAMÖTERS ERSÄTTNINGAR OCH UPPDRAG

Utbetald ersättning till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller i aktiebolag.

Tabell 37: Styrelseledamöters ersättningar och uppdrag, år 2016.

NAMN	PERIOD	ERSÄTTNING, KR	ANDRA UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMOT
Ordförande			
Gunnar Larsson	1601-1604	66 336	Ledamot, Arbetsgivarverkets styrelse Ordförande, Kammarkollegiets Fonddelegation Styrelsesuppleant, Kåpan försäkring Suppleant, Domarnämnden
Karin Johansson	1605-1612	0	Ledamot, Ivbar Institute AB Ledamot, Utrikeshandelsföreningen Ordförande, Swecare foundation Ordförande, HUI Research AB Ordförande, Svensk Handel Juridik AB Ledamot, Svensk Handel AB
Rektor			
Åsa Bergenheim	1601-1612	1 559 598	Ledamot, Länsstyrelsen Värmlands Insynsråd
Företrädare för allmänna intressen			
Anders Björn	1601-1612	28 420	Ledamot, Valmet Paper Technology (Xi'an) Co Ltd Ledamot, Valmet S.p.A Ordförande, Valmet Pescia S.r.L
Erik Engebretsen	1601-1612	28 504	Ordförande, Brøvig Stainless AS Ordförande, Co-Invest AS Ordförande, Brøvigtank AS Ledamot, C J Hambro & CIE AS Ledamot, Gezina AS Ledamot, Brøvig Breeze KS
Margaretha Fahlgren	1601-1612	28 504	Inga
Sara Jons	1605-1612	0	Inga
Nils Landgren	1601-1612	28 252	Ordförande, Redhorn Music AB
Åsa Lindberg-Sand	1601-1612	28 420	Inga
Monika Stridsman	1601-1612	28 336	Ordförande, Samtrafiken i Sverige AB Ordförande, Föreningen Skogen i Sverige Service AB
Företrädare för verksamheten			
Curt Hagquist	1601-1612	876 752	Inga
Henrietta Huzell	1601-1604	658 277	Ledamot, Saco Studentmässor AB
Nina Thelander	1605-1612	465 333	Inga
Claes Ugglå	1601-1612	730 780	Inga
Företrädare för studenterna			
Simon Asplund	1601-1612	46 270	Inga
Amanda Green	1601-1612	28 420	Inga
Karin Lundkvist	1601-1612	304 085	Inga

Enligt förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag redovisas

1) alla skattepliktiga ersättningar och förmåner utbetalade av Karlstads universitet under 2016

2) uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

PRESTATIONSMAÅTT

I detta avsnitt redovisas prestationsmått och modeller som Karlstads universitet använt för beräkning av kostnader per prestation.

LÄROSÄTENAS INSTRUKTION

Enligt 3 kap 1 § i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheterna redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen i förekommande fall har angett i regleringsbrev eller annat beslut.

Resultatredovisningen ska främst avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

MÅTT SOM RELATERAR PRESTATIONER TILL KOSTNADER

Under 2008/2009 initierades ett samarbete mellan Sveriges lärosäten i syfte att utveckla mått som beskriver kostnad per prestation. Ett resultat blev att utbildningsdepartementet beslutade att komplettera sammanställningen "Väsentliga uppgifter" med måtten:

- Kostnad per helårsstudent, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning
- Kostnad per helårsprestation, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning
- Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer
- Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation

MÅTT SOM RELATERAR TILL SAMVERKAN

Prestationsmått inom samverkan tar sin utgångspunkt i att huvuduppgifterna för universitet och högskolor är utbildning och forskning och att samverkan därmed inte är en självständig uppgift utan förutsätter de två huvuduppgifterna.

I årsredovisningen har Karlstads universitet valt att redovisa följande mått relaterade till samverkan:

- Uppdragsutbildning, intäkter (redovisas i kapitel "Utbildning på grundnivå och avancerad nivå")
- Företagsdoktorander (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Uppdragsforskning, intäkter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal utvärderade idéer från anställda respektive studenter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal som sökt respektive erhållit verifieringsmedel (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")

- Antal sökta respektive beviljade IPR/patent (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal idéer överlämnade till inkubatorer (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal nystartade bolag via anställda respektive studenter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")

KOSTNAD PER PRESTATION INOM UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Utgångspunkten är att besvara frågan vad det i genomsnitt kostar att utbilda en forskarstuderande vid Karlstads universitet under ett år. Det är svårt att ur den ekonomiska redovisningen urskilja utbildning på forskarnivå från forskning, då en avsevärd del av utbildningen består i att delta i forskningsprojekt och att aktivt forska. För att uppskatta kostnaden har istället en särskild beräkningsmodell använts.

Del 1.

Beräkna den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden (C). $C = a/b$

a = kostnad för den totala studiefinansieringen inkl. lkp

b = antal helårspersoner inom utbildning på forskarnivå

För att få fram kostnad för den totala studiefinansieringen (a) har uppgifter från redovisningen hämtats kompletterat med beräkningar av kostnaden för forskarstuderande anställda på universitetet under annan tjänst än doktorandtjänst.

Antalet helårspersoner inom utbildning på forskarnivå (b) har sökts fram ur Ladok.

Del 2.

Till den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden för lärosätet (C) läggs kostnader under aktuellt år för lokaler (1), utrustning (2), handledning (3), kurser/utbildning (4), disputation och övriga kostnader (5) samt indirekta kostnader (6).

Under år 2011 skickades en enkät till universitetets fakulteter avseende punkterna 1,3,4 och 5. Från och med år 2012 har enkäten endast gällt handledning (3), medan övriga kostnader beräknats enligt schablon.

Drift- och lokalkostnad samt avskrivningar för doktoranden har proportionerats utifrån antal anställda helårsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare ingår kostnader för utbildning, disputation med mera. Fördelningen av lokalkostnaden har dock skett endast till de som innehar anställning vid Karlstads universitet. Antalet

årsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå har beräknats utifrån hur personalen varit konterad under året.

När det gäller beräkningen av de indirekta kostnaderna har SUHF-modellen tillämpats. Därigenom fångas även kostnader för stödpersonal som inte är direktkonterad.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Utfall avseende perioden 2016-01-01 – 2016-12-31.

Summan "Utfall total ersättning" avser den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Tabell 1: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR).

UTBILDNINGSOMRÅDE	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning (TKR)	HPR Ersättning (TKR)	Utfall total ersättning
Humaniora	800	543	24 662	10 903	35 566
Teologi					0
Juridik					0
Samhällsvetenskap	2 329	1 943	71 819	39 053	110 872
Naturvetenskap	1 117	871	58 724	38 634	97 358
Teknik	1 408	1 183	74 076	52 459	126 535
Farmaci					0
Vård	785	737	43 888	35 687	79 575
Odontologi					0
Medicin	390	372	24 377	28 285	52 661
Undervisning	893	789	33 486	31 001	64 487
Verksamhetsförlagd utb.	271	238	14 398	12 278	26 676
Övrigt	150	132	6 318	4 526	10 844
Design					0
Konst					0
Musik	140	140	18 001	11 381	29 382
Opera					0
Teater					0
Media					0
Dans					0
Idrott	28	25	3 048	1 232	4 279
SUMMA	8 309	6 972	372 797	265 439	638 235
Takbelopp (TKR)					614 236
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (TKR)					23 999
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (TKR)					0

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 244 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Tabell 2: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (TKR)

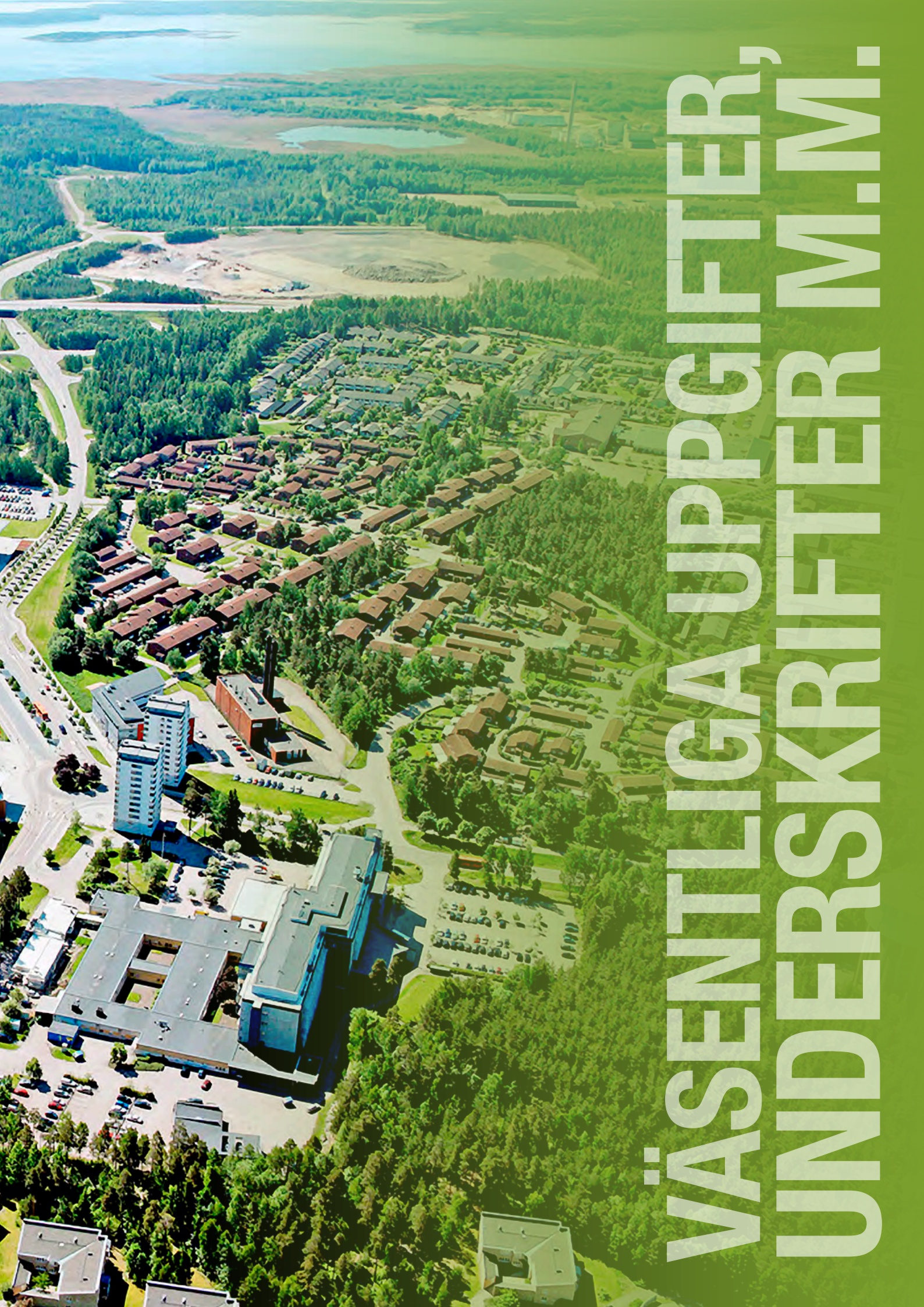
BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION (TKR)	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	614 236
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	614 236
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för hpr från december föregående budgetår	777
Utfall total ersättning enligt tabell 1	638 235
+ Ev. ingående överproduktion	59 567
SUMMA (B)	698 579
SUMMA (A-B)¹	-84 343
¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.	
Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	

TABELL. ANSLAGSSPARANDE	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0

TABELL. ÖVERPRODUKTION	
Total utgående överproduktion	84 343
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	-22 920
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	61 424

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Karlstads universitet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av myndighetsförordningen. I myndighetsförordningen anges bland annat att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushåller väl med statens medel.

INTERN STYRNING

Karlstads universitet har en övergripande arbetsordning för universitetet samt därtill separata arbetsordningar för styrelse, fakultetsnämnder, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordningen för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Lärosätet har en delegationsordning som utgår från rektor och universitetsdirektör och som fördelar ansvar till fakultetsnämnder, dekaner och förvaltningschefer.

Särskilda styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, examensordning, regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, anställningsordning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy för bisysslor.

Universitetets rutiner och kontroller är organiserade med syftet att minimera risken för oegentligheter.

KVALITETSTYRNINGSSYSTEM

Karlstads universitets kvalitetssäkringssystem har två huvudsyften: att nå kontinuerlig förbättring av kvaliteten i utbildning, i forskning och i den universitetsgemensamma stödverksamheten samt att säkerställa intern kommunikation i kvalitetsfrågor så att de som är verksamma inom universitetet, på alla nivåer, får adekvat information om verksamhetens resultat.

Utgångspunkt för universitetets modell är "Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area" som utarbetats av The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA).

Modellen fokuserar på kvalitetssäkring, utvärdering och uppföljning, lärande samt kunskaps- och informationsutbyten. Till varje område knyts ett antal aktiviteter.

Inom kvalitetssäkring är årliga uppföljningar av utbudet utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapacitet, interna och externa utvärderingsresultat samt ekonomiska förutsättningar i fokus. Systemet infördes hösten 2015 och under år 2016 har uppgifter för samtliga programutbildningar sammanställts. Dessa sammanställningar har sedan resulterat i olika utvecklingsuppdrag.

Inom utvärdering och uppföljning har ett automatiserat system för kursvärderingar och kursanalyser införts för alla utbildningar. Systemet säkerställer att studenter ges möjlighet att framföra sina erfarenheter och synpunkter samt att resultaten hålls tillgängliga.

Inom området lärande lyfts den undervisande personalens kompetensutveckling och pedagogiska meritering. Under år 2016 utsågs de första lärarna som fått möjlighet att meritera sig på grundval av skicklighet i undervisning.

Området kunskaps- och informationsutbyten har syftet att upprätta och säkerställa överblickbarhet, standardisering och horisontell kommunikation. En tydligare ordning för verksamhetsplanering och verksamhetsdialoger är exempel på åtgärder under året inom detta område.

RISKANALYS FÖR VERKSAMHETSÅR 2016

Karlstads universitet har genomfört riskanalys avseende år 2016. Utgångspunkt för analysen är skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sin serviceskyldighet som myndighet. Fakulteter, lärarutbildningsnämnd och avdelningar vid Centrala stödfunktioner har genomfört analyser för respektive verksamhet. Utifrån riskdokumentationerna har rektorsgruppen fört in ett universitetsövergripande perspektiv.

Riskanalysen genomförs i ett webbaserat verktyg som ger koppling mellan verksamhetsmål, verksam-

hetsplanering och riskanalyser. Det är exempelvis samma struktur och dokumentationssätt för verksamhetsplanering som riskanalys.

De mest framträdande riskerna år 2016 är förknippade med personal- och kompetensförsörjning, personberoende av nyckelkompetenser, extern forskningsfinansiering samt låg kvalitet eller genomströmning av studenter på vissa utbildningar.

RISKER SOM IDENTIFIERATS AV INTERN OCH EXTERN REVISION

Internrevisionen har lämnat fyra rapporter till styrelsen under år 2016. Dessa rapporter konstaterar att regelverk och intern styrning och kontroll i stort fungerar.

Internrevisionen har dock lämnat rekommendationer om vissa förbättringar, vilka har resulterat i beslut om uppdrag till rektor att hantera.

Rapporterna har under året behandlat antagningspersonalens situation, effektivitet i marknadsföring, doktorandernas situation samt rättssäkerhet i examination. Rekommendationer har tagits om hand och återrapporteras till universitetsstyrelsen i särskild ordning.

Riksrevisionens granskning av bokslut och årsredovisning 2015 avrapporterades i styrelsen vid sammanträdet i april 2016.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

TOTALT	2016	2015	2014	2013	2012
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	8 309	8 236	8 019	8 106	8 241
Kostnad per helårsstudent	77	75	75	74	74
Totalt antal helårsprestationer ¹	6 972	6 873	6 621	6 803	6 871
Kostnad per helårsprestation	92	89	91	88	89
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	13	6	2	6	12
Totalt antal nyantagna doktorander	37	50	44	42	79
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	260	275	274	271	274
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	92	93	87	93	91
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	4,5	4,0	3,0	3,5	4,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,4	6,3	6,0	5,5	7,0
Totalt antal doktorsexamina	25	30	41	24	25
Totalt antal licentiatexamina	12	17	10	7	9
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁵	-	310	214	234	209
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation ⁵	-	1 099	1 552	1 442	1 569
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	1 024	1 024	985	1 003	1 026
Medelantal anställda	1 235	1 203	1 193	1 216	1 235
Totalt antal lärare (årsarb.)	582	569	558	582	575
Antal disputerade lärare (årsarb.)	357	350	339	341	327
Antal professorer (årsarb.)	81	72	71	74	75
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 074	1 029	1 006	989	974
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	710	696	668	649	644
– andel anslag (%)	86	86	87	87	87
– andel externa intäkter (%)	14	14	13	13	13
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	364	333	338	341	330
– andel anslag (%)	62	61	59	57	59
– andel externa intäkter (%)	38	39	41	43	41
Kostnader totalt (mnkr)	1 071	1 029	999	992	992
– andel personal	72	72	70	70	70
– andel lokaler	11	12	13	13	13
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁶	1 652	1 434	1 484	1 525	1 508
– andel av justerade totala kostnader (%)	13	14	15	15	15
Balansomslutning (mnkr)	457	476	464	445	463
– varav oförbrukade bidrag	95	102	105	100	103
– varav årets kapitalförändring	7	0	10	-4	-17
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	139	133	133	123	126

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Exkl. beställd utbildning.

³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

⁵ Värdena för år 2016 lämnas i årsredovisning 2017.

⁶ Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer.

KVINNOR	2016	2015	2014	2013	2012
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	5 207	5 199	5 081	5 166	5 225
Totalt antal helårsprestationer ¹	4 536	4 499	4 347	4 485	4 481
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	3	0	0	2	4
Totalt antal nyantagna doktorander	19	26	21	26	42
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	131	144	146	152	152
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	37	41	39	46	44
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	5,0	4,0	3,0	3,5	4,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,0	7,0	7,0	6,5	7,0
Totalt antal doktorsexamina	11	15	24	17	12
Totalt antal licentiatexamina	6	10	4	5	3
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	572	572	545	555	570
Medelantal anställda	693	671	663	671	685
Totalt antal lärare (årsarb.)	289	284	272	279	270
Antal disputerade lärare (årsarb.)	156	151	144	143	131
Antal professorer (årsarb.)	25	20	19	18	18

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Exkl. beställd utbildning.

³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

MÄN	2016	2015	2014	2013	2012
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	3 102	3 037	2 938	2 940	3 016
Totalt antal helårsprestationer ¹	2 436	2 374	2 274	2 319	2 389
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	9	5	2	4	8
Totalt antal nyantagna doktorander	18	24	23	16	37
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	129	131	128	119	122
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	55	53	48	47	47
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	4,5	4,0	3,0	7,0	3,8
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	5,3	6,0	5,5	5,0	5,5
Totalt antal doktorsexamina	14	15	17	7	13
Totalt antal licentiatexamina	6	7	6	2	6
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	452	452	440	448	456
Medelantal anställda	542	532	530	545	550
Totalt antal lärare (årsarb.)	293	285	286	303	305
Antal disputerade lärare (årsarb.)	201	199	195	198	196
Antal professorer (årsarb.)	56	52	52	56	57

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Exkl. beställd utbildning.

³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 21 februari 2017 fastställt årsredovisning för år 2016.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Karin Johansson

Åsa Bergenheim

Anders Björn

Erik Engebretsen

Margaretha Fahlgren

Sara Jons

Nils Landgren

Åsa Lindberg-Sand

Monika Stridsman

Curt Hagquist

Nina Thelander

Claes Ugglå

Amanda Green

Simon Asplund

Karin Lundkvist

